

AUÐUR

Blað sjálfstæðiskvenna

Viðskipti | Frelsi | Umhverfismál | Nýsköpun | Listir | Útivist

Tveir yngstu ráðherrar lýðveldissögunnar

„Við erum auðvitað talandi dæmi um
að flokkurinn stendur konum opinn.“

Áslaug Arna og Þórdís Kolbrún

*„Það var aldrei neinn
vafi í mínum huga.“*

Salome Þorkelsdóttir

Nokkur orð frá ritstjóra

Halla Sigrún Mathiesen, formaður ungra sjálfstæðismanna, og Salome Þorkelsdóttir, sem varð fyrst kvenna forseti Alþingis.

Áfram veginn

Nokkrir mánuðir eru síðan við Vala Pálsdóttir, formaður Lands-sambands sjálfstæðiskvenna (LS), settumst niður og veltum upp möguleikanum á því að LS gæfi út blað vegna 90 ára afmælis Sjálfstæðisflokksins. Okkur fannst það stórgóð hugmynd — og tímabær. Við ákváðum að láta slag standa og þetta er búið að vera mjög skemmtilegt ferðalag. Það hefur verið einstakt að rifja upp söguna — sjá allan mannaúðinn sem Sjálfstæðisflokkurinn hefur búið yfir undanfarin 90 ár. Kvennabaráttan er samofin sögu flokksins og við rifjum upp sögu þeirra kvenna sem settu mark sitt á sögu síðustu aldar. Það gaf mér mikinn innblástur að rifja upp sögu Ingibjargar H. Bjarnason, Guðrúnar Lárusdóttur, Auðar Auðuns, Kristínar Sigurðardóttur og allra þeirra kvenna sem hafa unnið fyrir flokkinn. Þær fylgdu sannfæringu sinni, börðust fyrir mikilvægum málum og hlutu brautargengi. Ekki má gleyma þeim konum sem unnið hafa óeigingjarnt starf fyrir flokkinn bak við tjöldin undanfarin 90 ár. Konur hafa nefnilega alla tíð verið hjartslátturinn í starfi flokksins. Þess vegna kom ekki annað til greina en að blaðið hétu Auður til þess að heiðra þessar konur. Með skýrri skírskotun í mannaúðinn — og auðvitað Auði Auðuns.

Auður ruddi brautina hressilega fyrir aðrar konur á síðustu öld. Hún var fyrsta konan til þess að ljúka lögfræðiprófi frá Háskóla Íslands, hún var fyrsta konan til þess að gegna starfi forseta borgarstjórnar, hún er fyrsta konan sem varð borgarstjóri Reykjavíkur og fyrsta konan til þess að setjast í sæti ráðherra. Þvílík fyrirmynd!

Sjálfstæðisflokkurinn hefur nefnilega sýnt jafnrétti í verki — hefur veitt konum brautargengi og treyst þeim fyrir mikilvægum málum. Tveir yngstu ráðherrar lýðveldissögunnar koma úr röðum Sjálfstæðisflokksins og þær prýða forsíðuna. Í áhugaverðu viðtali segja þær frá störfum sínum og áherslum — og líta til framtíðar. Við horfum einnig fram á veginn á þessum merkilegu tímamótum. Við ræðum við kraftmiklar konur úr viðskiptalífinu sem allar hafa sterkar skoðanir og liggja ekki á sínu.

Við rifjum jafnframt upp söguna og heiðrum minningu þeirra kvenna sem létu til sín taka á vettvangi stjórnmálanna á síðustu öld. Halla Sigrún Mathiesen, nýkjörinn formaður Sambands ungra sjálfstæðismanna, tók viðtal við Salome Þorkelsdóttur, sem var fyrst kvenna forseti Alþingis — en gaman er að segja frá því að Halla Sigrún er fædd 1997 en Salome 1927. Á þeim munar því 70 árum — því má með sanni segja að þar mætist ólíkar kynslóðir. Skemmtilegt viðtal sem ég mæli óhikað með.

Ég er stolt af Sjálfstæðisflokknum á þessum tímamótum — og ég horfi bjartsýn til framtíðar. Ég er líka stolt af þessu blaði. Ég vona innilega að þú njótir vel — og hafir jafnvel gagn og gaman af.

Erla Tryggvadóttir

Útgefið af Landssambandi sjálfstæðiskvenna

06 | 11 | 2019

Ritstjóri: Erla Tryggvadóttir Ábyrgðarmaður: Vala Pálsdóttir
Ljósmyndir: Iris Dögg Einarsdóttir Umbrot/hönnun: Sigurbjörg Arnarsdóttir
Prentun: Landsprent ehf.

Það er mikið og vandasamt verk að gefa út blað og við nutum liðsinnis fjölmargra. Við kunnum öllum þeim sem lögðu hönd á plóg að koma blaðinu út; rituðu greinar, svöruðu spurningum, tóku viðtöl, lásu yfir, sendu ábendingar og veittu ráð okkar bestu þakkir. Sérstakar þakkir fá allar sjálfstæðiskonur vítt og breitt um landið sem bentu á áhugavert efni og síðast en ekki síst áttu tillögu að nafni blaðsins.

FULLKOMIN TÆKNI ER SANNGJÖRN KRAFA

ハイブリッド

HYBRID

Nýjasta tækni skapar ökumanni og farþegum umhverfi sem er í senn opið, frjálst og einstaklega öruggt. Sjálfhlaðandi Lexus UX færir þér akstur án takmarkana.

Þráðlaus japönsk tækni.

UX 250h SNJALLJEPPI — FRÁ 6.850.000 KR

Lexus-Ísland

Kauptúni 6, Garðabæ – lexus.is

 LEXUS
EXPERIENCE AMAZING

Vala Pálsdóttir formaður Landssambands sjálfstæðiskvenna

Málefnnin frammar öllu

Íslensku þjóðinni býr réttlæti, sjálfstæði og framsækni. Merkileg þjóð með ríkulega sögu. Ísland varð lýðveldisríki áður en seinni heimsstyrjöldinni lauk, þegar heimurinn var í hershöndum. Löng saga sem skóp atgervi þjóðar sem bar gæfu til að taka ákvarðanir í átt að velsæld. Á 75 ára lýðveldisafmæli er Ísland öflugt ríki sem á í alþjóðasamstarfi og býr að traustum efnhagslegum grunni.

Sjálfstæðisflokkurinn á stóran þátt í efnhagslegri velsæld og framförum sem hafa orðið hér á landi. Á þeim 90 árum sem flokkurinn hefur starfað hefur hann barist fyrir frelsi, minni afskiptum ríkis, velferð og öflugu samfélagi. Níutíu ár eru ekki langur tími, rífleg mannsævi. Í stóra samhenginu er Sjálfstæðisflokkurinn því rétt að slíta barnsskónum. Saga Íslands spannar 1.100 ár en hagar Íslands hóf að vænkast eftir að Ísland fékk heimastjórn 1918. Frá þeim tíma hefur Sjálfstæðisflokkurinn setið í 22 ríkistjórnnum af 33 og ýmist leitt eða tekið þátt í þeim framfaramálum sem skapað hafa það öfluga samfélag og þá hagsæld sem við búum við í dag. Þannig má nefna stofnun lýðveldis, aðild að NATO, stækkun landhelginnar, aðild að EES, lækkun skatta og áfram mætti telja. Tímarnir hafa breyst og mennirnir með en helstu baráttu-mál Sjálfstæðisflokksins, frelsi einstaklingsins og atvinnufrelsi, eiga jafnvel við í dag og árið 1929.

Pólitíski vígvöllurinn

Þjóðfélagsumræðan í dag er á köflum undarleg og rætin. Það er orðinn háttur að hæðast að og ráðast á andstæðinga í stað þess að rökræða með málefnalegum hætti. Ef til vill ræður keppni í „lækum“ á samfélagsmiðlum för og því er freistandi að slá einhverju föstu fram til að fanga athygli þó það sé ekki endilega rétt eða ábyrgt sem sagt er. Að slá til andstæðinga eða særa er vinsælt hjá ákveðnum hópum, í það minnsta til skemmri tíma. Margir nálgast þjóðfélags-umræðuna með þeim hætti að gera sem minnst úr þeim aðilum sem kunna að hafa aðrar og ólíkar skoðanir. Sigur felst jafnan í því að niðurlægja andstæðinginn, þó að sigurinn skili engu þegar upp er staðið.

Þessi þróun er samfélaginu ekki til hagsbóta. Þegar umhverfi stjórnmála er svo súrt að nýtt fólk vill síður starfa á þeim vettvangi og kjósendur eru að tapa trúnni á stjórnmálamönnum má staldra við og spyrja hvort við séum á réttri leið. Það er enginn skóli sem kennir fólki að standa í hatrömmum, og oft persónulegum, orðaskiptum. Annað mál gegnir um gagnrýna hugsun. Hún er mikilvæg og ólík dægurþrasi stjórnmála nútímans.

Í reynd er það ógn við lýðræðið þegar málefnnin týnast í falsfréttum og fólk vill fremur krækja sér í læk en að ávinna sér traust. Þó að menn hafi barist hér áður fyrir á banaspjótum til að verja heiður ættar sinnar ætti siðmenningin að vera öllu meiri í dag en að það þurfi mannorðsmorð til að ná frama í stjórnmálum. Einstaklingar úr röðum vinstri og hægri flokka eru oft sammála um hvaða niðurstöðu á að ná en ósammála um hvaða leið skuli fara að þeim markmiðum. Hvernig mæla á árangurinn ríkir heldur ekki samstaða um. Árangur á að minnsta kosti ekki meta eftir því hve margir liggja óvígir eftir á hinum pólitíska velli.

Sjálfstæðisflokkurinn hefur viljað tala fyrir efnahagsleg-um árangri því það er undirstaða velferðar okkar allra. Ef atvinnulífið er öflugt og athafnafrelsi einstaklinga tryggt blómstrar byggðin. Þess vegna er Sjálfstæðisflokkurinn 90 ára en vinstriflokkar hafa komið og farið.

Umhverfis- og jafnréttismál ekki vinstrimál

Andstæðingar Sjálfstæðisflokksins hafa gert því skóna að skoðanir sjálfstæðiskvenna séu ekki þeirra eigin. Gefið er í skyn að þær skorti reynslu og þekkingu eða að þær séu strengjabrúður aðila úti í bæ. Ekki veit ég hvernig málum er háttað í öðrum flokkum ef þeir halda það. Einhverju sinni var sagt að það væru ekki konur í flokknum og öðru sinni að Sjálfstæðisflokkurinn væri einnar konu flokkur. Þegar rök skortir er oft einmitt fært í stúlinn eða gripið til rögburðar og ósanninda. Staðreyndin er hins vegar önnur og þetta blað telur aðeins brot af þeim öfluga hópi kvenna sem hefur látið til sín taka í starfi Sjálfstæðis-flokksins.

Eitt örþrifarád sem gripið er til til að aftengja umræðuna er að skipa málefnum ýmist til

hægri eða vinstri, t.a.m. að jafnréttismál og umhverfismál séu mál vinstrifólks. Þarna gleymist aftur að málefnum verður ekki raðað á hinn pólitíska ás heldur hvaða aðferðum er beitt til að ná árangri. Ef við ætlum að skipta þessu upp með jafn einföldum hætti er ekki að furða að áherslur við ríkisrekstur vinstrimanna verði rangar.

Efnahagsmál taka sveiflum; stundum gefur á bátinn og stundum er byr í seglin. Í dag eru umhverfismál orðin helsta áskorun Íslands. Upplýsingar og fræðsla verður að vega upp á móti hraðsluáróðri. Umhverfismál verða ekki leyst nema með aðkomu stjórnvalda, fyrirtækja og einstaklinga með þekkingu, tækni og nýsköpun í stað boða og banna. Það er farsælla að finna lausn á vanda og styðja við framþróun. Það stefnir í óefni í rekstri spítalanna. Við höfum fyrir löngu ákveðið að heilbrigðiskerfið er fyrir alla óháð efnahag — um það erum við sammála en ekki um rekstrarformið. Á meðan tekist er á um hvort eigi að hagræða eða auka fjár-veitingu gleymist hverjum kerfið á að þjóna — sjúklingum. Þegar öllu er á botninn hvolft er mikilvægast að tala fyrir málum sem skiptir samfélagið okkar máli og við eigum að vera óhrædd við að taka upp mál eða taka á málum. Það er vont ef það er fyrir fram ákveðið af þröngum hópi hvernig vægi mála er háttað. Stjórnarsáttmáli hverrar ríkisstjórnar þarf að endurspeglar vilja kjósenda sem veittu þeim um-boðið.

Frelsi skiptir máli

Þó að við séum fámenn þjóð og eflaust einsleit í augum annarra erum við með ólíkar skoðanir. Íslenskir kjósendur hafa sýnt að þeir hafa sterka réttlætiskennnd og vilja stýra málum. Það sýndu þeir síðast með kosningu um lcesave. Því er mikilvægt fyrir stjórnmálamenn að tala skýrt og að hlusta á kjósendur. Sjálfstæðisflokkurinn er breiðfylking og

málefnavinna flokksins er hjá fólkinu sem hann mynda. Við tölum fyrir jafnrétti og frelsi, efnahag og velferð, utanríkismálum, öryggis- og varnarmálum, umhverfismálum, heilbrigðismálum og þannig mætti áfram telja — því allt skiptir þetta máli. Þannig speglar Sjálfstæðisflokkurinn hagsmuni og skoðanir meginþorra þjóðarinnar.

Stjórnmál eiga að snúast um málefnnin og framtíð Íslands í stað innantómra upphrópana eða dylgja. Baráttunni fyrir frelsinu lýkur aldrei og andstæðingarnir þreytast seint á að vega að því. Það má aldrei gleyma því að Sjálfstæðisflokkurinn er málsvari frelsisins, aukinnar alþjóðasam-vinnu og velferðar til handa öllum, allar götur frá árinu 1929 og um ókomna framtíð.

Hvað er þitt UPPÁHALDS? KFC

**ORIGINAL
BITAR**

Þetta byrjaði allt árið 1930 með Original kjúklinga-bitunum og leytiuppskrift Colonel Sanders með 11 mismunandi kryddum og jurtum. Óviðjafnanlegt bragð sem stendur alltaf fyrir sínu.

429 kr.	BITI	1.569 kr.	MÁLTÍÐ
---------	------	-----------	--------

Samfélags- ábyrgð er góður business

Áslaugu Huldu Jónsdóttur þekkja margir fyrir vaska framgöngu í stjórnmálum og þá sérstaklega í Garðabæ. Í dag er hún bæjarfulltrúi og formaður bæjarráðs Garðabæjar. Hún er fyrsta konan og yngst þeirra sem hafa gegnt því embætti. Nú eiga umhverfismálin hug hennar allan.

Hún hóf ung þátttöku í stjórnmálum og fór fyrst á lista Sjálfstæðisflokksins árið 1994, þá 18 ára. Áslaug var formaður Hugins, félags ungra sjálfstæðismanna í Garðabæ, og varaformaður fulltrúaráðs flokksins í Garðabæ. Hún sat í stjórn SUS og hefur tekið þátt í ýmsu málefna-starfi, m.a. sem varaformaður fjárlaganefndar Sjálfstæðisflokksins.

Í dag vinnur Áslaug að framgangi endurvinnslufyrirtækisins Pure North Recycling og er framkvæmdastjóri FENÚR, sem er fagráð um endurnýtingu og úrgangsmál.

Það væri hægt að gera svo miklu, miklu betur

Hvenær fékkstu áhuga á umhverfismálum?

Ég held að ég hafi fengið raunverulegan áhuga á umhverfismálum þegar ég áttaði mig á því að við verðum að gera eitthvað og það strax. Umhverfismálin hafa fengið meira vægi innan stjórnmalanna undanfarin ár, sem betur fer, og við sem störfum á þessum vettvangi verðum að láta til okkar taka.

Af hverju ættu fyrirtæki að láta sig umhverfismál varða?

Neytendur gera kröfu um samfélagslega ábyrgð fyrirtækja og þar held ég að umhverfismálin vegi þungt. Við opnum ekki fréttamiðla í dag nema lesa um fyrirtæki sem vinna að því að kolefnisjafna starfsemi sína. Mörg fyrirtæki eru að sýna mikil-

vægt frumkvæði og það er flott en þetta er ekki síður vegna þess að viðskiptavinurinn, neytandinn, er orðinn upplýstari og gerir kröfur til þeirra sem hann verslar við. Það er góður business fyrir fyrirtækin að vera umhverfisvæn.

Hvernig standa sveitarfélögin sig í umhverfismálum?

Það væri hægt að gera svo miklu, miklu betur. Margir íbúar eru komnir langt á undan okkur og við verðum að gera betur, hlaupa hraðar.

Hvað með samræmingu á reglum (t.d. sorphirðu) milli sveitarfélaga? Þetta gerir rekstrarumhverfi ýmissa fyrirtækja flókið vegna mismunandi reglna milli sveitarfélaga.

Á sama tíma og ég styð það að hvert sveitarfélag hafi svigrúm til að skapa sínar lausnir í takti við væntingar íbúa verðum við að tryggja að kerfið geti tekið við því sem við flokkum og skilum. Það er ekki til neins að auka flokkun ef endurvinnsla er takmörkuð hér á landi og hluta af flokkaða sorpinu okkar er blandað aftur saman við annað sorp eða sent úr landi. Við verðum að tryggja að móttaka á endastöð sé fullnægjandi og í samræmi við hringrásarhagkerfið. Það gerum við m.a. með því að samræma reglur í flokkun og með því að efla endurvinnslu hér á landi.

Og það er ýmislegt í gangi, til dæmis þar sem ég kem að málum hjá FENÚR — fagráði um endurnýtingu og úrgang, þar er unnið að því að samræma merkingar í flokkun sem mun nýtast fyrirtækjum og einstaklingum um allt land á sama tíma og Pure North Recycling er að stækka verksmiðju sína til að auka fram-

leiðslugetu. Markmiðið þar er að geta tekið við öllu því plasti sem fellur til hér á landi.

Hvaða skoðun hefurðu á stefnu stjórnvalda í þessum málum? Væri hægt að gera betur?

Það er alltaf hægt að gera betur — verkefninu lýkur aldrei. Stjórnvöld hafa stigið stór skref á undanförnum árum og sett fram skýra aðgerðaráætlun í loftslagsmálum. Sú áætlun er yfirgripsmikið og lifandi plagg sem snertir marga málaflokka. Stjórnvöld eiga að ganga á undan með góðu fordæmi og passa upp á að öll mál séu hugsuð út frá umhverfismálum. Við eigum líka að vera óhrædd við að taka stór og metnaðarfull skref. Hugsum þetta t.d. út frá reynslu okkar varðandi hitaveituvæðinguna upp úr 1970. Olíuverð margfaldaðist í olíukreppunni og pólitísk ákvörðun var tekin um að hitaveituvæða Ísland. Þetta hafði áhættu í för með sér og mikinn kostnað. Ríkið tók þátt í þessu með því að lána fé til jarðhitaleitar, hluti varð árangurslaus og þá féll kostnaður á ríkið — annað var borgað upp. Þetta er skynsamlegasta ákvörðun sem tekin hefur verið og sparar okkur — næstu kynslóð — milljarða á milljarða ofan. Að ekki sé talað um umhverfisávinninginn. Núna væri t.d. hægt að taka samþættila ákvörðun um rafbílavæðingu, rafvæðingu skipaflotans og skemmtiferðaskipa o.s.frv. — ganga lengra en aðrar þjóðir og gera þetta með stæl.

Ég skil ekki af hverju við erum ekki framsæknari þegar kemur að umhverfismálum. Af hverju látum við umhverfið ekki njóta

„Sjálfstæðisflokkurinn á að taka forystu í þessum málum út frá okkar stefnu.“

vafans og tökum stærri skref, miklu stærri? Af hverju erum við að auka fiskeldi í sjó og gefa undanþágur á sama tíma og Danir stöðva leyfisveitingar fyrir fiskeldi í sjó og hvetja til fiskeldis á landi og Norðmenn herða sínar reglur? Mengunin og hættan fyrir lífríkið þykir óásættanleg.

Norðmenn eru líka að herða reglur og fækka komu skemmtiferðaskipa en við erum að fjölga þeim. Og við erum ekki aðeins að fjölga komum þessara skipa; við erum að taka á móti skipum sem nota svartolíu og eru á svörtum listum hjá nágrannaþjóðum okkar. Hér er enn verið að undirbúa aukið eftirlit og aldrei hefur stjórnvaldssekt verið beitt. Við byrjum alltaf á öfugum enda. Losun hjá einu skemmtiferðaskipi getur verið á við 70.000 til 80.000 bíla á dag — á dag! Við eigum að gera miklu meiri kröfur, við sem þjóð eigum svo mikið undir. Ísland getur orðið fyrirmyndarríki í umhverfismálum rétt eins og í jafnréttismálum.

Sjálfbærni sem leiðarstef

Hvernig samræmast umverfismál og sjálfstæðisstefnan?

Samræmist frábærlega — þar sem frelsi og ábyrgð fara saman er árangurs að vænta. Sjálfbærni á að vera leiðarstef okkar í umhverfismálum — sjálfbær nýting náttúruauðlinda og virðing fyrir náttúrunni er forsenda allra framfara okkar sem þjóðar. Hnatt-ræn hlýnun og afleiðingar hennar er stærsta verkefni okkar kyn-slóðar og okkur ber skylda til þess að gera allt sem í okkar valdi stendur til þess að bregðast við með skýrum og afgerandi hætti.

Ísland er í öfundsverðri stöðu og við eigum að setja markið hátt og verða leiðandi í allri nýsköpun og stefnumótun í umhverfismálum. Sjálfstæðisstefnan hvetur til frumkvæðis einstaklingsins og ábyrgðar, að einkaframtakið og sjálfstæð fyrirtæki fái að dafna — á því er þörf í umhverfismálunum.

Hvað finnst þér um Sjálfstæðisflokkinn og umhverfismál? Finnst þér Sjálfstæðisflokkurinn mynda sér nægilega skýra stefnu í umhverfismálum?

Sjálfstæðisflokkurinn ætti að forðast að bakka í vörn þegar talið berst að umhverfismálum. Vörn sem er algjörlega óþörf. Umhverfismál hafa verið allt of mikið í pólitískum skotgröfum og fólki skipt upp í annaðhvort umhverfissinna eða virkjanasinna. Þetta er röng og löngu úrelt nálgun. Ég leyfi mér að fullyrða að við Íslendingar séum öll umhverfissinnar og að það sé miklu styttra á milli manna en gæti virst í fljótu bragði. Aftur er sjálfbærni þarna leiðarljósið. Sjálfbær nýting náttúruauðlindanna, hvort sem það er orkan, fiskurinn eða náttúran sem ferðamanna-staður, byggir algjörlega á því að við göngum ekki svo á auðlindina að hún beri skaða af. Sjálfstæðisflokkurinn á að taka forystu í þessum málum út frá okkar stefnu.

Heldurðu að innbyggðir hagrænir hvatar fyrir fyrirtæki myndu hjálpa fyrirtækjum að hefja þessa vegferð?

Ég er hlyntari jákvæðum hagrænum hvötum en stórfelldum skattahækkunum til þess að reyna að stýra hegðun. Beina fólki og fyrirtækjum inn á græna braut með jákvæðum aðgerðum í stað

íþyngjandi. Ívilnandi aðgerðir sem skila sér í budduna, skatta/tollalækkanir á umhverfisvænum vörum, farartækjum o.fl., hækka skilagjald á plast þannig að það borgi sig sannarlega að fara ekki bara með flöskurnar heldur allt hitt plastið líka, gera alla flokkun auðveldari fyrir almenning.

Gríðarleg tækifæri í hringrásarhagkerfinu

Hvað með hringrásarhagkerfið — eru tækifæri í því?

Í hringrásarhagkerfinu liggja gríðarlega tækifæri fyrir okkur og við getum orðið fyrirmynd annarra þjóða. Tökum Pure North Recycling sem dæmi. Pure North er eina fyrirtækið á Íslandi sem endurvinnur plast. Aðferðin er byggð á íslensku hugviti og er einstök á heimsvísu. Jarðvarminn er í aðalhlutverki í vinnsluferlinu og engin kemísk efni koma við sögu. Plast verður aftur plast. Það er til mikils að vinna því fyrir hvert tonn sem endurunnið er af plasti spörum við 1,8 tonn af olíu.

Við spörum síðan enn fleiri kolefnisspor vegna aðferða og umhverfisvænna orkugjafa Pure North. Á sama tíma tryggjum við að plastið fari í endurvinnslu en ekki eitthvert sem það á ekki að fara. Þetta er hringrásarhagkerfið eins og það gerist best. Ég hef því orðið fyrir ákveðnum vonbrigðum með það að starfsemi Pure North Recycling hafi ekki fengið stuðning frá hinu opinbera. Í löndunum í kringum okkur sjá stjórnvöld mikilvægi slíkar fyrirtækja og þau eru að fá mikinn stuðning við uppbyggingu. Hér eru allir jákvæðir en lítið gerist.

Anna Guðmundsdóttir fjármálastjóri og einn eigenda Gjögurs á Grenivík

Stöðugleiki fyrir sjávarútveg skiptir máli

Flestir vita að sjávarútvegur á Íslandi er í fremstu röð hvort sem lítið er til tækni, veiða eða vinnslu. Veiðar eru markvissar, þær fylgja ráðgjöf vísindamanna og nýting stofna er góð. Það sem færri hafa áttað sig á er að íslenskur sjávarútvegur hefur minnkað olíunotkun um rúmlega helming á síðustu 30 árum og þar með mætt markmiðum Parísarsáttmálans og að kolefnisspor greinarinnar er lítið sem styður mjög vel við markaðssetningu íslenskra sjávarafurða á erlenda markaði.

Anna Guðmundsdóttir, fjármálastjóri og einn eigenda Gjögurs á Grenivík, telur mikilvægt að þau skref sem fyrirtæki stíga í framþróun mæti auknum kröfum í umhverfismálum. „Frumkvæðið á að koma frá fyrirtækjum fremur en stjórnvöldum, það er hagur þeirra að umhverfissjónarmiðum sé mætt og dregið sé markvisst úr kolefnissporinu og mengun. Varast þarf að ætla að ná þessum markmiðum með auknum álögum og hærri sköttum á fyrirtæki því það dregur úr nýfjárfestingum, tæknivæðingu, gæðum og kemur að endingu niður á samkeppnishæfni greinarinnar. Fyrirtækin verða að hafa tækifæri til að vinna að þessu sjálf með réttan hvata að baki. Fyrirtæki sem starfa í sjávarútvegi hafa gert það undanfarin ár með góðum árangri og hafa líklega náð lengst í því af atvinnugreinum á Íslandi.“

Anna hefur lifað og hræst í sjávarútvegi alla tíð, með smávegis millilendingum m.a. sem fjármálastjóri Íslandsþósts í 10 ár. Afi hennar, Þorbjörn Áskelsson, stofnaði Gjögur árið 1946 ásamt Jóhanni Adolf Oddgeirssyni og fleiri heimamönnum til að styrkja atvinnu á Grenivík og hefur félagið enn starfsemi þar. Einnig er Gjögur með togara í Grindavík og uppsjávarskip sem landar að mestu á Norðfirði og í Reykjavík.

Auk starfa sinna hjá Gjögri situr Anna í stjórn Sildarvinnslunnar og stjórn SFS, Samtaka félaga í sjávarútvegi.

Betri nýting og minna kolefnisfótspor

Anna telur að stöðugleiki í umhverfi fyrirtækja sé lykilatriði. „Ef horft er til sjávarútvegsins þá hefur hann verið í 40 ár að laga sig að kvótakerfinu og hagræða en á síðustu 10 árum hefur meira rúm gefist til uppbyggingar og fjárfestingar en áður. Við sjáum framfarirnar, hvort sem lýtur að tækni, vinnslu eða sölu,“ segir Anna.

„Með tilkomu skipulagðs kerfis urðu jafnframt til forsendur og hvati til að gera vel. Það var ekki val um það áður en nú myndast samkeppni um tækni og fyrirtæki vilja fjárfesta í framförum sem skila sér í betri vöru. Það er mikilvægt að hafa í huga að lélegur fiskur sem fer á markað heldur verði niðri. Ef neytandi fær vonda vöru í hendurnar minnkar eftirspurnin og það hefur áhrif á allan fisk. Það er nóg framboð af lélegum fiski á erlendum mörkuðum og það er áskorun fyrir okkur um að gera vel.“

Í huga Önnu leikur enginn vafi á því að eftir því sem fyrirtæki verða stærri og sterkari geta þau farið í flóknari aðgerðir eins og endurnýjun vinnsluhúsa og skipasmíði sem standa betur undir auknum kröfum um umhverfissjónarmið. „Frumkvæði að umhverfismálum á miklu fremur að koma frá fyrirtækjum en ríki. Við horfum á að skemmri tími fer til veiða, að nýting afurða er betri, á aukna tækni og að álagi á miðum er stýrt. Við erum ekki lengur að veiða sem mest á sem skemmstum tíma. Fyrir vikið erum við með betri vöru og þar af leiðandi sterkari á markaði. Það er mikilvægt að vera vakandi fyrir breytingum á neytendamarkaði og bregðast við þeim. Þetta helst allt í hendur,“ segir Anna og vísar í auknar kröfur neytenda, til að mynda um rekjanleika, sjálfbærni, næringargildi og kolefnisfótspor.

Anna segir að þau skref sem stigin hafa verið til að minnka kolefnisfótspor íslenskra sjávarafurða gagnist í markaðssetningu og sölu

á vörum erlendis. En þegar talið berst að því hvaðan íslenskum sjávarútvegi standi ógn þá bendir Anna á mikilvægi vandaðrar lagasetningar og stjórnsýslu, hvort sem snúi að veiðunum sjálfum eða rekstrarumhverfinu.

„Það er afar mikilvægt að starfa í fyrirsjáanlegu kerfi. Við höfum byggt upp langtíma- viðskiptasambönd og breytingar á veiðifyrirkomulagi geta kostað mikið og markaðir tapast. Sjálfbærni veiða er það mikilvægasta en einnig verður líka að vinna með líftíma fjárfestinga. Súrnun sjávar er dæmi um hættu stöðjar að heiminum og mun hafa áhrif á lífríki sjávar. Við á Íslandi getum gert okkar en fara þarf varlega við skattlagningu í nafni umhverfis því það getur dregið úr framþróun og tafið fyrir umbótum í umhverfismálum.“

Í því sambengi nefnir Anna að öll framför sé byggð á vísindum og telur mikilvægt að reida sig á frumkvæði fyrirtækja í þeim efnum. „Ríkið á að setja markmið, fyrirtækin eiga svo að fá að ákveða leiðina. Við erum vön því í sjávarútvegnum að vinna með og fylgja ráðgjöf vísindamanna og vitum að það leiðir til framþróunar. Við þurfum að viðhalda tækniþekkingu og halda því tækniforskoti sem við höfum í dag.“

Að mati Önnu taka fyrirtæki umhverfismál alvarlega og þau vilja vinna með yfirvöldum. „Skattlagning má ekki stoppa framþróun. Við erum lítil í alþjóðlegum samanburði og getum ekki gert allt, en við getum gert fáa hluti mjög vel. Gott dæmi um það er sjávarútvegurinn og núverandi tilhöggun fiskveiða hefur skilað miklum framförum og verðmætum í þjóðarbúið. Menn skyldu því fara sér hægt í að gera

grundvallarbreytingar á því kerfi sem gefist hefur svo vel. Gæta þarf einnig að því að óhófleg skattbyrði vinnur gegn svo mörgu sem áunnist hefur með þessu kerfi og hefur verið að þróast undanfarna áratugi.“

Næringargildi og kolefnisfótspor

Eftirspurn eftir matvælum er mikil í heiminum og á sama tíma er talað um fæðuöryggi og mikla matarsóun. Anna segir að virðisbættu matvæla sé löng og margt spili þar inn í sem ákvarðar m.a. verð til neytenda. „Ein helsta umhverfisógnin er niðurgreiðsla stjórnvalda víða um heim til landbúnaðar og sjávarútvegs. Togkraftur markaðar er mikill og kallar á aukið framboð matvæla sem getur orðið á kostnað umhverfis. Það er mikilvægt að inngríp stjórnvalda inn í atvinnugreinar sem eru í matvælaframleiðslu sé alltaf með hag endaneytenda að leiðarljósi.“

Par vísar Anna helst til þess að sóun á afurðum verður að mestu áður en varan berst til neytandans sjálfs. Hún nefnir meðferð á vatni, notkun á landi og nýting afurða. „Niðurgreiðslur hafa verið kynntar sem neytendavernd en eru oft feluleikur með matvælaverð. Stjórnvöld verða að horfa til hvaða áhrif niðurgreiðslur hafa á aðrar atvinnugreinar, byggðastefnu og tryggingu matvæla í samkeppni við aðra.“

„Ef við gætum minnkað matarsóun þá værum við þegar búin að ná miklum árangri. Á það að byrja hjá neytendum eða framleiðendum? Ég tel mikilvægt að tala um árstíðabundnar vörur og stýra þannig betur vöruframboði árið um

kring. Eins hvernig meðferð og vinnsla í öllu ferlinu fer fram. Það er í hendi framleiðenda að laga ferla og gera það í sátt við umhverfið. Nýta betur það sem er veitt eða ræktað og fara vel með auðlindir. Á endanum er það verð sem stýrir vali hjá neytandanum og því keppast matvælaframleiðendur oft um að framleiða ódýrt umfram gæði. Því er mikilvægt að upplýsa um gæði, næringu og umhverfisspor vara og þá má gjarnan ræða um umhverfisspor á kaloriur.“

Hér vísar Anna í að 100 grömm af ólíkri vöru færir mismunandi mikið af næringu.

„Íslenskur fiskur gefur prótín sem er bæði næringarríkt og hollt, og umhverfissporið er mun minna en í flestum öðrum prótínvörum,“ segir Anna.

Stöðugleiki til sóknar mikilvægur

Sjávarútvegurinn fær skipulag og mátulegt aðhald frá stjórnvöldum. Á meðan sjávarútvegurinn hefur unnið ótullega að því að minnka kolefnisfótspor sitt og minnka útblástur greinarinnar gerast þær raddir háværari að skipta eigi um orkugjafa skipanna. Anna er fljót til svara og segir að því miður séu orkuskiptin sem slík ekki fyrirsjáanleg í næstu framtíð.

„Með stýringu veiða er siglingatími skipa styttri en áður, einnig eyða ný skip minna. Hráefnisnýting eykst ár hvert þar sem fiskvinnslur og bræðslur hafa tekið breytingum og eru að vinna hágæða hráefni. Með því minnkar kolefnisfótsporið á hverja næringareiningu matar. Auk þessa eru félög í sjávarútvegi að skoða kolefnisjöfnun. En það eru víða tækifæri til að styrkja innviði og gera betur, má þar nefna

Bryndís Haraldsdóttir alþingiskona og
fyrirverandi bæjarfulltrúi í Mosfellsbæ

Petta er fjölbreytt og skemmtilegt starf

Bryndís Haraldsdóttir var í öðru sæti á lista Sjálfstæðisflokksins í Suðvesturkjördæmi í alþingiskosningunum 2016 og 2017. Hún hefur starfað í Sjálfstæðisfloknum í 17 ár, eða síðan 2002. „Þetta var fyrir prófkjörið í sveitarstjórnarkosningunum í Mosfellsbæ árið 2002. Ég gekk í Sjálfstæðisflokkinn nokkrum vikum áður, en ég mætti á aðalfund ungra sjálfstæðismanna í Mosfellsbæ eftir að hafa séð auglýsingu frá þeim á bensinstöðvum í bænum,“ segir Bryndís um aðdragandann að pólitískri þátttöku sinni.

Loftslagsmálin mikilvæg

Það eru mörg mál sem koma á borð þingmanna. Umhverfismál eru Bryndísi mjög hugfangin. „Ég held að loftslagsmálin séu eitt af mikilvægustu verkefnum okkar og við þurfum að grípa til aðgerða,“ segir Bryndís. Hún segir að ekki þurfi aðeins grípa til aðgerða í loftslagsmálum heldur einnig í umhverfismálum heilt yfir, s.s. í sorpmálum og vegna plastmengunar. „Tækifæri mín sem þingmaður eru fyrst og fremst að vekja athygli á málum og setja mál á dagskrá,“ segir Bryndís. „Það hef ég gert t.d. með þingsályktunum, s.s. um dánaraðstoð og mál sem tengjast auknu frelsi hvað varðar hvað verði um líkamsleifar okkar eftir dauðann,“ segir Bryndís. „Ég hef miklar skoðanir á samgöngumálum á höfuðborgarsvæðinu og tel nauðsynlegt að ráðist verði í uppbyggingu á samgöngukerfi svæðisins, ég er einarður talsmaður borgarlínu og tel mikilvægt að við eflum almenningssamgöngur. Það þarf að efla stofnæðakerfið og tryggja að umferðin okkar virki. Það er lífsgæðamál fyrir fjölskyldur enda ótækt að þurfa að eyða klukkustundum í ónýttan tíma í bílaröðum,“ segir Bryndís.

Kom í veg fyrir að fjölskyldan flytti úr Mosfellsbæ

Bryndís hefur búið í Mosfellsbæ frá 10 ára aldri, en hún flutti þangað frá Akureyri. „Ég ólst upp á Kleppi hjá einstæðri móður sem var hjúkrunarfræðingur. Hún ákvað þegar ég var átta ára að hún væri að vinna of mikla vaktavinnu og við fluttum á Akureyri. Þar bjuggum við í þrjú ár og kynntist hún þar fósturpabba mínum. Þaðan lá leiðin aftur til Reykjavíkur, og fékk mamma húsnæði hjá Reykjalundi sem átti að vera skammtímaúrræði,“ segir Bryndís. Útlit var fyrir að fjölskyldan flytti úr Mosfellsbæ til Reykjavíkur þegar Bryndís kom í veg fyrir það. „Þau skoðuðu hús í Reykjavík en mér var svo vel tekið í Varmárskóla og ég var orðin ástfangin af Mosfellsbæ. Þannig að ég sagði nei, ég vildi búa þar áfram. Þau skoðuðu þá eitt hús í Mosfellsbæ, og búa þau þar enn,“ segir Bryndís og hlær.

Vel tekið af konunum í starfinu

Þegar Bryndís hóf þátttöku í stjórnmálum, þá 26 ára gömul, hafði hún kosið einu sinni til sveitarstjórnar. „Mér fannst þetta allt mjög áhugavert, ég held að það hafi verið á kjördag þegar ég kaus fyrst til sveitarstjórnar að ég ákvað að ég yrði næst sjálf í framboði,“ segir Bryndís. „Á þessum tíma brunnu á mér leikskólamálin, en þá var ég með eitt barn og í fæðingarorlofi. Í þá daga var ekkert niðurgreitt hjá dagforeldrum og börnin komust ekki inn í leikskóla fyrr en við tveggja ára aldur,“ segir Bryndís.

Fyrstu árin hennar í stjórnmálunum voru fjölskyldumálin henni mjög hugleikin. „Við gerðum marga leikskólar tóku fyrr inn eins og kostur var og sveitarfélagið byrjaði að taka þátt í kostnaði vegna dagforeldra. Leikskólar lokuðu ekki vegna sumarleyfa og foreldrum gafst meira svigrúm til að velja hvenær börnin færu í frí.

Það tók sinn tíma að ná sumu af þessu í gegn.“

Framan af leitaði hugur Bryndísar ekki til landsmálanna. „Fyrst ætlaði ég ekki að taka þátt í neinu nema sveitarstjórnarmálunum,“ segir Bryndís. Hún varð fljótlega formaður ungra sjálfstæðismanna í Mosfellsbæ eftir að hún hóf afskipti af stjórnmálum. „Fljótlega upp úr því var mér boðið á fund hjá Sambandi ungra sjálfstæðismanna og þegar ég mætti til fundarins steig ég inn í Valhöll í fyrsta skipti,“ segir Bryndís. „Mér var mjög vel tekið af SUS og sérstaklega af þeim konum sem voru þá í starfinu. Ég byrjaði að taka þátt í flokksstarfinu af miklum þunga og var á lista í Suðvesturkjördæmi í þingkosningunum 2003, þá í áttunda sæti,“ segir Bryndís.

„2016, þegar boðað var til kosninga með stuttum fyrirvara ákvað ein af bestu vinkonum mínum að gefa ekki kost á sér aftur og vaknaði þá umræða í sveitarfélaginu og kjördæminu um að þörf sé á konum. Ég tók áskoruninni og gaf kost á mér,“ segir Bryndís og vísar þar til vinkonu sinnar, Ragnheiðar Ríkharðsdóttur, fyrirverandi forseta Alþingis, sem gaf ekki kost á sér á nýjan leik en Ragnheiður er úr Mosfellsbæ

eins og Bryndís. Bryndís hafði árin á undan helgað sig bæjarmálunum, sem formaður bæjarráðs, formaður skipulagsnefndar og stjórnarformaður Strætó.

Hvað í ósköpunum er ég búin að koma mér út í?

„Þingmannsstarfið er krefjandi,“ segir Bryndís. „Ég hef aldrei á ævinni unnið eins mikið og síðasta vetur. Þetta kemur svolítið í törnum. Stundum hef ég komið heim eftir að börnin og maðurinn eru farin að sofa, og farin áður en þau eru vöknuð. En þess á milli koma góð hlé þar sem hægt er að sinna fjölskyldu og sjálfum sér betur,“ segir Bryndís. „Fyrst eftir að ég settist á þing hugsaði ég með mér hvað í ósköpunum ég væri búin að koma mér út í,“ segir hún.

„Ég skildi ekki hvernig við ættum svona mörg að geta rætt saman og komist að sameiginlegri niðurstöðu,“ segir hún og hlær. „En eftir ákveðinn tíma finnur maður sitt hlutverk. Ég sé ekki eftir neinu, þetta er fjölbreytt og skemmtilegt starf og það er heiður að fá að taka þátt í því,“ segir Bryndís.

rafmagnstengingar á flotann í höfnum og öruggt rafmagn fyrir bræðslur. Það er mikilvægt að gera það því Norðmenn og aðrir samkeppnisaðilar eru að taka risaskref, ekki bara í umhverfismálum, heldur líka í að framleiða vörur sem eru hærri í gæðum og verði en áður. Þau skref sem eru stigin til að minnka kolefnissporið verða að gagnast okkur í sölu á vörum en ekki bara auka kostnað.“

Anna telur að hlutverk ríkisins sé að búa atvinnugreinum stöðugleika og tryggja fyrir-sjáanleika. Hún segir að sjávarútvegurinn sé engin undantekning frá þessum grunnskilyrðum í rekstri.

Inngrip er hættulegt

Matvælaframleiðsla stendur á áhugaverðum tímamótum. Á sama tíma og krafa um heilbrigði, rekjanleika og sjálfbærni hefur aukist þá hefur það áhrif á verð. Anna telur að matvæla-verð muni hækka þegar fram líða stundir og verða stærri kostnaðarliður heimila en hann er í dag. „Í því samhengi er mikilvægt að tala um heildarferlið, hvað er orsök og hvað er afleiðing. Það er hægt að nefna matarsóun á sama tíma og það er talað um hungur. Aðhaldið sem kemur frá mörkuðum er mikilvægt og inngrip á einum stað getur verið hættulegt. Óhófleg skattlagning takmarkar umhverfisárangur. Það verður að hafa það hugfast að íslenskur sjávarútvegur er oft og tíðum að keppa við niðurgreidda matvælaframleiðslu, eins og t.d. landbúnaðarvörur. Aukasköttum þarf í það minnsta að vera að hluta eða öllu leyti varið til eflingar og uppbyggingar viðkomandi atvinnuvegar,“ segir Anna að lokum.

Það er langhlaup að

byggja upp fyrirtæki

Helga Árnadóttir er framkvæmdastjóri og meðstofnandi fyrirtækisins Tulipop. Í hartnær áratug hafa Helga og Signý Kolbeinsdóttir byggt upp einstakt vörumerki sem höfðar til barna á öllum aldri. Tulipop hefur skapað heillandi ævintýraheim sem hefur hlotið miklar vinsældir bæði á Íslandi og erlendis. Til dagsins í dag hafa um 200 Tulipop-vörur verið settar á markað, auk teiknimyndaseríu sem nýtur vinsælda víða um heim.

Helga hefur lengi látið að sér kveða í íslensku samfélagi. Hún tók virkan þátt í ungliðastarfi Sjálfstæðisflokksins á háskólaárunum og var meðal annars í stjórn Heimdallar, félags ungra sjálfstæðismanna í Reykjavík, og varaformaður félagsins á árunum 2001-2002. Hún gegndi tímabundið starfi framkvæmdastjóra Sambands ungra sjálfstæðismanna og stýrði kosningabaráttu ungra sjálfstæðismanna í Reykjavík árið 2002. Helga tók jafnframt þátt í stofnun vefritsins Tíkarinnar, tikin.is, sem margir muna eflaust eftir. Í dag snýst lífið um Tulipop og sókn fyrirtækisins á erlenda markaði.

Ævintýraeyjan Tulipop

Hvað geturðu sagt mér um Tulipop? Hvernig kom þetta til?

„Hugmyndin að Tulipop kviknaði síðla árs 2009. Þá er ég tiltölulega nýflutt aftur til Íslands eftir tveggja ára dvöl í London þar sem ég stundaði MBA-nám við London Business School. Eftir heimkomu hafði ég farið beint í ráðgjafarstörf fyrir PwC á Íslandi, en fannst verkefnin ekki nægilega spennandi og var því að líta í kringum mig að nýjum tækifærum. Á sama tíma var gömul vinkona mín úr MR, Signý Kolbeinsdóttir, vöruhönnuður og teiknari að ná góðum árangri með sína sköpun — hún var á fullu að teikna ævintýralegan myndheim og heillandi persónur sem hún setti á vörur og fékk teikningar sínar birtar í virtum bókum um nútímateikningar. Vörurnar hennar fengu góðar viðtökur í fallegum hönnunarverslunum og hjá kaupendum á öllum aldri.“

„Ég tók meðal annars eftir að stjúp dóttir mín, sem þá var átta ára, og vinkonur hennar, voru allar svakalega hrifnar af teikningunum hennar Signýjar. Þær löðuðust að persónunum, líndu teikningarnar hennar upp á vegg í herbergjunum sínum, vildu vita meira um persónurnar, hvað þær hétu, hver væri uppáhaldsmaturinn þeirra og svo framvegis. Viðskiptahliðin í mér sá að það væru einhverjir töftrar í því sem Signý var að búa til og við vinkonurnar ákváðum að stofna fyrirtæki í kringum þennan myndheim sem síðar fékk nafnið Tulipop. Hjartað í fyrirtækinu er ævintýraeyjan Tulipop og persónurnar sem þar búa og höfum við frá upphafi stefnt að því að skapa vörumerki sem hefði möguleika á að verða alþjóðlegt. Það er það sem við höfum unnið að síðan, þ.e. að koma persónum Tulipop-heimsins til fólks í sem flestum formum, í gegnum vörur, bækur, leiki, teiknimyndir, og svo mætti lengi telja.“

Hvernig gekk að framkvæma hugmyndina að Tulipop?

„Við vorum mjög snöggar af stað og komum fyrstu vörulínu okkar í sölu innan þriggja mánaða frá stofnun. Síðan byggðum við upp reksturinn skref fyrir skref, notuðum afraksturinn af sölu fyrstu vörulínunnar til að fjárfesta í þeirri næstu. Við fengum styrk til markaðssetningar erlendis, náðum stórrí sölu, og nýttum afraksturinn til að fjárfesta í félaginu. Það var hins vegar ekki þannig að viðskiptahugmyndin hafi fæðst fullmótuð. Það tók okkur tíma að fá fulla mynd af því hvernig mætti hámarka þau verðmæti sem liggja í hugverkinu og félaginu sem við vorum búna að vera að byggja upp.“

„Þegar ég lít til bakka þá tel ég að það hafi skipt sköpum að við vorum frá upphafi með mjög alþjóðlegan fókus. Við byrjuðum strax á að markaðssetja Tulipop alþjóðlega og kynna vörurnar okkar á erlendum markaði. Það leiddi til þess að við komumst í kynni við fjöldann allan af fólki sem hafði reynslu af því að byggja upp vörumerki sem svipar til okkar, svokölluð „character goods“ vörumerki eða vörumerki sem byggja á heillandi persónum. Við fengum til liðs við okkur erlenda ráðgjafa og samstarfsaðila sem hjálpuðu okkur að móta viðskiptahugmyndina og átta okkur á því að tækifærið fyrir Tulipop var í raun mun stærra en við áttuðum okkur á í upphafi. Í stað þess að stefna einungis að því að búa til arðbært gjafavörufyrirtæki þá erum við í dag að vinna að því að búa til verðmæti í gegnum framleiðslu á alls konar efni, allt frá teiknimyndum til varnings og tölvuleikja — og jafnvel leiksýninga og skemmtigarða! Tækifærin eru óteljandi og má líta til vörumerkja á borð við Múmínálfanna, Hello Kitty og fleiri til að sjá að tækifærið er risastórt.“

„Við höfum lagt okkur fram um að vera ekki að finna upp hjólið og reynt að fá til liðs við okkur aðila sem hafa reynslu á þeim sviðum sem við erum að starfa á, á hverjum tíma, en það hefur til dæmis verið lykiliatriði hvað varðar teiknimyndaframleiðsluna. Þar höfum við verið með reynslubolta með okkur í liði í öllu ferlinu frá samningagerð til framleiðslu. Svo höfum við verið afar lánsamar að fá til liðs við okkur frábært fólk í hóp hluthafa, bæði einstaklinga og fjárfestingarsjóðinn Frumtak. Það hefur verið algjör forsenda þess að við höfum getað byggt upp reksturinn og búið til það tækifæri sem við erum með í höndunum í dag.“

Hvar er Tulipop statt í dag? Hvernig gengur?

„Tulipop er á mjög spennandi stað í dag. Við höfum fjárfest mikið á síðustu árum í að byggja upp Tulipop hugverkið sem er hjartað í fyrirtækinu, meðal annars með því að ráðast í framleiðslu Tulipop-teiknimynda sem hafa fengið frábærar viðtökur og verið talsettar á fjórum tungumálum. Teiknimyndaframleiðslan var afar mikilvægt skref í að gera krökkum um allan heim kleift að kynnast frekar Tulipop-heiminum og persónum hans. Þetta er stökkpallur til að taka stór skref í vörusölu og þróun annars efnis á borð við bækur og tölvuleiki, svo dæmi séu tekin. Við erum nýbúin að gera umboðssamning við öflugan samstarfsaðila í Bandaríkjunum, King Features, sem er hluti af Hearst-fyrirtækjasamstæðunni, sem opnar margar dyr en með þeim samningi er Tulipop komið í hóp hugverka á borð við Múmín (Moomin), Stjána bláa (Popeye), Betty Boop og fleiri sem eru í umsjón fyrirtækisins.“

„Við höfum líka stigið stór skref í uppbyggingu fyrirtækisins, erum með öflugt teymi á skrifstofunni okkar á Grandanum í Reykjavík, rekum skrifstofu í New York, erum með fallega verslun á Skólavörðustígnum og höfum byggt upp innviði sem gera okkur kleift að vaxa hratt á komandi árum. Við erum ekki í nokkrum vafa um að tækifærið er stórt og verkefnið fram undan er að nýta það sem best.“

„Það er margt spennandi fram undan á ýmsum sviðum. Við erum meðal annars að setja nýja teiknimyndaseríu í framleiðslu en það verður seria í toppgæðum sem er ætluð fyrst og fremst til sýninga í sjónvarpi. Það efni sem við höfum áður framleitt hefur verið búið til með dreifingu á YouTube í huga. Sömuleiðis erum við að taka þátt í fjölmörgum sýningum erlendis, m.a. í New York Comic Con og WonderCon, en Tulipop hefur fengið frábærar viðtökur á sambærilegum sýningum í Bandaríkjunum síðasta árið. Þetta eru risastórar og skemmtilegar sölusýningar sem eru sóttar af neytendum á öllum aldri og frábær leið til að byggja upp bein tengsl við Tulipop-aðdáendur, nýja og gamla. Samhliða þessu erum við að vinna með King Features að því að koma á samningum við framleiðendur í Bandaríkjunum sem hafa áhuga á að framleiða Tulipop-varning í gegnum svokallaða nytjaleyfasamninga. Sá markaður er gríðarstór og við stefnum að miklum vexti á því sviði samhliða aukinni framleiðslu afþreyingarefnis á borð við teiknimyndir.“

Nýsköpun byrjar í skólakerfinu

Hver er staða nýsköpunar á Íslandi?

„Ég held að hún sé ágæt eða í það minnsta mun betri en hún var fyrir áratug eða svo. Það hefur svakalega mikið gerst á síðustu 10 árum — það hafa m.a. orðið til fjölmargir viðskiptahraðlar, nýsköpunarkeppnir, nýsköpunarráðstefnur, fjárfestingarsjóðir og stoðkerfi sem hefur bæði vakið mikla athygli á nýsköpun og býður upp á heilmikinn stuðning fyrir þá sem eru að stíga sín fyrstu skref og móta sínar viðskiptahugmyndir. Ég tel líka að öll umræða um nýsköpun auki almennan áhuga á stofnun fyrirtækja — það að stofna fyrirtæki verður raunhæfari möguleiki fyrir stærri hluta fólks.“

„Eigi hins vegar að auka nýsköpun frekar byrjar það óhjákvæmilega í skólakerfinu en í framúrskarandi menntakerfi fæðast góðar hugmyndir. Það á auðvitað sérstaklega við á háskólastiginu þar sem eru stundaðar rannsóknir og þróun. Ég held að það sé einnig tækifæri til að auka sköpun í skólakerfinu almennt, hvetja krakka til að vera forvitnir, hugsa sjálfstætt og skapa stóra hluti og smáa.“

„Síðan er auðvitað nauðsynlegt að góðar hugmyndir fái tækifæri til að verða að veruleika og þá þarf aðgengi að fjármagni.

Fjármögnunarumhverfi frumkvöðlafyrirtækja hér á landi er enn að slíta barnsskónum og það að fjármagna sprotafyrirtæki er flestum áskorun. Hér eru fáir fjárfestingasjóðir og í raun engir formlegir hópar engla fjárfesta sem frumkvöðlar geta kynnt verkefni sín en víða erlendis hafa verið sett upp slíkir hópar. Til dæmis í tengslum við háskóla, sem stofnendur eiga þá auðvelt með að nálgast til að kynna hugmyndir sínar. Hér á landi er lítið um slík formlegheit og þá er nauðsynlegt að stofnendur hafi gott tengslanet til þess að geta nálgast mögulega fjárfesta.“

„Stjórnvöld geta sömuleiðis stuðlað að aukinni nýsköpun með því að bæta umgjörð og hvata til nýsköpunar. Þar er Ísland ekki samkeppnishæft miðað við löndin í kringum okkur. Hægt er að stuðla að aukinni fjárfestingu í nýsköpun m.a. með því að bjóða skattaávilnanir til einstaklinga vegna fjárfestinga í sprotafyrirtækjum og auka endurgreiðslur vegna rannsókna og þróunarverkefna. Það er líka brýnt að stjórnvöld láti endurskoða reglur um skattaendurgreiðslur vegna þróunarverkefna, en í dag eiga fyrirtæki eins og Tulipop til dæmis ekki rétt á slíkum endurgreiðslum þrátt fyrir að vera með fjölda háskólamenntaðra sérfræðinga að vinna í þróunarverkefnum á degi hverjum.“

En hvernig er rekstrarumhverfið?

„Það sem er að sliga flest fyrirtæki er háir skattar. Ég verð endurtekið miður mín um mánaðamót þegar ég sé launaútreikninga félagsins og svart á hvítu hvað starfsfólk fær í vasann saman-

„**Það er líka mikilvægt að velja vel hvaða hugmynd maður ákveður að fjárfesta tíma sínum og orku í.**“

borið við þær fjárhæðir sem fara út af bankareikningi félagsins. Bilið þar á milli er allt of stórt og úr því þarf að bæta.“

„Það virðist síðan vera mikil tilhneiging til þess að setja alls kyns skyldur á herðar launagreiðenda sem eru íþyngjandi, sérstaklega fyrir minni aðila. Lítið dæmi er að ef starfsmaður skuldar opinber gjöld, alveg ótengt störfum sínum fyrir launagreiðandann, þá er launagreiðandinn settur í innheimtuhlutverk — á að draga skattana af launum starfsmannsins og greiða svo ríkissjóði í nokkrum greiðslum á tilgreindum dagsetningum. Af hverju á launagreiðandi að standa í þessu innheimtuhlutverki fyrir hönd ríkissjóðs?“

Brennandi áhugi nauðsynlegur

Hverju myndirðu ráðleggja ungu fólki sem er að stíga sín fyrstu skref í viðskiptum og nýsköpun?

„Að ræða hugmyndina sína við sem flesta, fá ráð og reyna að finna ekki upp hjólið heldur finna aðila sem hafa þá reynslu sem þig vantar. Það er líka mikilvægt að velja vel hvaða hugmynd maður ákveður að fjárfesta tíma sínum og orku í. Það er langhlaup að byggja upp fyrirtæki og það verður óhjákvæmilega bæði vinnan manns og áhugamál og ekki auðveldlega skilið eftir á skrifstofunni þegar maður fer í frí. Það er því nauðsynlegt að hafa bæði brennandi áhuga og tröllatrú á því sem maður er að fást við.“

Hverjar eru helstu áskoranir sem standa frammi fyrir íslensku atvinnulífi næstu árin?

„Stærsta áskorunin er að tryggja að Ísland sé land þar sem að fólk vill búa, reka fyrirtæki og fjárfesta. Við verðum að tryggja samkeppnishæft rekstrarumhverfi og helst að gera svolítið betur til þess að stuðla að því að öflugt fólk og fyrirtæki kjósi að hafa aðsetur á þessari litlu eyju nyrst í Atlantshafinu, sem er að mörgu leyti frekar ópraktískt af landfræðilegum ástæðum. Þarna spila stjórnvöld stórt hlutverk í að stuðla að því umgjörð viðskiptalífsins sé hagstæð og auðvelt sé fyrir fyrirtæki að laða til sín sérhæft starfsfólk, bæði Íslendinga og aðra.“

Sigríður Á. Andersen formaður utanríkismálanefndar Alþingis

Frelsi fyrr og nú

Það hefur í sjálfu sér margt áunnist sé horft á heildar-myndina. Sjónarmið hægrimanna um frelsi hefur borið sigurorð af hellsisstefnu kommúnista. Fyrir-myndarríkin eru þau þar sem mest efnahagslegt og félagslegt frelsi ríkir. Mönnum hættir hins vegar til þess að missa sjónar á þessum árangri,“ segir Sigríður Á. Andersen, formaður utanríkismálanefndar Alþingis og fyrrverandi dómsmálaráðherra, spurð um helsta ávinninginn af baráttunni fyrir frelsi á síðustu áratugum.

Sigríður hefur alla tíð verið ötull merkisberi frelsis á vettvangi Sjálfstæðisflokksins. Síðan 1987 hefur Sigríður óslitið sinnt margvíslegum trúnaðarstörfum fyrir Sjálfstæðisflokkinn og hvergi dregið af sér þegar kemur að baráttu fyrir minni ríkisafskiptum á fólk og fyrirtæki, lægri álögum og minni hömlum á milliríkja-verslun svo fátt eitt sé nefnt.

„Bara á minni ævi hefur orðið bylting frá sjónarhóli okkar sem höfum barist fyrir auknu frelsi. Þegar ég hóf störf með Heimdalli, árið 1987, hafði einkaréttur ríkisins á útvarpsmarkaði verið afnuminn árið áður. Nokkrum árum áður hafði ríkið skammtað símasnúrur í skjóli einokunar á fjarskiptum. Við máttum ekki kaupa bjór og stofnun sem hafði eftirlit með verðlagi var enn að störfum. Barátta fyrir auknu frelsi í þessum efnum var borðleggjandi og augljós frelsismál nánast áþreifanleg,“ segir Sigríður.

Spurð að því hvað sé helst aðkallandi í stjórnámálum samtímans segir hún: „Við eigum enn nokkur verkefni óunnin, þar á meðal afnám einokunar ríkisins í verslun með áfengi og samkeppni ríkisins við einkaaðila á fjölmiðlamarkaði. Frelsið verður ofan á í þessum málum eins og hinum. Það er brýnt að vinna að því í dag.“

Skattar ekki lengur bara tekjuöflun

Hún segir frelsismálin í dag hins vegar taka mið af því að atlaða ríkisins að einstaklingsfrelsi hafi tekið á sig nýjar myndir. „Þegar þessum stóru nánast áþreifanlegu málum sleppir leynist aðför að frelsinu í alls kyns dulargervi. Ríkisvaldið heggur að frelsi einstaklinga nú undir formerkjum umhverfismála, jafnréttis-áætlana og eftirlitsiðnaðar. Það sem einna helst takmarkar frelsi einstaklinga eru skattar hins opinbera. Skattlagning er tekjuöflun ríkis og sveitarfélaga og ekkert annað eða meira. Við hægrimenn höfum það að leiðarljósi að hún sé gagnsæ, verði ekki úr hófi fram og ekki ómálefnaleg. Nú hafa mál hins vegar þróast með þeim hætti að síaukin aðför að frelsi manna er réttlætt ekki með vísan til nauðsynlegrar tekjuöflunar hins opinbera heldur með vísan til alls konar sjónarmiða í hinum og þessum málunum. Skattar eru farnir að verða tæki til að stýra hegðun manna, senda

skilaboð eða bara af því bara. Það er brýnt að hægrimenn átti sig á þessu og sporni gegn þessari þróun.“

„Við stjórnámálamenn megum ekki gleyma að inn grip okkar og afskipti, boð og bönn, hafa nær alltaf ófyrirséðar afleiðingar. Fólk og fyrirtæki reyna að aðlagast sig reglunum með oft óvæntum hætti. Leiða húsaleigubætur til dæmis ekki til hækkunar á leiguverði? Rennur hluti vaxtabóta til fjármálastofnana sem hærri vextir en þær ella byðu íbúðakaupendum? Hér lagði vinstri stjórnin á kolefnisgjald á eldsneyti. En menn fá hins vegar ívilnun frá kolefnisgjaldinu þegar menn flytja inn svonefnt endurnýjanlegt eldsneyti, sem er skylda upp að vissu marki. Í stað þess að kolefnisgjaldið renni í ríkissjóð rennur það því til erlendra framleiðenda lífelsesneytis eins og pálmaolíu. Nú vilja þingmenn sömu vinstriflokkanna banna innflutning á pálmaolíu því vinnsla hennar stuðli að eyðingu regnskóga, vinnubrælkun og auknum gróðurhúsaáhrifum,“ segir Sigríður.

Hún nefnir urðunarskattsumræðuna og segir: „Svo á nú að leggja á urðunarskatt sem mun í einhverjum tilvikum ýta sorpi úr hagkvæmstu lausninni yfir í aðrar eins og til dæmis að flytja sorp til annarra landa. Hve umhverfisvænt það verður allt saman á algerlega eftir að koma í ljós. En svo mikið er víst að þessi nýi skattur á eftir að hafa einhverjar ófyrirséðar afleiðingar.“

Héldu fyrsta Skattadaginn

Talið berst að þátttöku Sigríðar í SUS og helstu baráttumálum þess tíma. „Fyrir utan þessi mál sem ég hef þegar nefnt náði ég í skottið á Kalda stríðinu, sem var að renna sitt skeið þegar ég gekk í Heimdall. Múrin var t.d. ekki fallinn. Við Heimdellingar létum okkur varða alþjóðastjórn málin að þessu leyti. En aðallega vorum við jú að vekja athygli á nauðsyn þess að skattheimta sé hófleg. Árið 1995 hélt Heimdallur í fyrsta sinn upp á Skattadaginn, sem við reiknuðum út að var sá dagur ársins sem menn hætta að vinna fyrir hið opinbera miðað við útgjöld hins opinbera sem hlutfall af landsframleiðslu. Þessi dagur var jafnan um mánaðamótin maí/júní. Hver skyldi hann vera núna?“

Nokkurs konar sjálfseyðing á ferðinni

„Það læðist stundum að mér sá grunur að hinn frjálsi markaður hafi bætt hag margra okkar svo stórkostlega að menn telji sig kannski hafa efni á smá sósíalisma hér og þar. Ef þetta er rétt tilfinning þá er þarna nokkurs konar sjálfseyðing á ferðinni og mikilvægt fyrir okkur að minna sífellt á gildi frelsisins sjálfs, þennan náttúrlega rétt hvers manns að láta til sín taka, óháð því hvað frelsið færir okkur bætt lífskjör,“ segir Sigríður spurð að því hver séu helstu vonbrigðin í frelsisbaráttunni.

„Maður sér stundum hjá stórfyrirtækjum og auðugu fólki að þeim þykir sjálfsagt að hækka skatta og herða regluverkið því þau hafa efni á að borga skattana og ráða sérfræðinga til að grautast í reglunum. Fyrir efnaminna fólk og lítil fyrirtæki eru skattahækkanir og fleiri og þyngri reglur hins vegar stórmál, að ekki sé minnst á þá sem eru að reyna að hasla sér völl á tilteknum markaði. Háir skattar og þungt regluverk hækka þröskulda inn á markað og draga úr samkeppni,“ segir Sigríður

Frjáls markaður ekki fullkominn en betri

En á frjálsþyggjan enn við með sama hætti í dag og þegar Sigríður hóf afskipti af stjórnámálum? Og hverjar eru helstu ógnir hennar í dag?

„Já. Það er kannski ástæða til að hafa áhyggjur af því að menn misskilji boðskap okkar sem viljum til dæmis einkarekstur í stað ríkisrekstur. Við boðum ekki að einkarekstur verði fullkominn, ekki frekar en ríkisreksturinn. Það verða alltaf til illa rekin fyrirtæki, óheppin fyrirtæki og fyrirtæki með óraunhæfar væntingar um eftirspurn. Við megum ekki tala þannig að hinn frjálsi markaður sé fullkominn. Á frjálssum markaði fá þó svona fyrirtæki að fara hausinn og önnur koma í staðinn. Þetta er eitt það mikilvægasta í gangverki atvinnulífsins sem hið opinbera truflar með aðkomu sinni.“

Sigríður er formaður utanríkismálanefndar Alþingis og talið berst að alþjóðasamvinnu okkar Íslendinga. Hún er spurð að því hvort alþjóðasamvinna ýti undir einstaklingsfrelsi eða takmarki mögulega rétt og friðhelgi borgaranna.

Hún segir að Sjálfstæðisflokkurinn hafi frá upphafi haft frumkvæði að samvinnu við aðrar þjóðir á ýmsum sviðum. Í þessu samhengi nefnir hún varnarsamninginn við Bandaríkin, NATO, og fríverslunarsamninga. EES-samningurinn er þeirra víðtækastur en hann er miklu meira en bara fríverslunarsamningur.

„Á sama tíma og við eigum að leitast við að rækta samstarf af þessum toga verðum við líka að hafa í huga að fullveldi og sjálfstæði þjóðar getur rétt eins og frelsið glatast auðveldlega þótt það gerist ekki í einni svipan. Við verðum alltaf að hafa eigin hagsmuni í fyrirrúmi og hafa það að sérstöku markmiði að standa vörð um fullveldið og sjálfstæðið. Það er ekki eðli fríverslunarsamninga að kveða á um að annar samningsaðilinn þurfi að taka upp allar reglur hins. Áform Bandaríkjanna og ESB um fríverslun lúta einmitt að sameiginlegri viðurkenningu reglna. Það er jákvæð þróun við gerð fríverslunarsamninga og nokkuð sem við eigum að hafa í huga við áframhaldandi þróun á EES-samningnum,“ segir Sigríður að lokum.

Birna Ósk Einarsdóttir framkvæmdastjóri sölu- og markaðssviðs Icelandair

Viljum gæði umfram magn

Leiðin úr farsímaþjónustu yfir í ferðaþjónustu, með viðkomu í raforkugeiranum, lá eflaust ekki fyrir þegar Birna Ósk Einarsdóttir hóf störf hjá Símanum fyrir tveimur áratugum. Hún hefur hins vegar alltaf haft áhuga á að vinna að þróun og framförum. Birna Ósk er blátt áfram, hún er óhrædd við að feta ótroðnar brautir og á auðvelt með að sjá stóru myndina. Hún telur að það sé mikilvægt að fá tækifæri til að gera betur og til að ná árangri þurfi samhent-an hóp sem þekki leiðina að markmiðinu.

Miklar sviptingar hafa orðið í flugrekstri síðustu mánuði, bæði með kyrrsetningu Boeing 737 Max-véla um allan heim og brottfalli WOW air. Birna Ósk Einarsdóttir, framkvæmdastjóri sölu- og markaðssviðs Icelandair, horfir þó björtum augum til framtíðar íslenskrar ferðaþjónustu.

„Markaðurinn hefur einkennst af gríðarlegri samkeppni sem hefur stóraukist á undanförnum árum, bæði hér heima og erlendis frá, samhliða uppbyggingu og vexti ferðaþjónustunnar. Þótt það séu að mörgu leyti breyttir tímar á íslenska markaðnum eru samt sem áður rúmlega 20 flugfélög að fljúga um Keflavíkur-flugvöll að meðaltali yfir árið. Samkeppnin er því enn mikil og jafn mikilvægt og áður að veita þá þjónustu sem ferðalangar um allan heim vænta af okkur,“ segir Birna Ósk.

Áframhaldandi vöxtur í sátt við náttúru

Ferðaþjónustu á Íslandi hefur vaxið fiskur um hrygg á undanförnum árum. Ferðamannatímabilið hefur lengst og þótt sumarið sé enn vinsælasti tíminn til að sækja landið heim hefur ferðamönnum fjölgað yfir vetrarmánuðina. Að mati Birnu Óskar hefur uppbygging ferðaþjónustunnar verið ævintýri líkust.

„Það hefur verið gaman að fylgjast með atvinnulífinu og þar með samfélaginu blómstra með þeim fjölmörgu og fjölbreyttu fyrirtækjum sem hafa skotið upp kollinum hvort sem um ræðir hótél, veitingahús, afþreyingu, menningartengda starfsemi eða annað. Icelandair hefur með góðum árangri lagt sitt af mörkum í samvinnu við stjórnvöld og ferðaþjónustuaðila við að gera Ísland að vinsælum áfangastað, bæði með fjárfestingu í innviðum og markaðssetningu erlendis,“ segir Birna Ósk.

„Við erum stolt af þeim árangri sem náðst hefur á liðnum árum. Við stöndum hins vegar á ákveðnum tímamótum. Nú þegar hægist á vextinum þurfum við að nýta tímann vel og móta okkur skýra stefnu til framtíðar um hvers konar ferðamannaland við viljum vera. Við þurfum að styrkja innviðina og tryggja áframhaldandi og sjálfbæra uppbyggingu í sátt við náttúruna.“

Finnst þér stjórnvöld leggja nægilega áherslu á uppbyggingu innviða til að fylgja eftir þessum aukna ferðamannastraumi?

„Það má segja að helsta markmið stjórnvalda sé að byggja upp innviði landsins, þá sérstaklega samgöngumannvirki. Því hefur verið sinnt en við sem þjóð þurfum að gera enn betur í þeim málum. Allt er þetta hluti af stefnumótum til lengri tíma og þar munu opinberir aðilar og einkaaðilar þurfa að starfa náið og vel saman.“

„Þá hafa stjórnvöld einnig lagt sitt af mörkum í markaðssetningu en það hafa einkaaðilar á borð við Icelandair einnig gert í miklum mæli,“ segir Birna Ósk.

Birna óttast ekki aukna samkeppni og telur Icelandair vera vel í stakk búið fyrir framtíðina.

„Ísland er grunnurinn að sérstöðu Icelandair. Þá er ég ekki bara að tala um landfræðilega staðsetningu okkar sem gerir okkur að jafn góðum tengistað og raun ber vitni, heldur er ég ekki síður að vísa í karakter, sérkenni og gildi sem einkenna okkur sem þjóð,“ segir Birna Ósk.

„Það er það sem við viljum standa fyrir og það endurspeglast í starfsfólkinu okkar sem hefur á síðustu 80 árum byggt upp öflugt flugfélag sem býður ótrúlegt magn flugferða frá jafn litlu landi og okkar. Það er gaman að upplifa kraftinn í fólkinu okkar þar sem allir eru tilbúnir að leggjast á eitt um að veita góða þjónustu, finna lausnir og gera ferðalagið að þægilegri og góðri upplifun.“

Sýna samfélagslega ábyrgð í verki

Eitt af því sem berst í tal þegar rætt er um flugfélög eru umhverfismál. Birna Ósk segir að Icelandair hafi sett sér metnaðarfull markmið í umhverfismálum.

„Farþegar vilja að flugfélögin sem þeir ferðast með séu ábyrg í sínum rekstri, lágmarki neikvæð áhrif á umhverfið og leggi sitt af mörkum til samfélagsins. Þessar væntingar eru að aukast. Við erum meðvituð um það og erum með fjölmörg umbótaverkefni í gangi. Eitt þeirra snýr til dæmis að því að losa okkur smám saman við allt einnota plast um borð í vélunum, svo tekið sé dæmi. Í heild eru farþegar orðnir kröfuharðari, sem er gott.“

Koma auga á ný tækifæri

Icelandair stendur frammi fyrir áskorunum bæði m.t.t. alþjóðlegra markaða en engu að síður hafa breytingar á innanlandsmarkaði áhrif á félagið.

„Þetta er áhugaverður bransi og mikið sem hefur gengið á á stuttum tíma. Hér á Íslandi finnum við fyrir góðu aðhaldi og jafnframt stuðningi frá löndum okkar sem vilja að sjálfsögðu hafa jafn mikið framboð ferða og áður var og á góðu verði. Við

gerum okkar besta í því og höldum áfram að þróa leiðakerfið okkar og sætaframboðið með það í huga,“ segir Birna Ósk.

Tilkoma langdrægari flugvéla er spennandi breyting á okkar markaði og í raun möguleg bylting í framboði á flugi beint yfir Atlantshafið. Við fylgjumst að sjálfsögðu vel með þessari þróun og skoðum þau tækifæri sem kunna að skapast. Hins vegar má í raun segja að Icelandair hafi alltaf sótt á markaði sem eru aðeins fyrir utan þá allra stærstu. Okkar sóknarfæri hafa verið í því að koma inn á markaði þar sem eftirspurn hefur verið til staðar en þjónustu skort. Það verður áfram stór hluti af okkar leiðakerfisþróun og því verður áfram hægt að sækja á nýja markaði beggja vegna Atlantshafsins þótt beint flug yfir hafið aukist. Við munum halda áfram að nýta þennan styrk okkar og sveigjanleika til að koma auga á ný tækifæri.”

Stjórnvöld verða að tryggja stöðugleika

Ferðaþjónustan er ein af undirstöðuatvinnugreinum þjóðarinnar og flugrekstur er mikilvægur fyrir allar samgöngur. Birna Ósk telur mikilvægt að tryggja gott rekstrarumhverfi svo Ísland verði samkeppnishæft á alþjóðamörkuðum.

„Við teljum að árangur íslenskrar ferðaþjónustu til framtíðar felist í því að við einbeitum okkur að gæðum fremur en magni. Ísland verður aldrei ódýrt heim að sækja en við þurfum að

tryggja gæði þeirrar vöru og þjónustu sem við erum að bjóða til að laða að ferðamenn sem eru tilbúnir að borga fyrir einstaka upplifun. Þetta er í takt við stefnu Icelandair. Við verðum aldrei lággjaldaflugfélag, heldur viljum sérhæfa okkur í að veita framúrskarandi þjónustu og að gera upplifun farþega okkar sem ánægjulegasta,“ segir Birna Ósk.

Birna telur að það sé mikilvægt að búa íslenskum fyrirtækjum stöðugleika, m.a. tryggt laga- og skattaumhverfi. Styrkleiki atvinnulífsins sé ekki bara grundvöllur fyrir bætt lífskjör, atvinnuuppbyggingu og eflingu byggðar heldur tryggir hann að Ísland geti verið þátttakandi í alþjóðlegri samkeppni.

„Ferðaþjónustan er orðin ein mikilvægasta atvinnugrein landsins og hún er komin til að vera. Fyrir utan það að skapa ríkinu umtalsvert af skatttekjum hefur hún einnig leitt af sér atvinnuuppbyggingu um allt land og ekki síður nýsköpun sem er samfélaginu svo mikilvæg,“ segir Birna Ósk.

„Við eigum ekki bara í samkeppni við önnur flugfélög heldur er áfangastaðurinn Ísland í samkeppni við aðra vinsæla áfangastaði úti um allan heim. Að sama skapi erum við í samkeppni um gott starfsfólk, tækniumhverfi og þannig mætti áfram telja. Þess vegna er mikilvægt að stjórnvöld tryggi að hér sé gott skattaumhverfi og að hér sé hugað að samkeppnishæfni landsins í víðu samhengi. Þannig náum við árangri sem þjóð.“

Birna Bragadóttir landvættur lætur ekkert stöðva sig

Aldrei of seint að byrja

Birna Bragadóttir, ráðgjafi hjá Capacent, er sjálfstæð ævintýrakona sem kys að taka ábyrgð á eigin heilsu. Hún nýtir hluta frítímans í hreyfingu og náttúruupplifanir með fjölskyldu og vinum. Birna er mikil afrekskona og margfaldur Íslandsmeistari í sjósundi. Hún er einnig Landvættaþjálfari hjá Ferðafélagi Íslands. Þess má geta að Birna kláraði boðsund yfir Ermarsundið í september síðastliðnum. Gríðarlegt afrek sem hún lauk ásamt fimm íslenskum konum sem kalla sig Marglytturnar. Með þessu afreki vildu þær vekja athygli á alvarlegum afleiðingum plastmengunar í sjó og söfnuðu á sama tíma styrkjum fyrir Bláa herinn. Birna er frábær fyrirmynd og lumar á góðum hugmyndum um hvernig hægt sé slá tvær flugur í einu höggi; útivist og hreyfingu. Hún hvetur alla til þess að nýta náttúruna til hreyfingar því við eigum dásamlegar náttúruperlur sem hægt er að nýta á fjölbreyttan hátt. Birna segir að það sé aldrei of seint að byrja — enda eru

eingöngu þrjú ár frá því hún hóf þennan lífsstíl af fullum krafti.

Að setja hreyfingu og útivist í forgang

Hvað kom til að þú fyrst að stunda útivist?

„Ég var búin að vera að byrja og hætta í líkamsrækt í langan tíma, þar sem ég fann mig aldrei alveg. Ég var líka orðin þreytt á því að vera inni að æfa í líkamsræktarsal, það vantaði alveg hvatann hjá mér.“

„Byrjaði að stunda sjósund og fann hvað það gerði mér gott. Langaði í framhaldinu að prófa að æfa úti yfir veturinn og skráði mig í framhaldinu í Landavættaþrógram Ferðafélagsins með vinkonu minni. Eftir það varð ekki aftur snúið. Það að vera meira úti og setja heilsu og hreyfingu í forgang er með betri ákvörðunum sem ég hef tekið. Þar lærði ég á náttúruhlaup, fjallahjól, að synda í vatni og á gönguskiði. Þetta var stór áskorun fyrir mig að taka þátt í Landvættaþrautunum sem eru 50 km skíðaganga, 60 km fjallahjól, 33 km náttúruhlaup og 2,5 km vatnasund, sem

öllum þarf að ljúka á einu ári. Ég lærði líka mikið á sjálfan mig, kynntist landinu mínu á nýjan hátt og eignaðist fullt af frábærum útivistafélögum.“

Hvaða útivist stundarðu?

„Yfir vetrartímamann stunda ég mest gönguskiði, hlaup, sund og fjallgöngur. Ég fer líka á skiði með fjölskyldunni og er aðeins byrjuð að stunda fjallaskiði. Yfir sumartímamann detta skiðin út og hjólin koma í staðinn.“

Áttu þér uppáhalds útivist?

„Það er erfitt að gera upp á milli. Það er frábær geta gert allskonar, eftir því hvernig veður og vindar blása. Ég verð alltaf vandræðalega spennnt fyrir allskonar nýjungum og fyrir því að skoða staði sem ég hef ekki upplifað áður. Ég verð samt alltaf jafnspennt þegar gönguskiðatímabilið hefst á veturna.“

Stundarðu útivist allt árið?

„Yfir sumartímamann stunda ég fjallgöngur, náttúruhlaup, hjóla, syndi aðallega í vötnunum og sjó. Svo hef ég aðeins farið á kajak og klifrað. Það eru íþróttir sem ég er mjög

Herdís Anna Þorvaldsdóttir stundar sjósund af miklum krafti

Tenging við náttúru gefur mikið

Herdís Anna Þorvaldsdóttir, annar varaþingmaður í Reykjavík, hefur stundað sjósund í þrjú ár og hún fer alla jafna þrisvar í viku allt árið um kring. Hún segir að tilhneigingin til að kæla sig hafi lengi verið viðloðandi við sig. Herdís Anna synti í köldu vatni við bústað fjölskyldunnar við Rauðhóla á sínum yngri árum og afi hennar, Gunnlaugur Þórðarson, hafi alltaf farið með barnabörnin í sund um helgar þar sem hann hét hverju og einu fimmtíu króna seðli ef þau stæðu undir isköldu útisturtunni. Herdís Anna er formaður SJÓR, Sjósunds- og sjóbaðsfélags Reykjavíkur, og vill fjölga þeim sem stinga sér til sunds í sjóinn. Upphafið að sjósundsferðum Herdísar Önnu var með símtali fyrir þremur árum frá góðri vinkonu sem hafði prófað sjósund og fundist það töfrum líkast. Það var úr að Herdís Anna fór með henni og síðan þá er hún orðin háð sjóferðum. „Ég stunda sjóinn oftast frá Ylströndinni í Nauthólsvík og fer svo í gufunna á eftir. Þá æfi ég handstöðu upp við grúa vegginn af því mér finnst ég svo nautsterk og ósigrandi þegar ég er nýstigin upp úr sjónum.“ Herdís Anna syndir allt árið um kring og frekar á veturna en á sumrin. Um 100 manns skrifa sig í sjósundsgestabókina hvern dag yfir vetrarmánuðina í Nauthólsvík þegar mest lætur. Herdís Anna telur að knappur og síbreytilegur opnunartími Ylstrandarinnar geri þó sjósunds-fólki erfitt fyrir og vill aukna þjónustu. „Stjórn SJÓR tókst að fá opnunartímamann rýmkaðan töluvert í janúar síðastliðnum eftir að hafa ítrekað skorað á Íþrótt- og tómstundaráð Reykjavíkur að lengja hann. Opnunartíminn

var stytur aftur í haust og án alls samráðs við iðkendur og rekstraraðila Ylstrandarinnar. Þrátt fyrir það áformar meirihluti borgarstjórnar

fleiri baðstaði við strendur Reykjavíkur. Það skýtur skökku við þegar ekki er hægt að halda eina staðnum sem er til opnum.“

Þátttaka í skipulögðum fjöldasundum SJÓR hefur aukist og var uppselt á alla viðburði félagsins í sumar. Björgunarsveitin Ársæll útvegur báta og aðstoðar við eftirlit og hefur samstarfið gengið vel. Herdís segir að áhuginn sé að aukast og hvetur fleiri til að prófa.

„Fólk á fyrst og fremst að stunda hreyfingu sem eykur vellíðan. Sjósund er ekki allra en það hentar þó mörgum. Helsti ávinningurinn er aukin vellíðan, bæði líkamleg og andleg. Kæling hefur þau áhrif að bólgur minnka og hreyfing er góð. Það er talsverður munur á því að fara í sjóinn eða kalda pottinn. Ég líki því stundum við muninn á því að vera á stigavélinni í ræktinni eða að ganga á fjall. Það er eitthvað við útiveruna og tenginguna við náttúruna sem gefur svo mikið.“

Áður en haldið er út í sjóinn er mikilvægt að hafa í huga að vera vel stemmdur, vel sofinn og vel nærður. En hvað annað á fólk að huga að fyrir sjóferð?

„Ég mæli með því að kaupa sér skó. Það er ekki mikil fjárfesting og margborgar sig. Það veitir ótrúlegt öryggi að vera í skóm og hjálpar til við kuldaaðlögunina. Svo mæli ég alltaf með því að fólk hugsi fyrir lagi sem það á auðvelt með að syngja. Það er nefnilega frábær öndunarstjórnun að syngja bara hátt og snjallt þegar komið er í sjóinn. Lykillinn að því að stýra viðbrögðum líkamans er að ná stjórna á önduninni. Annars ætti fólk helst að hafa einhvern reynslubolta sér við hlið í fyrstu skiptin. Það eru alltaf einhverjir reyndir að synda í vikinni og það er svo gott fólk sem stundar sjóinn. Það er endalaust viljugt að deila gleðinni og aðstoða byrjendur við að dýfa sér.“

Gætirðu nefnt fimm staði í höfuðborginni þar sem gott er að stunda útivist?

„Öskjuhlíðin er aðgengileg og skemmtilegt útivistar-svæði. Það er tilvalið að skokka í Öskjuhlíðinni og skella sér síðan í framhaldinu í sjósund.“

Heiðmörkin er einstök útivistarparadís

„Þar eru frábærir stígar sem hægt er að stunda bæði náttúruhlaup og fjallahjólreiðar. Þar finnur maður oftast lítið fyrir veðri og vindum. Á veturna hefur Skógræktin lagt þar um 8 km gönguskiðaspor í alveg einstöku umhverfi. Það er dásamlegt að skiða þar umvafin fallegum gróðri.“

Esjan er krefjandi fjall og þrusugóð æfing

„Ég fer reglulega upp Esjuna. Það er líka frábært að ganga Móskarðshnjúka, sem er uppáhaldsfjall mitt við höfuðborgarsvæðið. Eins og gönguleiðin er falleg og aðgengileg er sjaldan sem maður mætir öðru göngu-fólki. Í góðu veðri er einstakt útsýni frá toppnum.“

Hjólástígar borgarinnar

„Það eru komnir frábærir hjólástígar um alla borgina. Það er bæði auðvelt og aðgengilegt að fara í langa hjólatúra og skoða þannig Reykjavík og nágrenni, ný og gömul hverfi.“

spennt fyrir að gera meira af. Ég hef einnig mjög gaman af golfi, en hef lítið stundað það síðastliðin tvö ár. Yfir vetrartímann skipti ég hjólinu út fyrir skiðin.“

Með hverjum stundarðu útivistina?

„Við fjölskyldan förum saman á skiði á veturna. Salka dóttir mín sem er 16 ára er efnileg í útivistinni en lætur sér skiðin nægja, enn sem komið er. Eldri sonur minn er á kafi í allskonar útivist, þó mest klettaklifri nú síðustu árin. Í sumar fór ég með honum og kærustu hans í draumaferð þar sem við gengum sjö af 100 hæstu tindum landsins. Einnig hefur hann tekið mig í klifurþjálfun þegar hann var búsettur í Ástralíu.“

„Yngri sonur minn Kári sem er níu ára er duglegur að fara í fjallgöngur með okkur Sigga, manninum mínum, hér í kringum höfuðborgarsvæðið. Hann hefur t.d. gengið með mér upp Heklu, Glym og í sumar gengum við að Stóruð og Dyrfjöllum við Borgarfjörð eystri. Það eru alveg dásamlegar samverustundir sem maður á með fólkinu sínu á fjöllum.“

Hvað með vinkonur?

„Ég á alveg frábærar vinkonur sem eru bæði kjarkmiklar og ævintýragjarnar. Þær segja alltaf já við alls konar skemmtilegum ævintýrum. Með þeim hef ég farið þrjá Landvættahringi, við förum að jafnaði í eina skipulagða útivistarferð í mánuði með FÍ Landkönnuðum. Einnig hef ég gengið með þeim svissnesku háfjalla- og jökla-leiðina Haute Route.“

Útivistin veitt ómælda gleði

„Útivistin hefur veitt mér ómælda gleði og þakklæti fyrir að hafa góða heilsu til njóta náttúrunnar. Mér líður alltaf vel eftir að hafa verið úti í náttúrunni að hreyfa mig. Þangað sæki ég orku, hreinsa hugann og á margar af mínum bestu samverustundum með fjölskyldu og vinum. Ísland er einstakt útivistarland. Fyrir utan hið augljósa hvað landið okkar er fallett er hér fullkomið loftslag til að stunda útihreyfingu, aldrei of heitt. Allstaðar þar sem maður er er stutt í náttúruperlur sem hægt

Áttu þér uppáhaldsstað/staði sem þú vilt deila með lesendum?

„Það er erfitt að velja, ég hugsa að ég verði að segja Nauthólsvíkin. Ég á alltaf hamingjustundir þar, full orku eftir að hafa synt í sjónum. Fyrir mér er sjósundið alger núlstilling líkamlega og andlega, besta núvitundaræfing og náttúrutenging sem ég þekki.“

Hvaða ráð hefurðu fyrir þá sem vilja byrja að stunda hollari lífshætti og fara að stunda útivist?

„Að ákveða sig og fara af stað. Ekki fara of geyst af stað heldur að finna út úr því hvað er aðgengilegt og skemmtilegt. Láta veðrið ekki stoppa sig. Það er alltaf hægt að fara út, veðrið er eiginlega verst þegar horft er út um gluggann. Lykillinn er að byrja á því að finna sér æfingafélaga, skrá sig í æfingaprógramm eins og hjá Ferðafélagi Íslands, Náttúruhlaupum eða eitthvað álíka.“

Þirna ítrekar að það sé aldrei of seint að byrja, enda eru eingöngu þrjú ár frá því hún hóf þennan lífsstíl af fullum krafti. Þetta sé búið að vera virkilega skemmtilegt ferðalag sem ekki sjái fyrir endann á, enda bætist stöðugt á listann hvað hægt sé að gera og upplifa.

er að stunda fjölbreytta útihreyfingu. Við höfum líka aðgang að góðri sundlaugar-aðstöðu út um land allt. Svo kostar ekkert að fara í fjallgöngu. Esjan, Helgarfell og Úlfarsfell eru til dæmis fjöll sem eru vel nýtt til líkamsræktar og útivistar, öllum að kostnaðarlausu. Það ættu því flestir að geta fundið eitthvað við sitt hæfi.“

Kemur fjölbreytt útivist í staðinn fyrir hefðbundna rækt?

„Ég er byrjuð að taka það í sátt aftur að mæta í ræktina, en nú með það markmið að verða betri í útivistinni. Ég finn að það gerir mér gott að lyfta lóðum og styrkja mig samhliða útivistinni. Það kemur í veg fyrir meiðsl og gerir mig enn sterkari. Mér finnst frábært að byrja daginn á hreyfingu og mæti nú í styrktaræfingar á veturna eldsnemma á morgnana undir leiðsögn þjálfara. Þess á milli á ég „sunddeit“ með vinkonu minni tvisvar í viku fyrir vinnu. Þá syndum við einn km, förum í pottinn og gufuna. Fullkomin byrjun á deginum.“

fastus.is

DUALIT

FALLEGAR GÆÐAVÖRUR Í ELDHÚSIÐ ÞITT

Dualit®

Verið velkomin í verslun okkar
Opið virka daga kl. 8:30–17:00
Síðumúli 16 | 108 Reykjavík | Sími 580 3900 | fastus.is

FASTUS
Veit á vandaða lausn

*Lærdómurinn er
sá að við getum
alltaf gert betur*

Það er til marks um heilbrigða endurnýjun í forystu Sjálfstæðisflokksins að á 90 ára afmæli flokksins hefur hann á að skipa tveimur yngstu kvenráðherrum Íslandssögunnar, **Pórdísi Kolbrúnu R. Gylfadóttur**, ferðamála-, iðnaðar- og nýsköpunarráðherra, og **Áslaugu Örnu Sigurbjörnsdóttur** dómsmálaráðherra. Raunar hefur aðeins einn ráðherra í Íslandssögunni verið yngri þeim er hann var skipaður, Eysteinn Jónsson. Það er ekki úr vegi að spyrja þessar forystukonur hvaða lærdóm þær dragi af 90 ára sögu Sjálfstæðisflokksins.

Saga Sjálfstæðisflokksins er hvort tveggja í senn saga framfara og vaxandi velmegunar þjóðarinnar,” segir Áslaug Arna. „Lærdómurinn er sá að við getum alltaf gert betur, sótt lengra fram og byggt upp enn betra samfélag. Flokkurinn er breiðfylking sem rúmar fjölbreyttar skoðanir en flokksmenn sammælast um gildi sem í megindráttum hverfast um fjáls viðskipti, minna ríkisvald, lægri skatta, frelsi einstaklingsins og öflugt atvinnulíf. Gildin sem gerðu Sjálfstæðisflokkinn að stærsta stjórn málaafli landsins eiga enn við í dag.“

„Það er einmitt meginlærdómur sögunnar,” segir Þórdís Kolbrún, „það er að segja hversu traust og sönn grundvallargildi stefnu Sjálfstæðisflokksins eru og jafnframt að breið samstaða er besta leiðin til að vinna þeim brautargengi. Samfélagið okkar er eitt það besta í veröldinni og enginn flokkur hefur lagt eins mikið af mörkum við að reisa stóðir þess og Sjálfstæðisflokkurinn. Við höfum borið gæfu til að treysta einstaklingnum og tryggja athafnafrelsi og atvinnufrelsi sem eru grundvöllur verðmætasköpunar, ásamt því að hafa sterkt öryggisnet og stuðningskerfi. Þannig höfum við gert hverjum og einum kleift að blómstra á eigin forsendum og verðleikum.“

Þórdís Kolbrún segir þetta ástæðuna fyrir því að íslenski draumurinn sé ekki einn á móti milljón heldur innan seilingar fyrir langflesta. „Fá lönd geta gert sterkara tilkall til þess en Ísland að geta með réttu kallast land tækifæranna. Á bókhaldsmáli mætti segja að við höfum lægra afskriftarhlutfall í mannauði en flestar aðrar þjóðir en engan auð er verra að afskrifa en mannaúðinn. Þetta er eitt af okkar dýrmætustu sérkennum sem við verðum að standa vörð um. Að mínu mati sýnir reynslan okkur að sjálfstæðisstefnan er best til þess fallin,” segir Þórdís Kolbrún.

„Um leið og við veltum fyrir okkur sögu flokksins verðum við einnig að horfa til framtíðar,” segir Áslaug Arna. „Flokkur sem ætlar að eiga sér 90 ára framtíð, líkt og 90 ára sögu, þarf sífellt að bera sína hugmyndafræði undir kjósendur. Nú, eins og í gegnum tíðina, þurfum við sjálfstæðismenn að vera óhrædd við að taka afstöðu með sjálfstæðisstefnunni, grunngildum sem stuðla að auknu frelsi, og láta um leið moldviðri tækifærissinna sem vind um eyru þjóta. Sagan sýnir að Sjálfstæðisflokkurinn hefur átt stóran þátt í að móta gott og heilbrigt samfélag þar sem flestir hafa skilyrði og tækifæri til að athafna sig. En betur má ef duga skal. Það er verkefni okkar að berjast fyrir auknu frelsi og það er líklega verkefni sem klárast aldrei.“

Nú hafið þið barist til metorða innan flokksins. Er Sjálfstæðisflokkurinn opinn fyrir framgangi kvenna?

„Við Áslaug og fjölmargar aðrar erum auðvitað talandi dæmi um að flokkurinn stendur konum opinn,” segir Þórdís Kolbrún. „Og vonandi verður framgangur okkar hvatning fyrir enn fleiri að sækja fram, rétt eins og ég horfði til þeirra sem á undan mér fóru. Ef við horfum á söguna þá komu fyrstu tveir kvenráðherrarnir úr Sjálfstæðisflokknum og líka fyrsti kvenborgarstjórinn. Meira en þriðjungur allra kvenráðherra sögunnar hefur komið úr Sjálfstæðisflokknum. Auðvitað gerðist þetta hægt, allt of hægt, en Sjálfstæðisflokkurinn getur verið stoltur af sinni sögu og ekki sist þeirri sögu sem er verið að skrifa í dag. Við eigum og höfum átt mjög sterkar konur í flokknum bæði í sveitarstjórnum, þingflokki og ríkisstjórn. Ég fer samt ekki í grafgötur um að við hefðum viljað sjá þær mun fleiri. Við máttum vel við því að bæta okkur og við höfum gert það. Í formennskutið Bjarna Benediktssonar hafa fleiri konur orðið ráðherrar fyrir Sjálfstæðisflokkinn en samanlagt þar á undan. Það endurspeglar framsýnan formann sem er að stiga afgerandi og tímabær skref og ég er stolt af honum fyrir það.“

Áslaug Arna tekur í sama streng: „Konur innan Sjálfstæðisflokksins hafa verið brautryðjendur sem ráðherrar og borgarstjórar og nú síðast hefur flokkurinn sýnt að hann treystir ungum konum fyrir ábyrgðarstöðum. Sumir hafa reynt að vísa í niðurstöður einstakra prófkjara til að koma höggi á flokkinn í jafnréttismálum en 90 ára saga Sjálfstæðisflokksins ber með sér að á meðan aðrir flokkar tala um jafnrétti hefur Sjálfstæðisflokkurinn sýnt jafnrétti í verki. Flokkurinn hefur ekki bara veitt konum framgang, heldur beitt sér fyrir veigamiklum málum sem eru til þess fallin að auka jafnrétti, bæði á heimilum og í atvinnulífinu, og má þar nefna leikskólamál, dagvistun barna og síðast en ekki síst fæðingarorlofið sem komið var á í tíð Sjálfstæðisflokksins. Allt er þetta til þess fallið að jafna hlutverk kynjanna og um leið að veita öllum tækifæri til að láta til sín taka.“

„Við megum þó aldrei sofna á verðinum,” klykkir Áslaug út með. „Það er áhyggjuefni að konur, hvar í flokki sem þær eru, skuli staldra styttra við í stjórn málum en karlar. Stjórn málin í heild sinni þurfa einnig að horfa til þess að hvetja konur til að láta til sín taka á þessum vettvangi. Þar hefur Landssamband sjálfstæðiskvenna unnið gott starf á liðnum árum.“

Hvernig hefur Sjálfstæðisflokknun gengið að fylgja eftir stefnumálum sínum í þriggja flokka ríkisstjórn?

„Við erum að lækka skatta í stjórnarsamstarfi með Vinstri grænum og erum búin að kynna niðurfellingu á einum tíunda af öllum tekjuskatti einstaklinga,” segir Þórdís Kolbrún. „Það er auðvitað stórmerkilegt, ekki síst í þessu stjórnarmynstri, og verðskuldar miklu meiri athygli. Það má líka alveg rifja upp að í síðustu ríkisstjórn setti Viðreisn á dagskrá mjög mikla

skattahækkun á ferðaþjónustu sem þessi ríkisstjórn lagði strax til hliðar. Þessu þarf öllu að halda til hags til að sjá hlutina í samhengi. Stjórnin var auðvitað fyrst og fremst mynduð um innviðauppyggingu og stöðugleika og þar miðar okkur vel. Við erum síðan auðvitað með fleiri klassísk hægrímál í farvatninu eins og einföldun regluverks, þar sem stór áfangi var nýlega kynntur í ráðuneyti okkar Kristjáns Þórs Júlíussonar með afnámi fjölda lagaákvæða og reglugerða auk annarra verkefna til þess að taka til og horfa með gagnrýnum hætti á reglubyrði og kostnað.“

Áslaug tekur undir að flokkurinn sé að ná árangri. „Það má alltaf flytja hina hefðbundnu klisju um að í samstarfi ólíkra flokka þurfi að gera málamiðlanir og þetta ríkisstjórnarsamstarf er þar engin undantekning,” segir hún. „Aftur á móti eru ráðherrar og þingmenn flokksins ófeminnir við að beita sér fyrir helstu stefnumálum flokksins. Það sést vel á því fjárlagafrumvarpi sem nú liggur fyrir – við erum að lækka skatta og vinna fjölmörgum stefnumálum flokksins brautargengi.“

Hún segir að þegar á reyni sé árangur ríkisstjórnarinnar áþreifanlegur. „Það sést einna best á því að við höfum náð hér friði á vinnumarkaði í góðu samstarfi við hagsmunasamtök

atvinnulífsins og launþega. Það var gífurlega stórt skref fram á við og til þess fallið að auka hagsæld í landinu. Það má því segja að ríkisstjórnarsamstarfið snúist um stefnumál flokkanna en ekki síður um að taka afstöðu til málefna liðandi stundar og þá skiptir máli að okkar gildi liggi til grundvallar þegar ákvarðanir eru teknar.

Þó að samsteypustjórn krefjist þess að stundum þurfi að gera málamiðlanir mun Sjálfstæðisflokkurinn ekki gefa eftir sannfæringu sína um að forsendur frekari framfara séu öflugt atvinnulíf, frjálsara samfélag og framtaksmáttur einstaklinganna. Það eru þessir þættir sem munu auka lífsgæði hér á landi, ekki vöxtur hins opinbera.“

Eru spennandi mál í farvatninu í ykkar ráðuneytum? „Ég fer inn í ráðuneytið með tvö gildi að leiðarljósi; að auka frelsi og einfalda líf fólks,” segir Áslaug, sem tók við embætti dómsmálaráðherra í september. „Það eru fjölmörg tækifæri til þess í þeim málaflokkum sem heyra undir ráðuneytið.“

Hún segir hlutverk dómsmálaráðuneytisins og undirstofnana þess ekki aðeins bundið við að tryggja öryggi almennings, þótt vissulega vegi það þungt. „Hlutverk þess er einnig að tryggja festu og veita almenningi þjónustu. Sú þjónusta þarf að vera

skilvirk og taka mið af þörfum almennings en ekki ríkisins. Ríkisstofnanir eru þjónustustofnanir sem eiga að einfalda líf almennings. Hinn almenni borgari á að geta gengið að því sem vísu að réttindi hans hvíli á vel iðgrunduðum reglum, að það sé einfalt að nálgast þær upplýsingar sem þörf er á, að það sé með einföldum hætti unnt að afgreiða þau mál sem að honum snúa og þannig má áfram telja. Þess vegna þurfa reglur að vera skýrar, gegnsæjar og skilvirkar. Sama gildir um þjónustu hins opinbera. Þar er mikilvægt að auka stafræna stjórnsýslu eins og hægt er – og þar mun ég beita mér.“

„Tvö stærstu verkefnin hjá mér varða nýsköpun og ferðaþjónustu,“ segir Þórdís Kolbrún. „Við kynntum á dögunum fyrstu nýsköpunarstefnuna fyrir Ísland. Það er risastór áfangi að mínu mati því að nýsköpun er algjört grundvallaratriði til að okkur farnist áfram vel. Án hennar munum við ekki skapa næg verðmæti, ekki bregðast nógu vel við fjórðu iðnbyltingunni, ekki spara nóg í opinberum rekstri og svo mætti lengi telja. Þess vegna segi ég að nýsköpun er ekki lúxus heldur nauðsyn. Við þurfum öll sem búum á þessu landi að tileinka okkur það hugarfar að nýsköpun á að vera alls staðar og er langöflugasta tækið til að viðhalda lífsgæðum, auka verðmætasköpun og leysa áskoranir

„Við ætlum að lækka skatta enn frekar, s.s. bankaskatt og tryggingargjald, auk áframhaldandi lækkunar tekjuskatts.“

hvort sem þær snúa að breyttri aldurssamsetningu, loftslagsmálum eða breytingum á vinnumarkaði.“

„Í ferðaþjónustu voru líka kynntir stórir áfangar nýlega, framtíðarsýn ferðaþjónustunnar til 2030 og Jafnvægisásinn, sem er ítarleg greining á stöðu greinarinnar gagnvart sjálfbærri nýtingu og einstakt verkefni í heiminum. Í Jafnvægisásnum felst fyrsti vísir að stjórnunarkerfi fyrir ferðaþjónustu, líkt og við höfum í sjávarútvegi. Næsta skref er að kortleggja aðgerðir til að gera nýju framtíðarsýnina að veruleika, sem var unnin í samstarfi ríkis, sveitarstjórna og atvinnugreinarinnar og gengur út á að við verðum leiðandi í sjálfbærri þróun.“

Þórdís Kolbrún segir að margt fleira mætti nefna eins og einföldun regluverks, breytingar á samkeppnislöggjöf og eina leyfisgátt fyrir ferðaþjónustuna. „Allt eru þetta dæmi um viðleitni okkar til að tryggja að hið opinbera sé ekki að þvelast fyrir borgurunum að öþörfu.“

Þá er samvinnuverkefni með OECD um samkeppnismat á gildandi regluverki fyrir ferðaþjónustu og byggingarstarfsemi eitt það stærsta sem íslensk stjórnvöld hafa unnið með erlendum alþjóðastofnunum, að sögn Þórdísar. „Mögulegur ábati af umbótum á regluverki er mjög mikill og hefur í öðrum löndum leitt til aukins hagvaxtar og meiri lífsgæða fyrir almenning. Ég er sannfærð um að verkefnið mun geta af sér betra regluverk og betri starfsskilyrði fyrir íslenskt atvinnulíf. Við viljum að allir sem hafa góðar hugmyndir og drifkraft til að hrinda þeim í framkvæmd hafi tækifæri á að gera það á sem hagkvæmasta hátt án þess að regluverk hins opinbera sé óþarflega íþyngjandi.“

Nokkrurar óþreyju gæti meðal sjálfstæðismanna eftir því að undið sé ofan af bákinu og að ríkisstofnunum og ríkisfyrirtækjum sé veitt aðhald. Hvað segið þið um það?

„Ég tek undir þá gagnrýni að ríkið er of umsvifamikið og umsvif þess væru augljóslega minni ef Sjálfstæðisflokkurinn væri einn í ríkisstjórn,“ segir Þórdís Kolbrún. „Það eru því miður ekki margir á Alþingi sem kalla eftir minni ríkisafskiptum eða minni útgjöldum og Sjálfstæðisflokkurinn þarf að tala mjög skýrt í þeim efnum. Flokkurinn hefur ályktað að stefna beri að því að útgjöld hins opinbera verði ekki meiri en 35% af landsframleiðslu. Það er metnaðarfullt og gott leiðarljós. Við þurfum þó líka að líta til þess hvers kyns báknið er og greina það sem þarf að greina til að draga ályktanir; það er til dæmis munur á fjölgun umönnunarstarfa vegna lýðfræðilegrar þróunar eða fjölgun starfa hjá eftirlitsstofnunum. Aukning ríkisútgjalda er fyrst og fremst í stóru velferðarkerfunum sem við viljum öll að séu sterk en við þurfum að vera miklu opnari fyrir nýsköpun og nýjum lausnum sem geta sparað okkur fé án þess að þjónustan sé skert. Ég er mjög vakandi fyrir tækifærum til að draga saman og hef hingað til ekki verið að reyna að keyra upp útgjöld í mínum málaflokkum, sem er allt of oft mælikvarðinn á árangur ráðherra.“

„Að vissu leyti er gagnrýnin réttmæt og nokkuð sem við þurfum að taka til okkar,“ segir Áslaug. „Nú er það samt þannig að það eru gerðar miklar kröfur um að auknu fé sé varið til ýmissa málaflokka. Má þar helst nefna málefni eldri borgara og heilbrigðiskerfið, þar sem stóraukin útgjöld í þessa málaflokka eru fyrst og fremst ástæða þess að ríkið er að „bóligna út“. Við þurfum í auknum mæli að horfa til þess hvernig fjármagni er varið. Þar má taka heilbrigðismálin sem dæmi. Þó svo að útgjöld til málaflokksins hafi stóraukist má velta því upp hvort við séum að nýta fjármagnið með réttum hætti. Það er ekki sjálfsgefið að ríkið sé besti rekstraraðili heilbrigðiskerfisins þótt það greiði fyrir það.“

Svo eru það skattalækkanirnar!

„Já, það vill stundum gleymast í umræðunni að þar höfum við skilað árangri,“ segir Áslaug. „Tekjuskattur hefur verið lækkaður, auðlegðarskattur afnuminn, tryggingargjald lækkað og tollar og vörugjöld afnumin. Við gerum okkur fulla grein fyrir því að verkefninu er hvergi nærri lokið og verður líkast til aldrei. Þingmenn Sjálfstæðisflokksins hafa lagt sitt af mörkum með frumvörpum um lækkun erfðafjárskatts, afnám stimpilgjalda og fleira. Og við ætlum að lækka skatta enn frekar, s.s. bankaskatt og tryggingargjald, auk áframhaldandi lækkunar tekjuskatts,“ segir Áslaug.

Þórdís Kolbrún bætir við: „Allt stuðlar þetta að því að fólk ráði sjálft hvernig það ráðstafar ávöxtum erfiðis síns og um leið hefur það meira bolmagn til að hrinda hugmyndum sínum í framkvæmd, sem stuðlar aftur að meiri verðmætasköpun í samfélaginu til hagsbóta fyrir alla.“

Að lokum, aftur að 90 ára afmæli Sjálfstæðisflokksins. Hvað blæs ykkur anda í brjóst á þessum tímamótum?

„Það sem drífur mig hvað helst áfram er trúin á íslenskt samfélag, á samfélag sem getur verið yfirburða á svo marga vegu og á sama tíma hlúð að þeim sem þurfa á því að halda,“ segir Áslaug. „Trúin á framtaksmátt einstaklingsins og jöfn tækifæri. Verkefnið er að það standa vörð um grundvallarhugsjónir Sjálfstæðisflokksins, því með þeim höfum við náð árangri sem við erum öll stolt af. Sjálfstæðisflokkurinn er flokkur framfara og verður það áfram.“

„Ég horfi á samfélag sem stendur á sterkum grunni, er stútfullt af tækifærum og einstaklingum með mikinn sköpunarkraft, segir Þórdís Kolbrún. „Við þurfum að taka ákvarðanir um svo mörg þýðingarmikil mál eins og varðandi nýsköpun, umhverfis- og loftslagsmál, orkumál, opinber umsvif, alþjóðlegt samstarf og fleira. Við erum á rétttri leið, þurfum að hreyfa okkur hraðar, hugsa stærra og vera óhrædd við framtíðina. Markmiðið sem ég brenn fyrir er að þær ákvarðanir verði áfram eins farsælar og þær hafa verið fram til þessa í hinu unga lýðveldi okkar.“

Þær ruddu brautina

Félagar í Thorvaldsensfélaginu við bakdyr Alþingishússins árið 1896. Ingibjörg H. Bjarnason er í efstu röð, sú sjöunda frá vinstri. Ljósmynd: Sigfús Eymundsson

Fyrst kvenna á Alþingi

Ingibjörg H. Bjarnason er einn merkilegasti stjórnmalamaður síðustu aldar. Hún var fyrsta konan til þess að taka sæti á Alþingi — og sat á þingi frá 1923 til 1930. Hún var mikil hugsjónakona og brautryðjandi. Ingibjörg var skólastjóri Kvennaskólans í Reykjavík og formaður Landspítalasjóðs sem stóð að byggingu Landspítalans. Ingibjörg fæddist á Þingeyri við Dýrafjörð 14. desember 1867. Hún var dóttir hjónanna Hákonss Bjarnasonar kaupmanns og Jóhönnu Kristínar Þorleifsdóttur. Hjónin eignuðust tólf börn en upp komust fimm börn — fjórir synir og ein dóttir.

Brautryðjandi í lífi og starfi

Fjölskyldan fluttist síðar til Reykjavíkur. Þar lauk Ingibjörg svo námi við Kvennaskólann í Reykjavík árið 1882. Hún hélt áfram ganga menntavegin í kóngsins København og beindi spjótum sínum þar að uppeldis- og kennslufræði. Þess bera að geta að Ingibjörg er fyrsti Íslendingurinn til þess að ljúka leikfimi-kennaraprófi sem hún lauk árið 1892. Á þessum árum stóð sjálfstæðisbarátta Íslendinga sem hæst. Á sama tíma voru konur farnar að kalla eftir auknum réttindum. Kvenréttindahreyfingin var farin að láta til sín taka í ís-

Frá námsárum Ingibjargar í Kaupmannahöfn. Ljósmynd: Carl Sonne.

Alþingismenn árið 1924.

lensku samfélagi. Ingibjörg tók virkan þátt í starfsemi ýmissa kvenfélaga — og lét ekki sitt eftir liggja í kvenna-hreyfingunni. Hún tók svo við sem skólastjóri Kvennaskólans í Reykjavík árið 1906 og gegndi því starfi í 35 ár.

Loksins!

Íslenskar konur fengu loks kosningarétt til Alþingis þann 19. júní 1915. Mikill fjöldi kvenna safnaðist saman við setningu Alþingis til þess að fagna þessum

merku tímamótum. Ingibjörg flutti konungi og alþingismönnum þakkarávarp fyrir hönd íslenskra kvenna. Eftir að kosningarétturinn var fenginn ákváðu kvenfélögin að minnast hans með því að beita sér fyrir byggingu Landspítala og stofnuðu sérstakan sjóð sem skyldi standa undir kostnaði — allavega að hluta til. Árið 1915 var Ingibjörg H. Bjarnason í forystu tólf kvenna sem sömdu frumvarp um þörfina fyrir byggingu Landspítala. Þetta mikla velferðarmál var henni hugleikið alla tíð. Hún barðist fyrir byggingu spítalans þann tíma sem hún sat á Alþingi. Landspítalinn tók svo til starfa árið 1930 — eða sama ár og

Ingibjörg kvaddi þingið. Einnig má geta þess að Ingibjörg gegndi formennsku Landspítalasjóðsins allt til dauðadags.

Hugsjóna- og baráttukona

Í Alþingiskosningunum árið 1922 bauð fram sérstakur kvennalisti sem skipaður var fjórum konum — þeim Ingu Láru Lárusdóttur kennara, Ingibjörgu H. Bjarnason skólastjóra, Halldóru Bjarnadóttur kennara og Theódóru Thoroddsen rithöfundu. Kvennalistinn hlaut 22,4% atkvæða í kosningunum sem þýddi að Ingibjörg var orðin þingmaður — fyrst íslenskra kvenna. Árið 1924 var Íhaldsflokkurinn stofnaður og gerðist Ingibjörg einn af þingmönnum hans. Árið 1929 varð Sjálfstæðisflokkurinn til við samruna Íhaldsmanna og frjálslyndra. Þar með var Ingibjörg orðin þingmaður Sjálfstæðisflokksins. Ingibjörg sat á Alþingi í átta ár — meðfram starfi sínu sem skólastjóri Kvennaskólans. Hún lét svo af þingstörfum árið 1930 en þá var önnur kona og fulltrúi Sjálfstæðisflokksins, Guðrún Lárusdóttir, rithöfundur, kjörin til þingsetu. Ingibjörg skrifaði eftirfarandi orð um þingsetu sína stuttu eftir að henni lauk: „Fyrstu konurnar, brautryðjendurnir, verða auðvitað fyrir ýmsu hnjaski, aðeins vegna þess að þær eru konur – en slíkt má ekki setja fyrir sig. Þegar konum fjölgar á Alþingi Íslendinga hverfur það, að ráðist sé á þær sérstaklega af því, að þær eru konur.“ Ingibjörg H. Bjarnason var mikil hugsjóna- og baráttukona. Hún beitti sér fyrir mikilvægum velferðar-, félags- og menntamálum á fyrri hluta síðustu aldar. Ingibjörg setti svo sannarlega sitt mark á söguna og var mikill brautryðjandi. Ingibjörg H. Bjarnason lést árið 1941, á 74. aldursári.

Einstök fyrirmynd

Loks hefur sá langþráði draumur ræst, að kona yrði ráðherra.“ Á þessum línunum hefst viðtal við Auði Auðuns í kvenréttindablaðinu 19. júní árið 1971 — en Auður er fyrsta konan sem gegnir ráðherraembætti á Íslandi. Vel er hægt að skilja að konur hafi verið óþreyjufullar eftir jafnréttinu og að konur hlytu betra brautargengi í samfélaginu. Auður var því alger brautryðjandi í íslenskum stjórnmálum. Hún ruddi brautina fyrir aðrar konur og var þeim dýrmæt fyrirmynd.

Fyrst kvenna

Auður Auðuns fæddist á Ísafirði 18. febrúar 1911. Auður var dóttir Jóns Auðuns Jónssonar alþingismanns, sem sat á Alþingi fyrir Íhaldsflokkinn og svo seinna fyrir Sjálfstæðisflokkinn, og Margrétar Guðrúnar Jónsdóttur.

Auður lauk stúdentsprófi frá Menntaskólanum í Reykjavík vorið 1929. Hún lauk svo embættisprófi í lögfræði frá Háskóla Íslands árið 1935, fyrst kvenna. Auður tók sæti í bæjarstjórn Reykjavíkur árið 1946 og varð forseti bæjarstjórnar 1954 til 1970 — fyrst kvenna. Hún var borgarstjóri Reykjavíkur í eitt ár, 1959-1960, fyrst kvenna. Hún var alþingismaður Reykvíkinga árin 1959 til 1974. Hún var löngum eina konan í stjórnmálastarfi. „Ég vandist því með árunum að vera oftast ein með karlahópnum.“ sagði Auður í áðurnefndu viðtali við kvenréttindablaðið 19. júní árið 1971.

Geir Hallgrímsson, fyrrum forsætisráðherra, alþingismaður og borgarstjóri Reykvíkinga og samherji Auðar í stjórnmálunum, lét hafa eftir sér eftirfarandi orð um Auði Auðuns. „Auður var ósérhlífin, staðföst í skoðunum, skýr í málflutningi og með afbrigðum rökföst og gersneydd því lýðskrumi og væmni sem of mikið er í tísku hjá mörgum stjórnmálamönnum.“

Þess má geta að Auður var lögfræðingur Mæðrastyrksnefndar í um 20 ár. Í fyrrnefnda viðtali við 19. júní segir Auður um starfið hjá Mæðrastyrksnefnd. „Það starf sem óhjákvæmilega mótar viðhorf manns til margra þátta mannlegs lífs, ekki síst vanhugsaðra dóma um náungann.“ Því er ljóst að starfið hjá Mæðrastyrksnefnd hafi haft viðtæk áhrif á hana.

Auður var virk í Kvenréttindafélagi Íslands og var gerð að heiðursfélagi þess 19. júní 1985 en þá voru liðin 70 ár frá því íslenskar konur fengu kosningarétt.

„Loks hefur sá langþráði draumur ræst, að kona yrði ráðherra.“

Árið 1981 gáfu Landssamband sjálfstæðiskvenna og Hvöt, félag sjálfstæðiskvenna í Reykjavík, út afmælisritið Auðarbók Auðuns sem var tileinkað Auði í tilefni sjötugsafmælis hennar hinn 18. febrúar sama ár. Í ritnefnd sátu Elín Pálmadóttir, Hannes H. Gissurarson og Ragnhildur Helgadóttir.

Auður Auðuns var brautryðjandi. Hún lauk lögfræðiprófi frá Háskóla Íslands, fyrst kvenna. Hún varð borgarstjóri Reykjavíkur, fyrst kvenna. Hún var fyrsta konan til þess að gegna ráðherraembætti á Íslandi. Einstakur og merkur ferill sem veitti án efa, mikinn innblástur.

Hún tók virkan þátt í samfélaginu og beitti sér á vettvangi stjórnmálanna. Auður ruddi brautina fyrir kynsystur sínar og hafði mikil áhrif á jafnréttisbaráttuna með þátttöku sinni. Hún var kjörkuð, heilsteypt og samkvæm sjálfri sér. Auður Auðuns var dýrmæt fyrirmynd.

Hún lést árið 1999, þá 88 ára.

„Ég er alin upp í borgaralegum hugsunarhætti eins og hann gerist bestur og fellur hann saman við stefnuyfirlýsingu míns flokks, Sjálfstæðisflokksins. Hann felst í virðingunni fyrir einstaklingnum og frjálsræði hans og þeirri ábyrgðartilfinningu, sem hver einstaklingur þarf að hafa.“

Auður Auðuns, í viðtali við Morgunblaðið 1983.

Framsýn hugsjónakona

Guðrún Lárusdóttir, rithöfundur, var meðal þeirra kvenna sem fyrst tóku sæti í bæjarstjórn Reykjavíkur árið 1912 og önnur konan til að taka sæti á Alþingi. Guðrún var landskjörinn alþingismaður Reykvíkinga árin 1930 til 1934 og fyrir Sjálfstæðisflokkinn árin 1934 til 1938. Hún sat alls ellefu þing. Hún var einnig fátækrafulltrúi í Reykjavík árin 1930 til 1938. Guðrún var mikil hugsjónarkona, hún hafði mikinn áhuga á og skrifaði um jafnrétti og kvennabaráttu. Guðrún hlaut enga formlega menntun en fékk fræðslu heima fyrir. Guðrún samdi bæði skáldsögur og smásögur á stuttri ævi sinni og eftir hana liggja nokkur verk. Guðrún lét lífið í bílslysi í ágúst 1938 og segir í Morgunblaðinu að þetta hafi verið átakanlegt bílslys þar sem bifreið sem hún var farþegi í hafnaði ofan í Tungufljóti. Tveir björguðust en Guðrún og tver dætur hennar létu lífið. Í minningarorðum sem flutt voru um Guðrúnu á Alþingi var eftirfarandi sagt:

„Á þinginu beitti hún sér einkum fyrir þeim málum, er henni voru jafnan hugstæðust, ýmsum mannúðarmálum. Má þar nefna fávítahæli, uppeldisheimili fyrir vangæf börn og unglinga og heilsuhæli fyrir drykkjumenn. Húsmæðrafræðslu og menntun kvenna lét hún einnig mjög til sín taka. Hún var glöggskyggn á menn og málefni, prýðilega máli farin, þrúð og hógvær í allri framgöngu og þýð í samvinnu, en hélt þó jafnan fram málstað sínum af fullri einurð og skapfestu.“

Stiklað á stóru í sögu sjálfstæðiskvenna

1915

Kosningaréttur kvenna staðfestur. Ný stjórnarskrá fyrir Ísland staðfest af konungi 19. júní. Þar með fengu konur, 40 ára og eldri, kosningarétt og kjörgengi til Alþingis.

1922

Ingibjörg H. Bjarnason kjörin alþingismaður, fyrst kvenna. Hún komst á þing fyrir sérstakan kvennalista sem spratt upp úr kvenréttindabaráttu þessa tíma. Hún gekk síðar til liðs við Sjálfstæðisflokkinn. Ingibjörg sat á þingi fyrir Sjálfstæðisflokkinn til ársins 1930.

1930

Guðrún Lárusdóttir kjörin á þing. Hún var óflokksbundin fyrstu árin. Guðrún var önnur íslenska konan til þess að vera kosin á Alþingi.

1934

Guðrún Lárusdóttir kjörin á þing fyrir Sjálfstæðisflokkinn. Hún var sú fyrsta til þess að vera kosin á Alþingi fyrir Sjálfstæðisflokkinn.

1935

Auður Auðuns lauk lögfræðiprófi frá Háskóla Íslands, fyrst kvenna.

1937

Hvöt, félag sjálfstæðiskvenna í Reykjavík stofnað.

1949

Tvær konur voru kosnar á Alþingi í október 1949 og var það í fyrsta skipti sem fleiri en ein kona sat á Alþingi á sama tíma. Þetta voru þær Kristín L. Sigurðardóttir fyrir Sjálfstæðisflokkinn og Rannveig Þorsteinsdóttir fyrir Framsóknarflokkinn.

1956

Landssamband sjálfstæðiskvenna stofnað.

1959

Auður Auðuns tekur við embætti borgarstjóra í Reykjavík, fyrst kvenna.

1961

Ragnhildur Helgadóttir kosin forseti neðri deildar Alþingis, fyrst kvenna.

1970

Auður Auðuns skipuð ráðherra (dóms- og kirkjumálaráðherra), fyrst kvenna.

1980

Inga Jóna Þórðardóttir ráðin í starf framkvæmdastjóra Sjálfstæðisflokksins, fyrst kvenna.

1991

Salome Þorkelsdóttir skipuð forseti Alþingis, fyrst kvenna.

2005

Þorgerður Katrín Gunnarsdóttir kjörin varaformaður Sjálfstæðisflokksins, fyrst kvenna.

2015

Áslaug Arna Sigurbjörnsdóttir kjörin ritari Sjálfstæðisflokksins, fyrst kvenna.

2017

Þórdís Kolbrún Reykfjörð Gylfadóttir skipuð ferðamála-, iðnaðar- og nýsköpunarráðherra, var þá yngsta konan sem setið hafði á ráðherrastól.

2019

Áslaug Arna Sigurbjörnsdóttir skipuð dómsmálaráðherra, yngsta konan sem setið hefur á ráðherrastól.

Tækifærin eru á Íslandi

Guðlaug Kristbjörg Kristinsdóttir vann í fjöldamörg ár á Wall Street í New York við hrávöruviðskipti með sérhæfingu í raforkuflutningum — lengst af fyrir Deutsche Bank. Árið 2010 — eftir 12 ára búsetu í New York og London — ákvað hún að flytja aftur heim til Íslands. Hún er nú framkvæmdastjóri Stekks fjárfestingarfélags, stjórnarformaður Límtrés Vírnets, stjórnarformaður Júpitors rekstrarfélags sem er í eigu Kviku banka og situr í stjórn Securitas.

Segja má að viðskipti séu henni í blóð borin. Guðlaug er barnabarn Aðalsteins Jónssonar — Alla ríka — og er því þriðja kynslóð atvinnurekenda sem hefur látið til sín taka í samfélaginu. *Ef þú lítur til baka, hvað hefur mótað þig einna mest?* „Þegar ég horfi til baka koma upp tveir ólíkir heimar, sem hafa mótað mig — gildin mín og það sem ég stend fyrir í dag. Í fyrsta lagi námið í Bandaríkjunum. Ég var svo heppin að læra fjármálafræði við New York University á Manhattan, steinsnar frá Wall Street. Það er ótrúlega spennandi að læra í hjarta fjármálanna og framþróunar — en saga greinarinnar á þarna rætur sínar. Í öðru lagi mótuðu æskuárin á Eskifirði mig. Ég er Austfirðingur í húð og hár — það yrði mjög erfitt að ná Austfirðingnum úr mér. Hjartað slær fyrir fjórðunginn minn sem og landsbyggðina alla. Á Eskifirði fylgdist ég með afa mínum í sinni starfsemi og þá kviknaði áhugi minn á framleiðslu — því þar sá ég hvernig raunveruleg verðmæti verða til. Afi er auðvitað ein stærsta fyrirmynd mín í lífinu. Það má segja að hann hafi kennt mér meira um viðskipti heldur en allt sem ég lærði í skóla seinna meir. Gildin, mannlegi þátturinn og mikilvægi langtímahugsunar voru brýnd fyrir okkur barnabörnunum. Ég man þann tíma þegar allir sem vettlingi gátu valdið stóðu við að salta síld í tunnurnar. Þar á meðal var ég, þá sex ára, að hjálpa til. Verðmætasköpun hefur því alltaf verið mér hugleikin.“

Við erum dugleg og framsækinn

Hvernig er rekstrarumhverfi íslenskra fyrirtækja?

„Rekstrarumhverfi íslenskra fyrirtækja er bæði gott og slæmt. Það góða er mannauðurinn, sem er einstakur á Íslandi.

Íslendingar eru dugleg og framsækinn þjóð. Við þorum að takast á við ný og krefjandi verkefni. Segja má, að sérstaða Íslands felist í hugarfari okkar. Við þorum að búa til ný tækifæri og erum rétt byrjuð að beisla þá krafta sem hér leynast. Við erum fljót að tileinka okkur nýja tækni og erum oftast nær samstíga sem þjóð. Við Íslendingar erum ríkir af náttúruauðlindum — og í því felast gríðarleg tækifæri. Það er frábært að sjá almenna samstöðu á meðal Íslendinga um að gera hlutina betur — og nýta tækifærin. Þjóðin er bara á stærð við erlent stórfyrirtæki. Ef mörkuð verður rétt stefna til framtíðar, fyrir næstu kynslóðir að njóta góðs af, þá er hægt að byggja hér enn betra samfélag. Með okkar einstöku iðju- og útsjónarsemi má alltaf finna tækifæri þar sem íslensk fyrirtæki — og auðvitað almenningur allur getur haft hag af. Tækifærin eru nefnilega á Íslandi,“ segir Guðlaug. „Erfiðleikar eru þó til staðar og máli skiptir að horfa ekki fram hjá þeim — heldur hugsa í lausnum. Íslensk fyrirtæki hafa þurft að þola allt of háan launa- og vaxtakostnað. Þetta eru lykilaríði í rekstri fyrirtækja. Hátt hlutfall launakostnaðar skerðir samkeppnishæfni íslenskra fyrirtækja. Þetta gerir það að verkum að ýmis nýsköpunartækifæri, sem síðar gætu orðið að öflugum fyrirtækjum, verða ekki. Krónutöluhækkanir valda nefnilega oft meiri skaða en þeim lífskjarabótum sem þær eiga að ná. Við ættum frekar að einbeita okkur að því sem krónurnar okkar eiga að kaupa, þ.e. kaupmættinum og langtíma samkeppnishæfni okkar. En það er auðvitað miklu fleira en bara launin sem ræður lífskjörnum. Verðlag á innfluttri vöru og þjónustu skiptir miklu en ekki síður liðir eins og húsnæði sem skipta mjög miklu máli. Það er fáránlegt að hugsa til þess að krónutöluhækkanir eigi að breyta einhverju — ef framboð á húsnæði sem í boði er breytist ekki —

og þar af leiðandi rýkur verðið upp. Stefna Reykjavíkurborgar í húsnæðismálum hefur á undanförunum árum valdið miklum skaða. Framboð af ódýrum lóðum hefur verið of lítið sem kemur niður á ungu fólki og þeim sem eru efnaminni. Það þarf að auka framboðið af ódýrari lóðum og efla nýsköpun í byggingageiranum. Nú þegar eru til flottar, hagkvæmar og umhverfisvænar lausnir í húsbyggingum sem beina ætti kastljósinu að.“

Íslenskt rekstrarumhverfi þarf að vera hvetjandi

Hvað mætti bæta í íslensku rekstrarumhverfi? „Við verðum sífellt að búa til fleiri tækifæri, styðja nýjan iðnað, ýta undir nýsköpun og auka þekkingu fólksins okkar. Íslensk stjórnvöld verða að gæta þess að setja fyrirtækjum ekki of strangar og íþyngjandi reglur. Umhverfið þarf að vera hvetjandi fyrir einstaklinga sem vilja stunda sjálfstæðan atvinnurekstur.“ Guðlaug segir að stjórnvöld þurfi stöðugt að vera vakandi fyrir því að skapa hér ákjósanlegt rekstrarumhverfi. „Einnig þreystist ég seint á að tala um hve miklu skilvirkara rekstrarumhverfið væri ef stöðugleiki og fyrirsjáanleiki væru til staðar. Það er hagsmunamál allra landsmanna að fyrirtækin í landinu blómstri og hafi sterkan rekstrargrundvöll. Undanfarið hefur verið jákvæð þróun hjá Seðlabankanum með lækkun vaxta — og auknum stöðugleika. En skattar mættu almennt lækka líka, því að vextir og álögur mega ekki halda aftur af íslenskum fyrirtækjum. Þá tapa allir, ekki sist heimilin í landinu.“

Hvað með íslenskan iðnað? „Íslenskur iðnaður stendur sig vel þrátt fyrir fyrrnefndar aðstæður. Stjórnendur flestra iðnfyrirtækja leggja metnað sinn í að fjárfesta í nýjungum, tækjabúnaði og betri framleiðslutækjum. Nýsköpun og samfélagsleg ábyrgð er líka til fyrirmyndar hjá

„Íslendingar eru dugleg og framsækin þjóð. Við þorum að takast á við ný og krefjandi verkefni.“

öllum þeim iðnfyrirtækjum sem ég þekki til. En mikilvægast er að fjárfesta í framtíðinni — en það kostar peninga og atorku. Ég velti því upp hvernig hægt væri styrkja rekstrarumhverfi íslenskra iðnfyrirtækja og efla arðbærar fjárfestingar. Stjórnvöld ættu að styrkja umhverfið þannig að íslensk iðnfyrirtæki geti staðið undir þeim kostnaði þegar kemur að erlendum kröfum, t.d. alþjóðlegum vottunum og reglugerðum. Því flest íslensk fyrirtæki eru lítil í alþjóðlegum samanburði og þessar kröfur kosta því hlutfallslega meira fyrir íslensk fyrirtæki. Stjórnvöld ættu einnig að auka frelsi til athafna, auka alþjóðleg viðskiptatengsl og fjölga alþjóðlegum verslunarsamningum — til þess auka tækifærin fyrir íslenskan iðnað.“

„Við höfum verið að leggja aukna áherslu á umhverfismálin hjá Límtré Vírnet. Á síðasta ári hófst samstarf milli Límtrés Vírnets, Skógræktarinnar og Nýsköpunarmiðstöðvar Íslands um

rannsóknir á notkun íslensks timburs í framleiðslu fyrirtækisins á límtrésburðarbitum. Límtrésburðarbitar eru umhverfisvænasta burðarvirkið á Íslandi. Í dag notum við sænskt FSC vottað gæðatimbur til framleiðslunnar en vottunin merkir að timbrið sé úr sjálfbærum skógi. Það þýðir að fyrir hvert tré sem er höggvið er tveimur trjáum plantað. En alltaf má gera betur. Frábært væri ef okkur tækist að taka skrefið lengra og við yrðum sjálfbær með timbur sem byggingarefni. Ég tel að það séu tækifæri í uppbyggingu iðnaðar sem byggir á nýtingu íslenskra skóga. Það myndi hafa í för með sér enn meiri skógrækt í framtíðinni — sem og aukna kolefnisbindingu. Ég vil horfa til framtíðar — og fjárfesta í henni. Ég er mjög stolt af þessu verkefni því timbur er byggingarefni framtíðarinnar.“

Framtíðin er handan við hornið

Hver telur þú vera mestu framfaramál næstu ára í íslensku viðskiptalífi?

„Stjórnvöld ættu að beina sjónum að fjórðu stöðinni fyrir íslenskan útflutning. Nú þegar eru útflutningstekjur af sjávarútvegi, ferðaþjónustu og álframleiðslu — en það þarf að styrkja stöðirnar enn frekar. Ótengdar útflutningsgreinar eru sterkur grunnur fyrir stöðuga landsframleiðslu. Það þarf að dreifa áhættunni — ekki setja öll eggin í sömu körfuna. Stjórnvöld þurfa að skapa aðstæður fyrir íslenskt viðskiptalíf til þess að hjálpa því að fanga viðskiptataækifæri þar sem Ísland sem er með skýra samkeppnissérstöðu (e. competitive advantage) í útflutningi á íslenskri framleiðslu. Ein skýrasta sérstaða Íslands er aðgangur að hreinni orku og við þurfum að nýta þá sérstöðu til sem mestrar verðmætasköpunar. Hér eru til dæmis góðar aðstæður til reksturs tengdum gervigreind (e. artificial intelligence) til

viðbótar við almennan rekstur gagnavera. Einnig held ég að framleiðsluróbótar framtíðarinnar gætu breytt íslenskum iðnaði og samkeppnishæfni mikið. Ég tel einnig að mörg tækifæri séu í nýjum hugmyndum og tækni eins og deilihagkerfinu (e. share economy). Við þurfum nefnilega að vera opin fyrir tækninni og þeim tækifærum sem henni fylgja. Jafnvel hugsa svo hvernig við getum sniðið tæknina að íslenskum aðstæðum. Framtíðin er handan við hornið — og við verðum að gripa tækifærin sem henni fylgja.“

Loftbrú frá landsbyggðinni til borgarinnar

Eff þú myndir setjast í stól forsætisráðherra í einn dag — hvaða mál myndir þú setja í forgang?

„Ég tel að það sé mjög brýnt forgangsmál að halda flugvöllinum í Vatnsmýrinni. Fyrir utan þá ótrúlegu sóun fjármagns sem færi í að flytja flugvöllinn þá verða samgöngur til borgarinnar að vera miðsvæðis. Landsbyggðin verður að hafa aðgengi að bráðaðþjónustu — og hafa aðgengi að þeirri þjónustu sem er eingöngu að finna á höfuðborgarsvæðinu. Ef öll þjónusta á að vera í Reykjavík, þá þurfa að vera góðar samgöngur til borgarinnar. Þyrlur eru ekki góður valkostur því þær eru hægfara og viðkvæmar fyrir veðri. Slíkt er ekki boðlegt ef fólk er í lífshættu og þarf að komast á sjúkrahús. Það eina sem veitir landsbyggðinni öryggi er flugleiðin. Mikilvægt er að sátt skapist um flugvöllinn næstu áratugi — að landsbyggðin, stjórnvöld og Reykjavíkurborg séu samstíga í málinu. Ósamkomulag tefur mikilvæga uppbyggingu á svæðinu. Svo verðum við að fara vel með það fjármagn sem við höfum.“ útskýrir Guðlaug.

„Fyrir mér er „borgarlínan“ ekki nýr strætó á höfuðborgarsvæðinu — heldur loftbrú frá landsbyggðinni til borgarinnar.“

Rakel Óskarsdóttir, oddviti Sjálfstæðisflokksins á Akranesi

Sandra Margrét Sigurjónsdóttir, bæjarfulltrúi á Akranesi

Eva Hrund Einarsdóttir, bæjarfulltrúi á Akureyri

Brynhildur Jónsdóttir, bæjarfulltrúi í Árborg

Áslaug Arna Sigurbjörnsdóttir dómsmálaráðherra

Lilja Björg Ágústsdóttir, oddviti Sjálfstæðisflokksins í Borgarbyggð

Silja Eyrún Steingrímsdóttir, sveitarstjórnarfulltrúi í Borgarbyggð

Áslaug Hulda Jónsdóttir, formaður bæjarráðs Garðabæjar

Björg Fenger, bæjarfulltrúi í Garðabæ

Jóna Sæmundsdóttir, bæjarfulltrúi í Garðabæ

Birgitta H. Ramsay Káradóttir, bæjarfulltrúi í Grindavík

Helga Ingólfssdóttir, bæjarfulltrúi í Hafnarfirði

Kristín María Thoroddsen, bæjarfulltrúi í Hafnarfirði

Bryndís Björk Hólmarsdóttir, bæjarfulltrúi á Hornafirði

Bjarney Vignisdóttir, sveitarstjórnarfulltrúi í Hrunamannahreppi

Karen Elísabet Halldórsdóttir, bæjarfulltrúi í Kópavogi

Margrét Friðriksdóttir, forseti bæjarstjórnar í Kópavogi

Sigríður Andersen þingmaður

Kolbrún G. Þorsteinsdóttir, bæjarfulltrúi í Mosfellsbæ

Helena Eydis Ingólfssdóttir, sveitarstjórnarfulltrúi í Norðurlþingi

Heiðbjört Þóra Ólafsdóttir, sveitarstjórnarfulltrúi í Norðurlþingi

Kristín Magnúsdóttir, bæjarfulltrúi í Ölfusi

Katrín Atladóttir, borgarfulltrúi í Reykjavík

Hólmfríður Skarphéðinsdóttir, bæjarfulltrúi í Suðurnesjabæ

Sigrún Edda Jónsdóttir, bæjarfulltrúi á Seltjarnarnesi

Ásgerður Halldórsdóttir, bæjarstjóri á Seltjarnarnesi

Oddný Björk Danielsdóttir, bæjarfulltrúi á Seyðisfirði

Eva Björk Harðardóttir, oddviti sveitarstjórnar Skaftárhrepps

Katrín Gunnarsdóttir, sveitarstjórnarfulltrúi í Skaftárhreppi

D

Okkar k

Fyrir Sjálfstæðisflokkinn starfar fjölkvenna. Við erum stoltar af því að rékja kjörinna fulltrúa Sjálfstæðisflokksins konur og að Sjálfstæðisflokkurinn er sá flokkurinn sem hefur bæði á sveitarstjórnarstiginu og á Alþingi. Þetta eru fjölga konur í hópi kjörinna fulltrúa Sjálfstæðisflokksins á sjálfstæðisstefnunna, landi og sjá.

24

Þórunn Andrésdóttir, sveitarstjórnarfulltrúi í Dalvíkurbyggð

Helga Helgadóttir, oddviti Sjálfstæðisflokksins í Fjallabyggð

Sigríður Guðrún Hauksdóttir, bæjarfulltrúi í Fjallabyggð

Dýrunn Pála Skaftadóttir, bæjarfulltrúi í Fjarðabyggð

Anna Alexandersdóttir, oddviti Sjálfstæðisflokksins á Fljótisdalshéraði

Berglind Harpa Svavarsdóttir, bæjarfulltrúi á Fljótisdalshéraði

Sigríður Hulda Jónsdóttir, bæjarfulltrúi í Garðabæ

konur

Þreyttur hópur öflugra
ett tæplega helmingur
s í sveitarstjórnnum eru
stærsta stjórn málaaflið,
þingi. Verkefni LS er að
og vinna að framgangi
og þjóð til heilla.

Bryndís Haraldsdóttir
Pingmaður

Heiður Björk Fossberg Óladóttir,
bæjarfulltrúi í Grundarfirði

Unnur Þóra Sigurðardóttir,
bæjarfulltrúi í Grundarfirði

Rósa Guðmundsdóttir, formaður
bæjarráðs Grundarfjarðar

Rósa Guðbjartsdóttir,
bæjarsjóri í Hafnarfirði

Bryndís Eir Þorsteinsdóttir,
bæjarfulltrúi í Hveragerði

Aldís Hafsteinsdóttir,
bæjarsjóri í Hveragerði

Hafdís Gunnarsdóttir,
bæjarfulltrúi á Ísafirði

Sif Huld Albertsdóttir,
bæjarfulltrúi á Ísafirði

Hjördís Ýr Johnson,
bæjarfulltrúi í Kópavogi

Elín Fríða Sigurðardóttir, sveitarstjórnarfulltrúi í Rangárpingi eystra

Björk Grétarsdóttir, oddviti
sveitarstjórnar Rangárpings ytra

Margrét Ólöf A. Sanders, oddviti
Sjálfstæðisflokksins í Reykjanesbæ

Anna Sigríður Jóhannesdóttir,
bæjarfulltrúi í Reykjanesbæ

Hildur Björnsdóttir,
borgarfulltrúi í Reykjavík

Valgerður Sigurðardóttir,
borgarfulltrúi í Reykjavík

Marta Guðjónsdóttir,
borgarfulltrúi í Reykjavík

Regína Valdimarsdóttir, forseti
sveitarstjórnar í Skagafirði

Auður Kjartansdóttir,
bæjarfulltrúi í Snæfellsbæ

Þórdís Kolbrún R. Gylfadóttir, ferða-
mála- iðnaðar- og nýsköpunarráðherra

Jónína Björg Óttarsdóttir,
bæjarfulltrúi í Snæfellsbæ

Hildur Sólveig Sigurðardóttir, oddviti
Sjálfstæðisflokksins í Vestmannaeyjum

Helga Kristín Kolbeins,
bæjarfulltrúi í Vestmannaeyjum

Friðbjörg Matthíasdóttir, oddviti
Sjálfstæðisflokksins í Vesturbyggð

Réttssýni, mildi og mannúð

Salome Þorkelsdóttir hefur lengi starfað á vettvangi stjórnmalanna. Hún sat á Alþingi fyrir Sjálfstæðisflokkinn árin 1979-1995 — og var fyrst kvenna forseti Alþingis. Hún var sæmd stórriddarakrossi Hinnar íslensku fálkaorðu fyrir störf í opinbera þágu árið 1993. Eftir að Salome lét af þingmennsku var hún meðal annars formaður Félags eldri sjálfstæðismanna.

Ég var ekki há í loftinu þegar ég gerði mér grein fyrir því að kosningar voru eitthvert merkilegt fyrirbæri sem tengdist föður mínum. Hann var vélstjóri á togara og var einn af þessum mönnum sem hafði brennandi áhuga á pólitík, vann ávallt fyrir sinn flokk, Sjálfstæðisflokkinn og sína menn, þegar hann var í landi,“ segir Salome Þorkelsdóttir, fyrrverandi þingmaður, forseti Alþingis og sjálfstæðiskona. „Ég minnst þess hve mér var mikið í mun strax á barnsaldri að standa með föður mínum þegar stjórnmal báru á góma, og hve ég gladdist þegar „flokknun okkar“ farnaðist vel. Þessi pólitísku barnabrek mín snerust síðan upp í alvöru lífsins og hafa fylgt mér alla tíð.“

Salome, sem er fædd árið 1927, kom fyrst inn á Alþingi árið 1979 og var þá ein af aðeins þremur konum. Á þingi gegndi hún stöðu forseta Alþingis lengst af, fyrst sem forseti efri deildar og síðar meir sem forseti sameinaðs þings. En hinn pólitíski ferill Salome teygir anga sína aftur til ársins 1962, en hún sat í hreppsnefnd Mosfellshrepps í 16 ár.

„Ég gekk í Kvenfélag Lágafellssóknar þegar við hjónin vorum nýflutt í Mosfellssveitina, nú Mosfellsbæ. Ég var ung móðir og húsmóðir 21 árs og hélt að það tilheyrði að ganga í kvenfélagið, en áttaði mig svo á að félagskonur voru miklu eldri og ráðsettari en ég,“ segir Salome og hlær. „En mér var vel tekið og ég starfaði á þeim vettvangi árum saman. Ég hafði brennandi áhuga á að starfa í kvenfélaginu og eiga þátt í að koma að ýmsum góðum málum sem félagið sinnti, á framfæri við ráðamenn. Samhliða sótti ég pólitíska fundi þegar tilefni gafst til á vegum Sjálfstæðisfélagsins sem var stofnað á svipuðum tíma. Svo kom að því að lagt var að mér að gefa kost á mér í hreppsnefndarkosningum 1962. Það var að frumkvæði einnar konu í kvenfélaginu sem lagði hart að mér.“

Árið 1962 var Salome fyrsti varamaður í hreppsnefnd en kemst svo inn árið 1965 þegar Guðmundur Magnússon kennari, sem prýddi 1. sætið, flytur úr sveitinni. Á þessum tíma var Salome á svokölluðum launþegalista en þá voru ekki flokkspólitískir listar bornir fram heldur notuð ýmis heiti til auðkenningar á framboðslistum. Salome segir þetta fyrirkomulag

hafa gert henni ljóst hve mikilvægt það er í stjórnmalastarfi að koma fram fyrir réttan hóp.

„Ég tók annað sætið á „lista launþega“. Ég hafði jú verið launþegi áður en ég gifti mig, unnið á skrifstofu hjá opinberri stofnun. Svo að það gat alveg staðist í mínum huga. Ég átti svo eftir að kynna þvi að ég var komin í karlasamfélag þar sem flokkspólitíkin var annars vegar og réði ríkjum. Það fór í taugarnar á mönnum sem studdu Sjálfstæðisflokkinn að ég var komin á framboðslista með „kommum“ eins og það var orðað og því ekki við hæfi fyrir sjálfstæðismenn að kjósa listann. Vinstrimenn gátu ekki kosið hann vegna „íhaldsstelpunnar“. Þá ákvað ég að ef ég færi aftur í framboð yrði það aðeins undir réttu nafni, lista sjálfstæðismanna. Og þannig var það eftir þetta,“ segir Salome, sem lítur á hreppsnefndarstörfín sem mikilvægan skóla áður en hún fór á þing.

Salome varð sjálfstæðiskona ung að aldri en eins og áður sagði var faðir hennar, sjómaðurinn Þorkell Sigurðsson alltaf í mikilli baráttu fyrir flokkinn.

En hvað var það við stefnu Sjálfstæðisflokksins sem heillaði þig?

„Þetta er stefnan sem byggir á réttssýni, mildi og mannúð. Það er stefnan í þremur orðum. Þetta eru orð sem mér fannst svo frábær þegar Ragnhildur Helgadóttir heitin sagði þau við mig.“

Og hefur þú aldrei efast um það að vera sjálfstæðiskona?

„Nei, aldrei. Það var aldrei vafi í mínum huga og er ekki enn. Þó að auðvitað er oft eitthvað sem maður er ekki ánægður með, einhver einstök mál eða mála-flokkar en þetta er flokkurinn. Þetta er stefnan sem ég fylgi.“

Konur og Sjálfstæðisflokkurinn

Árið 1979 þegar Salome tók sæti á þingi voru aðeins þrjár konur alþingismenn í hópi 60 karla. Guðrún Helgadóttir fyrir Alþýðubandalagið, Jóhanna Sigurðardóttir fyrir Alþýðuflokkinn og Salome fyrir Sjálfstæðisflokkinn.

„Á þessum tíma voru konur að hasla sér völl á vettvangi stjórnamála og þótti gott að hafa eina konu á lista svona upp á punt. Ekki voru nú allir sáttir við þetta kvennabrélt í framboðsmálum en smám saman fjölgaði okkur á þeim vettvangi eins og öðrum. Í mín-

um huga var eðlilegt og reyndar bráðnaðsynlegt að konur til jafns við karla ættu sterka rödd á vettvangi stjórnmalanna. Ég vildi leggja mitt lóð á vogarskálina, láta rödd mína heyrast og vera virkur þátttakandi.“

Hvaða hlutverki telur þú að Sjálfstæðisflokkurinn hafi gegnt þegar kemur að þátttöku kvenna í stjórn-málum?

„Ég tel að Sjálfstæðisflokkurinn hafi að vissu leyti forystu hvað varðar þátttöku kvenna innan stjórn-málaflokka. Kvenfélögin innan Sjálfstæðisflokksins hafa gegnt mikilvægu hlutverki í flokksstarfinu enda hafa konur ávallt verið áberandi og sterkur hópur innan flokksins. Þó að ég hafi ekki sjálf starfað innan sérstaks sjálfstæðiskvenfélags hef ég átt þess kost að fylgjast með starfinu og ég tel að það sé enn full þörf á að hafa LS (Landssamband sjálfstæðis-kvenna).“

Salome minnst þess sérstaklega að þær konur sem voru á þingi komu yfirleitt úr Sjálfstæðisflokknum. Fyrsta konan sem tók sæti á Alþingi árið 1922 og sat til 1930 var Ingibjörg H. Bjarnason, skólastjóri Kvinnaskólans í Reykjavík. Hún var upphaflega kosin af sérstökum kvennalista sem spratt upp úr réttinda-baráttu kvenna, en hún gekk síðar (1924) í Íhalds-flokkinn sem við samruna við Frjálslynda flokkinn varð að Sjálfstæðisflokknum árið 1929. Auður Auðuns var fyrsta konan sem gegndi ráðherraembætti dóms- og kirkjumálaráðherra árið 1970 og í kjölfar hennar varð Ragnhildur Helgadóttir menntamálaráðherra frá 1983 til 1985 og heilbrigðis- og tryggingamálaráðherra 1985 til 1987. Ragnhildur var fyrsta og eina konan til að gegna embætti forseta neðri deildar Alþingis 1961 til 1962 og á ný 1974 til 1978.

„Það var einmitt fyrir hvatningu frá Ragnhildi að ég var valin í embætti forseta efri deildar Alþingis kjörtímabilið 1983 til 1987 og síðar forseti sameinaðs þings 1991 og fyrsti forseti Alþingis 1991 til 1995 þegar deildaskipting þingsins var aflögð. Við vorum tvær konur og 23 karlar í þingflokknum kjörtímabilið 1983 til 1987.“

Salome telur framboð Kvennalistans árið 1983 hafa átt mikilvægan þátt í því að ryðja brautina fyrir konur bæði innan og utan Sjálfstæðisflokksins. En þrátt fyrir tíðarandann með tilkomu Kvennalistans segist Salome ekki hafa farið í pólitík á þeim forsendum.

1. Í forsetastóli á síðasta degi þingsins þegar Salome lauk ferlinum árið 1995.
2. Salome hafði lofað að éta hattinn ef tímasetning á lýsingu Vesturlandsvegarins stæðist ekki. Hún gerði það — át hatt gerðan úr köku!
3. Í Sviss árið 1994 ásamt kvenforsetum þjóðþinga innan Alþjóðáþingmanna-sambandsins.
4. Frá 50 ára áramæli lýðveldishátíðarinnar á Þingvöllum 17. júní 1994.

„Hvað mig varðar fór ég ekki í pólitík sem kvenfrelsis- eða kvenréttindakona. Ég hafði fyrst og fremst í huga að starfa að góðum málum með konum og körlum. Mín áhugamál voru á vettvangi ýmissa velferðarmála. Hin svokölluðu mjúku mál sem í víðu samhengi varða fjölskylduna, unga sem aldna, skóla-, heilbrigðis- og félagsmál og svo umferðarmál svo dæmi séu tekin. Mig langaði fyrst og fremst að vera þátttakandi í að bæta samfélagið. Til að það gangi eftir er brýnt að bæði konur og karlar vinni saman,“ segir Salome.

Þingstörf og fjölmiðlaumfjöllun

Í þingstörfum sínum lagði Salome mesta áherslu á velferðarmál, þá helst skólamál, heilbrigðismál og umferðarmál. Fyrsta frumvarpið sem hún flutti og varð að lögum var að færa kjördag af sunnudegi yfir á laugardag, en það kynnti hún þegar hún er nýkom-in á þing. Annað stórt mál sem kom frá Salome var frumvarp um ljósanotkun bifreiða allan sólarhringinn, allan ársins hring.

„Það gekk ekki svo lítið á í sambandi við það mál og vakti töluverða athygli fjölmiðla. Svarthöfði ritaði langan pistil um þessa tillögu,“ minnst Salome. Í greininni veltir Svarthöfði því upp hvort Salome, sem hann vitnar í sem „þingfrú“, eigi mikið erindi á löggjafarsamkundu þjóðarinnar. „Svona töluðu þeir yfirleitt um mig, blaðamennirnir. Vonandi þekkist ekki þessi lítilsvirðing í garð kvenna lengur,“ segir Salome, og rifjar upp annan titil, „gullhlaðsgrundin“, sem hún hlaut hjá blaðamanni.

Salome var virk í starfi SES, Samtaka eldri sjálfstæðismanna frá stofnun samtakanna og sat í fyrstu stjórn sem varaformaður og síðar sem formaður. „Við vorum mjög virk í því félagi og börðumst fyrir hagsmunum eldri borgara. Við áttum mjög gott samstarf við forystu flokksins hverju sinni og það var hlustað á okkur og ýmislegt gert í sambandi við kjör og aðstoð við eldri borgara. Ég tel að það hafi verið heillaspor fyrir Sjálfstæðisflokkinn að stofna samtökin. Þau hafa frá upphafi verið virk í starfi innan flokksins. Það eru mánaðarlega haldnir fundir á miðvikudögum í hádeginu, þar sem eldri sjálfstæðismenn hafa tækifæri til að hitta gamla féлага og vini, konur og karla, hlusta á fróðleg erindi gesta, skiptast á skoðunum og spjalla saman yfir léttum málsverði.“

Framtíð flokksins og heilræði

Nú er margt breytt frá því að Salome sat á þingi og ný áherslumál hafa litið dagsins ljós sem ekki voru jafn áberandi fyrir aldamót. Hvað myndir þú vilja sjá flokkinn leggja áherslu á í dag?

„Í þeim öru breytingum sem eiga sér stað í heiminum verðum við að aðlaga samfélagið að þeim. Fjölskyldan er hornsteinninn sem allt byggist á og ræður úrslitum um lífshamingju manna. Algengt er að báðir foreldrar vinni langan vinnudag utan heimilis sem kallar á sveigjanlegan vinnutíma og hlutastörf í vaxandi mæli, jafnframt samfelldan skóladag og aukna möguleika fyrir dagvistun barna. Þjóðin er að eldast sem kallar á aukna þörf fyrir þjónustu við eldri borgara, þjónustuíbúðir, hjúkrunarheimili og heimaþjónustu svo eitthvað sér nefnt. En það sem skiptir meginmáli nú er að við gerum okkur grein fyrir því sem er að gerast í loftslags- og umhverfismálum. Stjórnvöld verða að vera á varðbergi og taka þátt í nauðsynlegum aðgerðum. Við verðum að passa upp á náttúruna, landið okkar og umhverfið,“ útskýrir Salome en viðurkennir þó að hún keyri sjálf bensínbil.

Þig langar ekkert að skipta yfir á rafmagnsbíl?
„Ég veit ekki hvort það taki því fyrir mig,“ segir Salome og hlær.

En hvaða heilræði myndi 92 ára fyrrverandi þingmaður og forseti Alþingis gefa ungu fólki sem er að stíga sín fyrstu skref í pólitík?

„Að standa með sjálfum sér skiptir öllu máli. Hlusta, ræða málin og skiptast á skoðunum.“

Hildur Björnsdóttir lögfræðingur og borgarfulltrúi Sjálfstæðisflokksins

Skapa jöfn tækifæri og frelsi

Auðvitað er svekkjandi að enda í minnihluta eftir að hafa staðið uppi sem stærsti flokkurinn í síðustu borgarstjórnarkosningum. Hvað sem því líður lítum við hlutverk okkar í minnihluta alvarlegum augum. Við veitum meirihlutnum málefnalegt aðhald og berum upp tillögur byggðar á stefnu okkar. Mér finnst gífurlega mikilvægt að halda Sjálfstæðisstefnunni á lofti, jafnvel þó við séum í minnihluta. Við verðum að halda málstaðnum á lofti og vera reiðubúin að taka við stýrinu hvenær sem kallið kemur,” segir Hildur Björnsdóttir, lögfræðingur og borgarfulltrúi Sjálfstæðisflokksins.

Hildur, sem er 33 ára, hefur vakið mikla athygli fyrir vaska framgöngu sína í borgarmálunum en hún var lítið þekkt innan Sjálfstæðisflokksins þegar hún tók annað sætið á lista Sjálfstæðisflokksins í borginni fyrir síðustu sveitarstjórnarkosningar. Áhuginn á stjórnámum kviknaði hjá henni í stúdentapólitík þegar hún var við nám í háskólanum en þar gegndi hún formennsku í stúdentaráði.

„Ég er ekki uppalin í Sjálfstæðisflokknum,” segir Hildur. „Ég hafði áhuga á að starfa innan stjórnmalanna og val mitt á pólitísku heimili var algjörlega lífrænt. Ég trúi því að fólk þrífist best í frjálsu samfélagi. Ég trúi því að einstaklingsfrelsið og atvinnufrelsið séu forsendur framfara. Afskipti og umsvif hins opinbera eiga að vera í lágmarki. Hið opinbera á ekki að leggja stein í götu þeirra sem vilja sækja fram, miklu frekar að ryðja veginn og skapa vænleg skilyrði til uppbyggingar og verðmætasköpunar. Ég vil samfélag sem byggir á jöfnum tækifærum. Það á að tryggja börnum jöfn tækifæri á vandaðri menntun og öllu fólk í jöfn tækifæri til að spreyta sig. Svo uppsker fólk eins og það sáir í framhaldinu. Ég vil jöfn tækifæri, ekki jafna útkomu óháð framlagi.“

Fjölbreypni og val íbúa mikilvægt

Hildur bjó í fjögur ár í London, þar sem hún starfaði við lögmennsku. „Tíminn í London opnaði augun mín fyrir nýjum möguleikum og annars konar lífsstíl. Þetta var frábær tilbreyting og ég mæli með að sem flestir prófi að búa erlendis. Maður öðlast aukna víðsýni, fær tækifæri til að sjá heiminn í öðru ljósi en

lærir líka að meta allt það stórkostlega sem heimaslóðirnar hafa fram að færa,” segir Hildur. Frá London sækir hún margvíslegan innblástur hvað varðar borgarskipulag en segir þó stórborgina vissulega ekki vera fullkomlega samanburðarhæfa við Reykjavík. Það skín þó í gegn að fjölbreypnin í samfélaginu heillaði mjög.

„Mér hefur þótt svolítil tilhneiging til að draga fram andstæða póla í skipulags- og samgöngumálum. Svona svarthvít, annað hvort eða, skotgrafaumræða. Mér finnst þess háttar nálgun í fullkomnu ósamræmi við grunnstefnu Sjálfstæðisflokksins. Það er ekki okkar hlutverk að steypa fólk í mót og boða eina ríkisleið til að ferðast, búa og lifa,” segir Hildur. „Við eigum ávallt að standa vörð um frelsið og valið. Ég hef mikla trú á mikilvægi þess að skapa fjölbreytta borg fyrir fjölbreytt fólk. Þetta er eitt af því sem ég lærði af búsetunni í London. Þar er á ferðinni borg með yfir 30 gjörólíkum hverfum sem öll eru sjálfbær um helstu nærþjónustu. Þar kemur saman fólk með fjölbreyttan bakgrunn og allir geta fundið sinn stað í borginni,” segir Hildur. „Við erum talsmenn einstaklingsfrelsis en megum ekki gleyma því að grunnforsenda frelsis er umburðarlyndið. Við verðum að veita fólk frelsi til að gera eigin ráðstafanir hvað varðar búsetu, samgöngur og lífstíl. Samhliða verðum við að hafa umburðarlyndi til að virða valkosti annarra. Það ætti að vera markmið okkar að borgin verði fjölbreytt svo íbúar geti haft úr margvíslegum ólíkum valkostum að velja.“ Hildur segir brýnt að endurskoða skipulag borgarinnar m.t.t. atvinnusvæða og nærþjónustu við íbúa í hverfunum. „Við þurfum að ná fram betra jafnvægi í borgarskipulaginu. Það getum við gert með því að færa stóra vinnustaði austar í borgina. Það eru mikil tækifæri í því að dreifa hitapunktum víðar um borgina. Eins þurfum við að gera hverfin sjálfbærari með það fyrir augum að fólk geti sótt þjónustu og vinnu innan hverfis. Það er einn þáttur í lausn samgönguvandans. Fólk á ekki sifellt að þurfa að leita langt yfir skammt eftir nauðsynjum.“

Stærð og breidd okkar er styrkur

Hildur segir stjórnmalin standa frammi fyrir spennandi áskorunum sem fylgja breyttri samfélagsgerð. „Það er áskorun að vera rótgróið afl sem ætlar að þróast í takt við tímann,” segir Hildur. „Við þurfum að mæta breyttum tímum og aðlagast þeim. Mér

finnst það hafa tekist vel undanfarin misseri. Grunnngildin í hugmyndafræði okkar eiga fullkomnið erindi við framtíðina,” segir hún.

„Reglulega heyrist ákall á stjórnmal sambærileg þeim sem þekktust á níunda áratugnum. Það sem gleymist í þeirri umræðu er sú sífurlega breyting sem orðið hefur á samfélagsgerðinni. Á níunda áratugnum vorum við mun einangraðri þjóð, jafnréttisbaráttan var skammt á veg komin og hversdagurinn nokkuð

Agnes Guðmundsdóttir vinnur að markaðs- og sölumálum hjá Icelandic Asia

Ímynd Íslands er verðmæt

Ísland hefur reitt sig á útlutning til fjölda ára og þar hafa sjávarafurðir og ál vegið þýngst. Á liðnum áratug hefur hlutur ferðaþjónustunnar aukist til muna og er hún orðin þriðja stoðin í gjaldeyrisöflun þjóðarinnar. Agnes Guðmundsdóttir vinnur að markaðs- og sölumálum hjá Icelandic Asia og tók einnig við sem formaður Kvenna í sjávarútvegi á síðasta ári. Agnes segir að ímynd Íslands vegi þungt í markaðssetningu á vörum og þjónustu innan sem utan lands og þessar þrjár atvinnugreinar hafi allar ávinning af því.

„Ímyndin er það sem skilur okkur frá öðrum, ýtir undir sérkenni sem eru nauðsynleg í allri markaðssetningu eins og á matvælum og þ.m.t. sjávarafurðum. Ísland stendur fyrir margsamt er æskilegt að tengja við í markaðssetningu. Ísland býr að einstakri náttúru, hreinleika og heilbrigði en einnig má tengja ímynd við jafnrétti, velferð, þekkingu, listir, tækni og nýsköpun. Allt eru þetta atriði sem geta nýst í markaðssetningu jafnt ferðaþjónustu sem og sölu á sjávarfangi svo dæmi sé tekið.“

Skynsamleg nýting náttúruauðlinda lykill

Agnes hefur búið víða og útþráin togaði í hana eftir að hún lauk stúdentsprófi frá Verzlunarskóla Íslands og hún hélt áleiðis til New York. Hún lauk námi frá Parsons School of Design í Strategic Design & Management en þar var lögð áhersla á að sameina heima hönnunar og viðskipta t.a.m. hvernig ímynd er byggð upp.

„Hvernig við nýtum auðlindirnar af virðingu fyrir náttúrunni til að búa til fyrsta flokks vöru er mikilvægur hluti ímyndar Íslands. Gott dæmi er hvernig við höfum nýtt þekkingu og tækni til að auka sjálfbærni og minnka vistsporin í sjávarútvegi. Ferðamenn sem sækja Ísland heim eiga að fá sömu upplifun af Íslandi og komið er á framfæri erlendis. Ímyndin kemur að gagni við að opna nýja markaði. Í Asíu er ímynd Norðurlanda

góð. Hún stendur fyrir traust, öryggi, gagnsæi, gæði, hreinleika og skynsama nýtingu náttúruauðlinda. Ímynd Íslands fellur vel inn í þennan ramma og það eru tækifæri til markaðssetningar í fjarlægum löndum.“

Mikilvægt að geta mætt aukinni eftirspurn

Miklar og hraðar breytingar eiga sér stað á neytendamarkaði og Agnes talar um hve hratt markaðir í Asíu breytist og því fylgi áskorun. „Bæði fjölgar þar verulega fólk sem hefur það gott og gerir kröfur um gæði sem það er tilbúið að greiða fyrir. Þarna eru að verða til nýir og stórir markhópar þar sem kauphegðun ræðst ekki síður af matvælaöryggi en verði. Það er áskorun fyrir okkur í norður Atlantshafi sem erum að framleiða hágæðamatvöru að mæta þessari ört vaxandi eftirspurn.“

Agnes nefnir einnig að almennt tileinki fólk í Asíu sér verslun á Netinu hraðar en t.d. í Bandaríkjunum. „Kauphegðunin þar er önnur og breytist hratt og áherslur aukast á örugg og stöðug gæði, sjálfbærni, auðvelt aðgengi og jákvæða og góða sögu. Þessu fylgja bæði áskoranir og tækifæri fyrir Ísland en við erum vel í stakk búin að takast á við það.“

Konum í sjávarútvegi fjölgar

Agnes Guðmundsdóttir eignaðist fyrsta barn sitt fyrir tæpu ári og er í fæðingarorlofi. Hún hefur þó sinnt skyldum sínum í Konum í sjávarútvegi sem formaður. „Þetta er frábær félagsskapur fyrir konur sem tengjast sjávarútvegi á einn eða annan hátt. Konum í greininni fjölgar jafnt og þétt ár hvert en félagið var stofnað fyrir sex árum. Það kemur flestum á óvart hve margar við erum en félagafjöldinn nær vel yfir 200 konur. Þetta er góður vettvangur til að efla tengslanet og líka til að kynnst fleiri hliðum sjávarútvegsins.“

fábreyttari. Lengst af var björbannið í gildi og ekkert sjónvarp á fimmtudögum. Vasadiskóið var bylting, símtöl fóru fram í landlínu og heimili voru ekki nettengd. Lárperan þekktist vart á matseðlum landsmanna og sérstakar mjólkurverslanir voru rétt að hverfa af sjónarsviðinu. Samfélagsgerð nútímans er gjörbreytt, tíðarandinn er annar og fólk kallar eftir breyttum stjórnmálum. Samræðuhefð og stjórnmál sem þóttu frábær á níunda ára-

tugnum eiga minna erindi við samtímann. Það er enginn áfellis-dómur yfir fortíðinni, þvert á móti. Við búum að stórkostlegri 90 ára sögu framfara og velferðar. En við megum ekki festast í sporinu mitt í þeim hröðu samfélagsbreytingum sem nú eiga sér stað um allan heim. Við eigum að halda áfram veginn, inn í framtíðina, með söguna og reynsluna í farteskinu.“ „Við erum stærsta stjórnmálaafl landsins, breiðfýlking sem

sameinast um ákveðna grunnstefnu. Sjálfstæðisstefnan er leiðarljós okkar og áttaviti en reglulega koma upp mál sem ekki er hægt að heimfæra með þeim hætti. Í þeim tilfellum er stærðin og breiddin styrkur okkar. Ágreiningur um einstaka mál verður ekki tilefni sundrunar á hægri vængnum, grunngildin eru einfaldlega of mikilvæg. Það er ekkert sem mun styðja frekar við uppgang vinstri stjórnmála hérlandis en sundraður Sjálfstæðis-flokkur. Við getum tekist á um einstök mál en verðum alltaf að standa saman um mikilvægi frelsis, framfara, borgaralegra réttinda og jafnra tækifæra. Það er grunnforsenda áframhaldandi hagsældar og velferðar fyrir okkur öll,“ segir Hildur.

Í breytingum felast tækifæri

Skólamál og skipulagsmál eru Hildi mjög hugleikin. „Ég brenn mikið fyrir skólamálin. Þar eru gífurleg tækifæri til að gera betur. Við erum það OECD-ríki sem greiðir hæst framlög til grunnskólagöngu hvers barns en erum á sama tíma að skila hvað lökustum árangri í PISA-könnunum. Þarna er eitthvað að, það blasir við,“ segir Hildur. „Við erum að ganga í gegnum fjórðu iðnbyltinguna og störf eru að breytast á ljóshraða. Ef börnin okkar eiga að vera reiðubúin fyrir störf framtíðarinnar verður skólakerfið að aðlagast. Samhliða áherslu á lestur og stærðfræði verðum við að leggja aukna áherslu á listsköpun, tjáningu og iðngreinar, svo dæmi séu tekin. Skólakerfið á fyrst og síðast að tryggja börnum jöfn tækifæri til að þroska ólíka hæfileika og byggja með þeim sjálfstraust til að skapa úr hæfileikum tæki-færi“, segir Hildur. „Það má ekki líta á þessar breytingar sem ógn, þvert á móti felast í þeim gífurlegt tækifæri. Við erum lítið sam-félag og verðum að vera óhrædd. Við erum í kjöraðstöðu til að innleiða breytingar og vera leiðandi á heimsvísu í skólamálum.“

Hildur segir Sjálfstæðisflokkinn í borginni hafa fundið meðbyr með stefnumálum sínum og hugsjónum í síðustu borgarstjórnrkosningum. „Við berum skyldu gagnvart kjósendum okkar að halda baráttumálunum á lofti. Sumar tillögur fá brautargengi en aðrar ekki. Við látum engan bilbug á okkur finna. Það er mikilvægt að viðhalda umræðunni og halda á lofti þeim sjónar-miðum sem eru ríkjandi í hugmyndafræði okkar. Það er í sjálfu sér ekkert áfall að vinstri flokkar felli tillögur af hægri vængnum. Merkilegast hefur verið að fylgjast með Viðreisn leggja stein í götu tillagna á borð við aukinn einkarekstur í skólakerfinu, útvistun verkefna og skattalækkanir. Þar virðist enn einn vinstri-flokkurinn bætast við stjórnmálaflóruna í borginni.“

„Við stöndum keik og höldum áfram að tala fyrir hugsjónum okkar og nýtum tímann næstu árin til að sýna fólki hver við erum og fyrir hvað við stöndum. Það eru ærin verkefni fram undan í borginni og við erum reiðubúin að taka slaginn,“ segir Hildur og nefnir að til að mynda þurfi að fara í saumana á stjórnrkerfinu í heild sinni. „Kerfið er orðið svo yfirdrifið, stórt og flókið að það myndi nánast borga sig að leggja það niður og byrja uppá nýtt. Ég myndi vilja fá utanaðkomandi ráðgjafafyrirtæki til aðstoðar við að einfalda og minnka kerfið með hliðsjón af nútímanum. Kerfi sem nýtir tækninýjungar og útvistar verkefnum til einka-aðila. Ég held það sé vel hægt að fara í slíka vegferð. Það verður erfitt, margar erfiðar og sársaukafullar ákvarðanir. En vegferðin myndi fyrst og fremst miða að því að fara skynsamlega með skattfé og forgangsraða ávallt með hliðsjón af auknum lífsgæðum fyrir fólkið í borginni.“

Spurt og svarað

Silja Eyrún Steingrimsdóttir, bæjarfulltrúi í Borgarbyggð

Hvað varstu að lesa síðast?

Fyrir utan dagleg vinnugögn er ég að hlusta á Marrið í stiganum á Storytel.

Hvað er best við Ísland?

Náttúran okkar, hreina vatnið og loftið – og hve friðsælt landið er.

Fyrirmyndir?

Mamma mín er helsta fyrirmynd mín.

Elín Fríða Sigurðardóttir, sveitarstjórnarfulltrúi í Rangárþingi eystra

Hvað varstu að lesa síðast?

Mörk – saga mömmu. Höfundur Þóra Karítas Árnadóttir.

Hvað er best við Ísland?

Kyrrðin og náttúrufegurðin.

Fyrirmyndir?

Vigdís Finnbogadóttir og Margaret Thatcher.

Fyrsti
formaður LS

Kristín L. Sigurðardóttir (1898-1971) var fimmta konan til að vera kjörin á þing, hún var kjörin fyrir Sjálfstæðisflokkinn árið 1949 og sat í fjögur ár. Hún kom einnig inn sem varapingmaður síðar og sat alls ellefu þing. Kristín lagði stund á nám í Lýðskólanum á Hvítárþakka 1913 til 1915 og vann svo verslunar- og skrifstofustörf í Reykjavík fram til ársins 1918. Kristín var virk í starfi Sjálfstæðisflokksins, var í stjórn Hvatar frá stofnun árið 1937, ritari fyrstu ellefu árin. Í stjórn Kvenréttindafélags Íslands 1952 til 1968. Í miðstjórn og skipulagsnefnd Sjálfstæðisflokksins frá 1956 til 1965. Formaður Landssambands sjálfstæðiskvenna 1956 til 1965. Í minningarorðum sem flutt voru á Alþingi um Kristínu var eftirfarandi sagt: „Af starfsferli þeim, sem hér hefur verið rakinn, má glögg sjá, að Kristín L. Sigurðardóttir hefur jafnframt húsmóðurstörfum á rausnarheimili látið sig margt varða í félagsmálum samborgara sinna og valdist þar mjög til forustu. Hún var fremur hleðræg, en lá ekki á liði sínu, er til hennar var leitað til stuðnings þeim málefnum, sem hún bar fyrir brjósti, og hún vildi í engu bregðast þeim skyldum, sem hún tók sér á herðar.“ Heimildir af vef Alþingis og úr greinasafni Morgunblaðsins.

Kraftmikið og
skemmtilegt starf

Landssamband sjálfstæðiskvenna heldur úti öflugu starfi árið um kring. Megin hlutverk sambandsins er að auka þátttöku kvenna í innra og ytra starfi Sjálfstæðisflokksins, efla tengslanet meðal kvenna og standa fyrir fundum og fræðslu. Fjölbreyttir fundir og viðburðir hafa verið haldnir m.a. aðventuheimsókn á listasafn, heimsóknir til ráðherra, opinn fundur með frelsishetjunnunni Yeonmi Park frá Norður-Kóreu. Haustið 2018 stóð LS yfir sinni fyrstu fundaröð sem fjallaði um heilbrigðismál við góðar undirtektir. Fundaröðin var endurtekin í ár og þá voru umhverfismálin tekin fyrir með mjög áhugaverðum framsögum. Þá er golfmót LS haldið í ágúst á hverju ári og hafa vinsældir þess aukist með ári hverju. Í ár komust færri að en vildu. Bakvarðasveit LS var stofnuð í aðdraganda sveitastjórnarkosninga 2018 til að styðja við konur sem höfðu áhuga á að gefa kost á sér til framboðs og nýttu fjölmargar áhugasamar konur sér þá þekkingu og reynslu sem Bakvarðasveitin bjó yfir. Þá hefur landssambandið staðið fyrir námskeiðum í ritun greina, notkun samfélagsmiðla og einnig námskeið fyrir frambjóðendur. Landssambandið hefur starfað í yfir 60 ár. Við erum stoltar af því að 49,2% kjörinna fulltrúa okkar í sveitarstjórnnum eru konur. Sjálfstæðiskonan Auður Auðuns var fyrsta konan til að verða borgarstjóri árið 1959 og Auður varð jafnframt fyrsta konan sem var ráðherra árið 1970. Önnur kona til að verða ráðherra var einnig úr röðum Sjálfstæðisflokksins, það var Ragnhildur Helgadóttir sem var skipuð menntamálaráðherra árið 1983. Tvær yngstu konurnar sem hafa verið skipaðar sem ráðherrar eru úr okkar röðum, Þórdís Kolbrún Reykfjörð Gylfadóttir núverandi ferða-, iðnaðar- og nýsköpunarráðherra sem tók við embætti árið 2017 og Áslaug Arna Sigurbjörnsdóttir, dómsmálaráðherra sem var skipuð 2019.

Vertu með!
Allar konur eru velkomnar á fundi og viðburði á vegum Landssambands sjálfstæðiskvenna.

Við erum á Facebook:
Landssamband sjálfstæðiskvenna

Það er líka hægt að skrá sig á póstlista með því að senda tölvupóst til okkar: ls@xd.is

Árnaðaróskir á 90 ára afmæli Sjálfstæðisflokksins

Eftirtaldar aðilar styrkja útgáfu Auðar, blaðs sjálfstæðiskvenna

Lífið færir manni alltaf eitthvað nýtt

Inga Jóna Þórðardóttir var fyrst kvenna oddviti Sjálfstæðisflokksins í Reykjavík og fyrsti framkvæmdastjóri flokksins sem var kona og varð fyrst kvenna formaður útvarpsráðs RÚV. Hún var aðstoðarmaður Ragnhildar Helgadóttur sem var ráðherra á níunda áratugnum en þá hafði aðeins ein önnur kona verið ráðherra í Íslandssögunni en það var sjálfstæðismaðurinn Auður Auðuns.

Inga Jóna ólst upp á Akranesi en fór í nám til Akureyrar í MA. Hún kláraði síðan viðskiptafræðina í Háskóla Íslands áður en hún fór út á vinnumarkaðinn.

Þú ert að útskrifast árið 1971 úr framhaldsskóla, þetta voru væntanlega áhugaverðir tímar til að vera námsmaður á?

„Jú, þetta voru ólgutímar á Íslandi og víða í heiminum þegar ’68 kynslóðin er að láta til sín taka. Ég blandaði mér fljótt í pólitíkina með Vöku í háskólanum, tók þátt í starfi ungra Sjálfstæðismanna og fór í Varðberg. Ég varð fyrst formaður ungra sjálfstæðismanna á Akranesi, en tók síðan þátt í starfi Sambands ungra sjálfstæðismanna og varð varaformaður árið 1975, þá var Friðrik Sophusson formaður SUS. Við lögðum mikla áherslu á hugmyndafræði, frelsi í atvinnulífinu og minni ríkisafskipti undir slagorðinu „Bákníð burt!“. Þetta voru skemmtilegir tímar.“

SUS vildi efla ítök ungs fólks í flokknum og tefldi Kjartani Gunnarssyni og Ingu Jónu fram í kosningu til miðstjórnar á landsfundi 1977 og bæði komust þau inn. Rúmum þremur árum síðar var sú djarfa ákvörðun tekin hjá flokknum að gera þetta unga fólk, sem var rétt um þritugt, að framkvæmdastjórum flokksins. Var þetta ekki óvænt skref hjá yfirstjórn flokksins?

„Þetta var breyting frá því sem var. En það var kallað á breytingar, Sjálfstæðisflokkurinn hafði tapað kosningunum 1978 og það var mikil gerjun í flokknum, krafa um breytt vinnubrögð og skipulag. Geir Hallgrímsson var formaður á þessum tíma og leitaði til mín sumarið 1980, þegar Sigurður Hafstein lét af störfum, til að bjóða mér framkvæmdastjórástöðuna. En þótt ég hefði útskrifast úr viðskiptafræði hafði ég ekki áhuga á að safna peningum eða vera í fjárhagsmálunum en hafði mikinn áhuga á hugmyndastarfinu. Það varð úr að Kjartan var settur yfir fjármálin en ég yfir innra starfið, stefnumótun með málefnanefndum, útbreiðslu- og fræðslumál og að vinna með þingflokknum. Fram að því hafði einn af þingmönnum gegnt starfi framkvæmdastjóra þingflokks. Ég var starfandi framkvæmdastjóri flokksins alveg fram til ársins 1984 en hafði þá boðist að starfa sem aðstoðarmaður Ragnhildar Helgadóttur

menntamálaráðherra og lét því framkvæmdastjórástöðuna frá mér.“

Ragnhildur Helgadóttir var magnaður persónuleiki og ótrúlegt til þess að hugsa hvað fáar konur komust í valdastöður á þessum tíma, þetta er ekki það langt síðan. Hvernig var að vinna með henni?

„Hún var heillandi persónuleiki, hafði ákveðnar skoðanir og vissi hvað hún vildi. En var ljúf í viðmóti og átti auðvelt með að ná til fólks. Ég aðstoðaði hana fyrst í menntamálaráðuneytinu og síðar í heilbrigðis- og tryggingamálaráðuneytinu. En eins og staðan er í kvenréttindamálum í dag er ótrúlegt að hugsa til þessa tíma. En Ragnhildur boðaði breytingar í þessum málum á mörgum sviðum, hún gerði ekki aðeins konu í fyrsta skiptið að formanni útvarpsráðs heldur einnig skipaði hún konu í fyrsta skipti sem formann þjóðleikhúsráðs og nýtti tækifæri til að koma konum til áhrifa. Þetta fór í taugarnar á sumum körlunum.“

Frelsi í fjölmiðlum

„En með því fyrsta sem hún lagði áherslu á í ráðherratið sinni var meira frjálsræði. Það er í hennar tíð sem frelsi í fjölmiðlum verður að veruleika, hún fékk það mál afgreitt í þinginu veturinn 1984-1985 en gildistakan varð ekki fyrr en 1986. Ragnhildur vildi líka að fleiri skólar fengju að starfa en þeir sem væru reknir af ríki og sveitarfélögum. Það var mikil hugmyndafræðileg barátta á þessum árum.“

„Ragnhildur fór yfir í heilbrigðis- og tryggingamálaráðuneytið í lok árs 1985 og ég fylgdi henni þangað. Það fór mikil vinna í að tryggja rekstur sjúkrahúsa á þessum tíma en Ragnhildur lagði einnig áherslu á að gera rammann í kringum fæðingarorlofið betri. Ég nefni þessi mál sem dæmi, en af nógu er að taka. Í báðum þessum ráðuneytum voru fjölbreytt verkefni og mál að takast á við og leysa. Tíminn með Ragnhildi var afar lærdómsríkur og við urðum góðir vinir.“

„Á þessum tíma var oft hart tekist á, jafnvel á milli ráðuneyta, sérstaklega við fjármálaráðuneytið og þá sat oft hinum megin við borðið sem aðstoðarmaður fjármálaráðherra sambýlismaður minn Geir H. Haarde. Það var á stundum skondið að vera á

slíkum átakafundum. En þetta var góð reynsla fyrir okkur bæði, læra að vinna saman við slíkar aðstæður og bera virðingu fyrir sjónarmiðum hvort annars og taka eðlilegt tillit.“

Hvenær ferðu svo í borgarmálin?

„Það er í ársbyrjun 1994 að það er haft samband við mig og ég hvött til að taka þátt í prófkjörinu eftir að Katrín Fjeldsted, borgarfulltrúi, gaf óvænt ekki kost á sér. Það prófkjör gekk mjög vel og ég endaði í þriðja sæti á framboðslistanum.“

„En eftir kosningarnar 1998 dró Árni Sigfússon sig í hlé og ég tek við oddvitastöðunni í júní það ár. Það var margt hjá R-listanum sem við vorum ósátt við og það var þó nokkuð tekist á. Við stóðum vel að vígi í skoðanakönnunum, höfðum stöðugt fylgi í þeim á þessum tíma sem var frá 46-51%.“

Enginn getur verið eyland í pólitík

„En þegar listinn er samþykktur fyrir kosningabaráttuna árið 2002 þá var gerð tillaga um að Björn Bjarnason yrði oddviti listans en ég tók 8. sætið til að tryggja frið og einingu í flokknum. Eftir kosningarnar endaði ég sem varaborgarfulltrúi. Þá ákvað ég að snúa mér að öðrum málum. En þessi átta ár í borgarstjórninni voru ákaflega ánægjuleg. Ég var í fjölbreyttum málum, í hafnarstjórn, skipulagsnefnd, menningarmálunum og ýmsu öðru. Svo má ekki gleyma að þegar þú ert í pólitík þá verður þú að sinna baklandinu þínu mjög vel. Ég lagði mikla áherslu á að sinna hverfafélögunum. Þetta er mjög mikilvægur hluti af því að vera í pólitík. Enginn getur verið eyland í pólitík.“

„Þeir sem eru í leiðtogahlutverki verða að leiða, það er skyldan. En eitt er að hafa hugmyndir um hvernig þú vilt að hlutirnir séu og annað að ná því fram.“

Þú varst kunn fyrir það að sinna flokksstarfinu og grasrótinni af krafti, var það ekki ljúfandi?

„Nei. Sjálfstæðisflokkurinn er fjöldahreyfing af því að fjöldinn í honum er virkur. Þannig varð hann kjölfesta í íslenskum stjórn-málum. Við vorum líka að berjast fyrir mikilvægum málum, frelsi einstaklinga gegn forsjárhyggju og alræðishugmyndum. Frelsi einstaklingsins og framtak færir þjóðinni framfarir og velsæld. Með því að virkja sköpunarkraftinn í einstaklingum vegnar okk-

„Sjálfstæðisflokkurinn er fjöldahreyfing af því að fjöldinn í honum er virkur. Þannig varð hann kjölfesta í íslenskum stjórnmálum.“

ur best, það sýnir sagan okkur. Við þurfum að halda þessu á lofti enn í dag. Í þessum málum er aldrei endanlegur sigur unninn. Það verður alltaf að tryggja það sem náðst hefur og halda áfram fram veginn. Ekkert er sjálfgefið og andvaraleysið er hættulegt.“

Stjórnmálin breyttust við hrun kommúnismans

„Lengst af voru víglínurnar skýrar. Eftir seinni heimsstyrjöldina voru lönd Austur Evrópu og Eystrasaltsins ýmist innlimuð eða undir hæl Sovétríkjanna og urðu að lúta þeirra alræðisstjórn. Ísland skipaði sér í raðir vestrænna þjóða, sem byggðu á lýðræði og markaðshagkerfi. Lýðræðissinnar í öðrum flokkum stóðu með okkur í utanríkismálum. Kommúnisminn átti samt ótrúlega marga fylgjendur hér á landi í áratugi og pólitíski slagurinn milli lýðræðissinna og þeirra sem töldu alræðið betra var oft á tíðum harður og stór orð látin falla.“

„Stjórnmálin breyttust við hrun kommúnismans, Austur-Evrópa losnaði þá úr fjötrum. Smám saman verður fólki ljóst hvernig það hafði verið svipt þeim lífsgæðum sem fólkið á Vesturlöndum ólst upp við. Öll árin sem Kalda stríðið var í gangi þá héldu róttækir vinstri menn því fram að kommúnisminn væri sæluríki. En myndin sem blasti við eftir að Sovétríkin hrundu var að þessar þjóðir höfðu í raun búið við lygar og vesöld.“

„Við fall kommúnismans færðust áherslurnar yfir á málefni þar sem voru ekki jafn skýrar hugmyndafræðilegar línur. Orkan fór þá frekar í deilur um hvaða umgjörð við veljum lífi okkar. Vinstri menn fundu sér nýjan farveg. Baráttan á milli lýðræðis-ins og alræðishyggu er engu að síður enn í fullu gildi víða um heim.“

Af hverju segir þú að það sé hætt á alræði á nýjan leik?
„Í Rússlandi hefur þróunin orðið þannig, eftir að reynt var að koma á lýðræði að þar er mikil spilling og upplausn og reglur réttarríkisins ekki virtar. Kína, annað stærsta efnahagskerfi heims, er undir alræðisstjórn. Kínverjar áttuðu sig snemma á því að þeir yrðu aldrei efnahagslega sterkir nema að nýta tæki markaðshagkerfis og það hafa þeir gert skipulega í tæp fjórutíu ár undir stjórn Kommúnistaflokksins. Allar tilraunir til að koma á lýðræðislegum umbótum eru barðar niður.“

„Í dag finnst mér ákveðin ógn steðja að lýðræðinu. Lýðræðið byggir á opnu samfélagi og að fólk geti valið í frjálsum kosningum fulltrúa til að fara með valdið. Greiður aðgangur að upplýsingum, frjálsir fjölmiðlar og traust menntakerfi skipta sköpum til að fólk geti tekið upplýstar ákvarðanir. Tækniþróunin hefur verið mjög ör undanfarin ár, ekki síst í samskiptum. Hún skapar óteljandi möguleika, upplýsingar berast hratt á milli manna og landa. En þessi jákvæða þróun á sér líka dekkri hlið, þar sem fólk áttar sig ekki alltaf á hvaðan upplýsingar koma og hvert þeirra eigin fara. Nú er nýkomin út bandarísk skýrsla, sem fjallar á nákvæman hátt um hvernig Rússar blönduðu sér í forsetakosningarnar í Bandaríkjunum 2016. Hvernig vefsíður, sem hafa yfirbragð þekktra fjölmiðla en eru í raun og sann allt annað, dreifa áróðri. Í vaxandi mæli nýtir almenningur sér vefsíður til að afla sér þekkingar og lög um ábyrgð fjölmiðla ná ekki til þeirra. Það er ástæðulaust að ætla að þetta sé einsdæmi. Önnur lönd geta orðið fyrir sams konar innrás.“

Sumir halda því fram að Sjálfstæðisflokkurinn sé klofinn í frjálslyndisarminn og íhaldsarminn og að það hafi alltaf verið þannig? Upplifir þú það þannig í dag? Upplifðir þú það þannig á sínum tíma?

„Nei. Það geri ég ekki og gerði ekki heldur þá. Auðvitað hafa alltaf verið deilur í Sjálfstæðisflokknum um einhver málefni en mér finnst hins vegar það hafa oftast verið byggt á persónulegum ágreiningi. Það birtist mér ekki þannig að það sé mikill málefnalegur ágreiningur. Sjálfstæðismenn hafa alltaf viljað samstarf við útlönd, við framleiðum fisk og sjávarafurðir og margt fleira til útflutnings og við verðum að skipta við aðrar þjóðir. Við þurfum á utanríkisverslun að halda. Frelsi í viðskiptum er Íslendingum mjög mikilvægt. Við gengum í EFTA í lok viðreisnartímabilsins og það skipti landið mjög miklu. Við ákváðum síðan, eftir mikil átök á Alþingi, að gera samning við Evrópusambandið um evrópska efnahagssvæðið. Norðmenn voru með okkur á báti í því. Við verðum að skapa okkar afurðum markaðsaðgengi. Þannig tryggjum við okkur aðgang og flæði fjármagns og vinnuafls milli landa.“

„Ég tel að ávinningurinn af EES sé ótvíræður og við eigum að halda okkur við hann. Það hafa alltaf verið uppi raddir í flokkn-

um um að ganga í ESB en ég tel það útilokað, því við myndum þá missa yfirráðin yfir fiskveiðiauðlindinni og stefna sjávarútveginum í tvísýnu auk annarra neikvæðra þátta. Við unnum mjög mikilvægan og merkilegan sigur í þorskastríðunum og þeim ávinningi og þeim réttindum vil ég ekki fórna til að geta gerst aðili að ESB.“

„Sjálfstæðisflokkurinn hefur áður þurft að horfa upp á ákveðinn klofning, eins og þegar Borgaraflokkurinn var stofnaður 1987. Við vinnum okkur út úr núverandi stöðu eins og ávallt áður. Við þurfum að leggja áherslu á að ná til ungs fólks og treysta þannig stuðning við sjálfstæðisstefnuna.“

Þakklát fyrir fjölbreytta reynslu

Saknar þú stjórnmálanna?

„Nei. En maður skilur svo sem aldrei alveg við þau. Ég er þakklát fyrir þá fjölbreyttu reynslu sem ég hef fengið. Ég hef eignast ótal marga vini í gegnum mín pólitísku störf en lífið færir manni alltaf eitthvað nýtt og ný verkefni koma.“

„Stjórnmál eru óhemju skemmtilegur starfsvettvangur. Þar breytir þú hugmyndum þínum í veruleika. Það er sérstaklega skemmtilegt á sveitarstjórnarstiginu því þar sérðu árangurinn miklu fyrr. Að byggja upp borg og ramma utan um líf fólks í borginni er mjög skemmtilegt. Að sama skapi er dýrt að gera mistök á því stigi.“

Fyrir tæpum fimm árum fylgdir þú manni þínum, Geir H. Haarde, til Bandaríkjanna þegar hann var skipaður sendiherra þar. Hefur þú notið þín við þau störf?

„Það hefur verið gaman að standa við hlið Geirs í sendiherra-starfi hans. Hann hafði mikil tengsl við Bandaríkin, hafði búið þar í sex ár á námsárunum og lokið prófum frá þremur hátt skrifuðum bandarískum háskólum. Hann naut þess að hafa góð sambönd, það skiptir miklu í þessu starfi. En hann hefur nú látið af þeim störfum og tekið sæti í stjórn Alþjóðabankans. Ísland fer um þessar mundir með sæti Norðurlandanna og Eystrasaltsríkjanna í stjórninni. Það þýðir að það er miklu minna álag á mér. Á meðan hann var sendiherra var þetta stanslaus vinna. Þannig að nú hef ég góðan tíma fyrir ýmis áhugamál.“

Halla Sigrún Mathiesen er formaður Sambands ungra sjálfstæðismanna

Framtíðin geymir ótal tækifæri

45. sambandsþing ungra sjálfstæðismanna var haldið á Akureyri helgina 20.-22. september þar sem undirrituð var kjörin formaður. Sambandið fagnar á næsta ári 90 ára afmæli sínu, ári á eftir flokknum sjálfum, en SUS hefur alla tíð verið stærsta ungliðahreyfing landsins. Á sama tíma og maður lítur yfir farinn veg og vel unnin störf á slíkum tímamótum, þá er manni umhugað um hvað næstu 90 ár bera í skauti sér. Hvernig er hægt að tryggja áframhaldandi velgengni?

Umgjörðin skiptir öllu máli

Í því samhengi er mikilvægt að minnst þess að framfarir gerast ekki að sjálfu sér — einkaframtak, nýsköpun og frumkvöðlastarfermi er meginforsenda framfara. En nýsköpun sprettur ekki upp í tómarúmi. Umgjörð og hvarar

hverju sinni ráða því hvernig fólk beitir sínum hæfileikum og kýs að verja tíma sínum. Samspil áhættu og ávinnings gegnir þar lykilhlutverki og þau hlutföll eru að miklu leyti ákvörðuð af ríkisvaldinu. Skattlagning, löggjöf, regluverk og kjarasamningar eru breytur sem skipta sköpum fyrir frumkvöðla og atvinnurekendur. Umgjörðin ræður því hvort það sé þess virði — eða yfir höfuð mögulegt — að láta reyna á einkaframtakið.

Nýta þarf hugvitið og framtakið

Það er ljóst að við stöndum frammi fyrir ýmsum áskorunum. Aðgerða er þörf í umhverfis- og loftslagsmálum, þjóðin er að eldast, mikilvæg innviðauppbygging þarf að eiga sér stað og van- nýtt tækifæri eru áberandi í heilbrigðisrekstri, svo fátt eitt sé nefnt. Þessar áskoranir verða ekki leystar með auknum ríkisumsvifum. Þvert á móti þarf að nýta hugvit og framtak einstak-

linga í að leggja fram lausnir sem bæði auka skilvirkni og bæta lífsgæði.

Til þess að það verði raunin verður að hlúa að umhverfi þar sem einkaframtakið fær að blómstra. Einstaklingar verða að sjá hag sinn í að taka áhættu og skapa verðmæti. Ísland verður að vera álitlegur kostur til að búa og starfa á fyrir ungt fólk sem vill freista gæfunnar, nýta hæfileika sína og gera vel. Stækkandi ríkisvald og íþyngjandi leikreglur vinna gegn því.

Hlutverkið mikilvægt

Hlutverk SUS og annarra samtaka Sjálfstæðisflokksins er ekki síður mikilvægt í dag en það var fyrir 90 árum. Framtíðin geymir ótal tækifæri og ef við höldum rétt á spilunum getum við gert gott enn betra og mætt nýjum áskorunum með krafti. En þar þarf metnaður og hugvit einstaklingsins að vera í fyrirrúmi. Með frelsinu leyfum við sjálfum okkur að vera lausnin.

Mikilvægasta framfaramálið næstu 90 árin?

Elsa Valsdóttir lækni

Allir þurfa að ganga í takt

Næstu áratugina verða umhverfismálin aðalmálin. Fyrsta verkefnið er að ná þeirri ranghugmynd úr höfðinu á fólk að kapitalismi hafi eitthvað með ástand umhverfismála að gera — það þarf ekki annað en líta til ástands umhverfismála t.d. í Kína, á Kúbu og í sósíalistaríkjum Suður-Ameríku til að afsanna það. Ef það er einhver hugmyndafræði sem er hættuleg umhverfinu þá er það miklu frekar að ætlast til þess að einhver annar, t.d. ríkisstjórnir, leysi málin fyrir okkur. Öllu frelsi fylgir ábyrgð og það verður hver og einn að taka ábyrgð á sinni neysluhegðun, það er engin ríkisstjórn sem getur gert það fyrir okkur. Allir, einstaklingar og hið opinbera, þurfa að nota minna, endurnota, endurvinna, kaupa endurunnið og kolefnisjafna það sem við látum eftir okkur. Hlutverk stjórnmalamanna er að tryggja innviði til að þetta sé hægt og að láta ekki telja sér trú um að markaðslausnir og einkaeignar- rétturinn eigi eitthvað síður við í umhverfismálum en öðrum málaflokkum. Við höfum allt sem við þurfum til að snúa þróuninni við en til þess þurfa allir að ganga í takt. Hér er framfaraverk að vinna fyrir hægri menn allra landa.

Birna Lárusdóttir upplýsingafulltrúi Vesturverks

„How do you like Iceland?“

Þegar gestir sækja Ísland heim er okkur tamt að spyrja hvernig þeim líki landið okkar. Flest vonumst við eftir jákvæðum svörum og jafnvel hástemmdum. En er ekki við hæfi að við spyrjum okkur sjálf þessarar spurningar? Hvernig líkar okkur við eigið land og þjóð og hvernig viljum við sjá þá tvennu þróast næstu öldina? Ég sé fyrir mér þjóð sem tekur afgerandi forystu á heimsvísu í sjálfbærni. Lykillinn að hagsæld íslensku þjóðarinnar er skynsamleg nýting endurnýjanlegra náttúruauðlinda landsins þar sem sjálfbærni er leiðarljósið í allri nálgun. Aðrar þjóðir munu fylgja fordæmi okkar. Liður í þessari þróun er að breyta íslensku menntakerfi þannig að ungir Íslendingar verði í fararbroddi í gagnrýninni hugsun, nýsköpun og lausnum sem tryggja viðgang og vöxt Íslands — lausnum sem verða til fyrirmyndar um heim allan. Hugvit verður okkar helsta útflutningsgrein. En fyrst og síðast verðum við að varðveita menningararf þjóðarinnar þar sem tungumálið er okkar helsta gersemi. Aðeins þannig er okkur mögulegt að viðhalda sterkri, íslenskri þjóðarvitund og marka okkur sérstöðu, sem veitir öllum íbúum landsins forskot í alþjóðlegu samhengi.

Valgerður Gunnarsdóttir skólameistari

Litið til framtíðar

Mannsæmandi og miklu betri lífskjör, eftirlaun og aðbúnaður en nú er hjá þeim sem eru eldri kynslóðin á Íslandi. Hver einstaklingur er með lengri lífaldur nú en nokkurn tíma í sögu landsins. Réttur fólks til að vinna launaða vinnu á ekki að miðast við 70 ár. Heilsa og starfsþrek er mikilvægara viðmið en árafjöldi einstaklings. Mikil þekking, færni og víska er til staðar hjá þessum aldurshópi, sem brennur upp ef fólk er fært um að nýta hana, en fær ekki vegna tiltekins aldursviðmiðs. Við þurfum að vinna að því að sjálfbærni sé meginþema í allri okkar framleiðslu og neyslu. Umgengni okkar um landið og auðlindir þess verður að vera sjálfbær, af virðingu og aðgát, í þágu núlifandi og komandi kynslóða, velferðar þeirra og lífs- og framfærslumöguleika.

Sólveig Pétursdóttir fyrrverandi dóms- og kirkjumálaráðherra og forseti Alþingis

Förum vel með jörðina

Í ár fögnum við 90 ára afmæli Sjálfstæðisflokksins og nú er spurt um stærstu verkefnið næstu 90 árin. Það er erfitt að sjá inn í framtíðina en þó held ég að þar blasi við brýn málefni sem snerta okkur öll. Nýsköpun og tækniframfarir munu skapa okkur nýjan heim. Ég spurði barnabörnin mín þessarar spurningar, þ.e. hver verði brýnustu verkefnið á næstu 90 árum. Ég fékk þau svör að við ættum fyrst og fremst að passa náttúruna okkar og fara vel með jörðina. Hér þurfum við öll að taka höndum saman, umhverfismál, loftslagsmál, hreinsun sjávar, verkefnið eru mörg og brýn. Ísland, sem var eitt fátækasta land Evrópu við lok seinni heimsstyrjaldar, er í dag eitt hið auðugasta og farsælasta. Við erum fremst í flokki á flestum sviðum, bæði hvað snertir efnahagsleg gæði, lýðræði, jafnrétti og mannréttindi. Það var ekki síst undir styrkri stjórn Sjálfstæðisflokksins sem þessi ávinningur náðist hjá okkar kraftmiklu þjóð.

Við þurfum að halda áfram á þessari braut næstu 90 árin. Halda áfram að skapa Íslendingum góðar aðstæður í okkar fallega landi. Vera trú stefnu Sjálfstæðisflokksins um einstaklingsfrelsi, trausta undirstöðu viðskipta og atvinnulífs og alþjóðlega samvinnu. Félagslegt öryggisnet og hjálp til þeirra sem minna mega sín, kjörorðið okkar stétt með stétt, leikur þar stórt hlutverk. Við þurfum að halda íslenskunni á lofti, tryggja góða menntun barna okkar, bæta umönnun aldraðra og hagsmuni sjúkra m.a. með aukinni einkavæðingu og hagræðingu í heilbrigðis- kerfinu.

Við Sjálfstæðismenn þurfum að líta inn á við, efla skipulagt flokksstarf og tryggja lýðræðislega umræðu um ágreiningsmál. Við höfum borið gæfu til þess hingað til og ég er sannfærð um að svo verði áfram. Á næstu árum þurfum við að byggja upp meira traust almennings á stjórnmalum og stjórnmalamönnum. Við þurfum að efla fylgi við Sjálfstæðisflokkinn. Sagan sýnir að það hefur reynst Íslendingum farsælast þegar hans forystu nýtur við í þjóðmálum. Sjálfstæðismenn, karlar sem konur, tökum höndum saman á 90 ára afmæli flokksins. Byggjum á reynslunni, göngum til móts við ný verkefni og tryggjum okkur öllum enn betra Ísland í anda Sjálfstæðisstefnunnar. Það er besta veganestið næstu 90 árin.

Heiðrún Lind Marteinsdóttir framkvæmdastjóri Samtaka fyrirtækja í sjávarútvegi

Hlúð að jarðveginum

Auðvelt er að láta hugann reika um það hvernig lífið kann að líta út eftir 90 ár. Sú æfing að sjá fyrir framtíðina hefur æði oft farið fram og bæði bækur og kvikmyndir hafa orðið til af því tilefni. Þegar sú framtíð sem menn spáðu fyrir um gengur síðan í garð, reynist fátt í fyrri hugarburði hafa ræst. Einhverjum kann að finnast það miður að okkur reynist því sem næst ógerlegt að sjá hvað framtíðin ber í skauti sér. Svo er hins vegar ekki, það má heita blessun.

Því miður er tilhneiging stjórnvalda oft og tíðum sú að ætla að sjá fyrir alla mannlega hegðun og taka þannig ákvarðanir til að reyna að stýra henni. Þeirri hugsun verður að víkja til hliðar. Það er ekki hlutverk stjórnvalda að ákveða hvað mennirnir munu aðhafast í bráð eða lengd. Það eiga þeir sjálfir að hafa frelsi til að ákveða.

Stjórnvöld eiga hins vegar að tryggja jarðveginn. Að jarðvegurinn sé þannig að einstaklingar sái þar hverjum þeim fræjum sem þeir kjósa,

án þess að ganga á rétt annarra, og samfélagið sem heild uppskeri. Grunnur að góðum jarðvegi felst til að mynda í traustum innviðum, lágun sköttum og vernd eignarréttar. Með þeim hætti er einstaklingnum tryggt svigrúm til að ákveða sjálfur hvar hann sár sínum fræjum og hvernig fræjum hann sár. Ef stjórnvöld hlúa vel og reglulega að þessum jarðvegi eru þær athafnir óháðar tíma. Í því felst stærsta framfaramálið.

ÚRVAL ÚTSÝN

Á VIT ÆVINTÝRANNA

SALZKAMMERGUT, AUSTURRÍKI

RAF-HJOLAFERÐ

ICELANDAIR

22. - 28. MAÍ 2020

Fararstjóri: Björn Ágúst Jónsson

Fallegri gerast hjólaleiðir tæpast þar sem við þeysum um á rafmagnsfákum um Salzammergut hérað i austurrísku Ölpunum.

VERÐ FRÁ **279.000 KR.**

Verð á mann m.v. 2 fullorðna

SÆLKERAFERÐ TIL

BÚRGÚNDÍ & PARÍS

ICELANDAIR

22. - 29. ÁGÚST 2020

Fararstjóri: Halldór E. Laxness

Vínakrar, gæðavin og sælkeraveislur í Búrgúndí og spennandi skoðunarferðir og enn fleiri sælkeramáltíðir í París.

VERÐ FRÁ **419.900 KR.**

Verð á mann m.v. 2 fullorðna

DRAUMKENND SIGLING UM

MIÐJARÐARHAFIÐ

ICELANDAIR

28. MAÍ - 12. JÚNÍ 2020

Fararstjóri: Lilja Sigurðardóttir

Áfangastaðir, Barcelona, Livornio, Róm, Napolí, Palermó, Kotor, Korfu, Messína, Valletta og Barcelona. Skemmtileg og fræðandi sigling á vit marga helstu perla Miðjarðarhafs.

VERÐ FRÁ **499.900 KR.**

Verð á mann m.v. 2 fullorðna

SÆLUGANGA UM

SALZKAMMERGUT

ICELANDAIR

2. - 9. JÚNÍ 2020

Fararstjóri: Sigurbjörg Magnúsdóttir

Einstök upplifun fyrir alla göngugarpa. Gönguferð um fallegustu héruð Austurríkis, svæðið er talið hafa einstaka náttúru á heimsvísu

VERÐ FRÁ **249.900 KR.**

Verð á mann m.v. 2 fullorðna

THAILAND UM PÁSKANA

HUA HIN & BANGKOK

PÁSKAR

3. - 14. APRÍL 2020

Páskaferð til Thailands. Hvítar strendur, villtir regnskógar, frumstaðir ættbálkar, filahjarðir, búddamusteri, stórbrotin menning og framandi matargerð.

VERÐ FRÁ **339.900 KR.**

Verð á mann m.v. 2 fullorðna

ÆVINTÝRALEG SIGLING

PANAMA & COSTA RICA

6. - 18. MARS 2020

Fararstjóri: Björn Ágúst Jónsson

Áfangastaðir, Fort Lauderdale, Jamaica, Cartagena, Panama-skurðurinn, Panama, Costa Rica og Cayman Islands. Sigling með Island Princess sem er sannkallað fljótandi lúxus hótél.

VERÐ FRÁ **409.900 KR.**

Verð á mann m.v. 2 fullorðna

LAKE GARDA & DÓLÓMÍTAFJÖLLIN

ALPARNIR GÖNGUFERÐ

Fararstjóri: Gunnar Atli Friðuson

16. - 23. MAÍ 2020

Einstök gönguferð þar sem gengið er í 2-4 tíma á hverjum degi í ítölsku ölpunum. Upplifun sem þú vilt ekki missa af!

VERÐ FRÁ **229.900 KR.**

Verð á mann m.v. 2 fullorðna

SJÁÐU MEIRA Á
URVALUTSYN.IS

TALAÐU VIÐ FERÐARÁÐGJAFNA Í SÍMA 585 4000
EÐA SENDU OKKUR PÓST Á [INFO@UU.IS](mailto:info@uu.is)

ÚRVAL ÚTSÝN | HLÍÐASMÁRA 19 | 201 KÓPAVOGUR

Myndlistin býr með okkur

Listasafn Íslands gegnir því mikilvæga hlutverki að halda utan um og miðla sögu íslenskrar myndlistar. Aðalbygging safnsins stendur við Tjörnina í Reykjavík. Húsið var teiknað af Guðjóni Samúelssyni, húsameistara ríkisins, og er áberandi kennileiti í miðborginni; bogaútlínur þess og hvít framhliðin skapa sterka götumynd Fríkirkjuveg­ar sem við þekkjum svo vel. **Harpa Þórsdóttir** tók við sem safnstjóri Listasafnsins fyrir tveimur árum. Hún vill halda áfram að auka veg íslenskrar myndlistar og hefja hana á enn hærri stall því í hennar huga eru það verk mannanna sem búa til tilveru okkar og tengsl.

Myndlistin er ekki einhver einn þáttur heldur er hún samofin tilveru okkar,“ segir Harpa. „Hún býr yfir ríkulegu tungumáli, eins og tónlistin og er í raun mjög opinn heimur og þar getur maður leitað athvarfs. Ég hef alltaf heillast af samfelli mannglegrar tilveru, þeim mannvirkjum og sköpunarverkum mannsins sem tengja okkur við ólíka tíma og sögu. Myndlistin gegnir ýmsum hlutverkum og getur verið mikilvægt hreyfiafl og sem slík mun áhugi á myndlist halda áfram að aukast.“

Listsköpun á sín fjölbreyttu form og Harpa nefnir að fyrir henni sé ljóðalestur mikilvægur. „Áhrifamikil ljóð skapa myndheim og standa svo nærri myndlistinni. Það eru margar listgreinar sem höfða til mín en í myndlist liggur kjarni sköpunar og maður getur nálgast hana víðs vegar. Listasöfnin eru í senn námu­r og uppspretta og við eigum að kenna listasöguna okkar með miklu virkari hætti en við gerum og venja komur okkar reglulega í listasöfn ein eða með okkar fólki. Skilja hvernig myndlistin okkar hefur þróast og af hverju hún er mikilvæg. Þannig getum við alið upp eftirtekt, gagnrýna hugsun og lærum að meta og sjá umhverfið okkar.“

Listasagan stækkar heiminn

Þegar Harpa var í Menntaskólanum í Reykjavík tók hún lista­­söguáfanga á síðasta árinu og í skólastofunni stækkaði heimurinn umtalsvert á ferðalagi um listasögu heimsins. Sjálf ólst hún upp á Þjóðminjasafninu þar sem faðir hennar var þjóðminjavörður. Undir áhrifum sögulegra minja, í bland við ævintýraþrá og Indiana Jones í æsku sem og sístækkandi heims ungrar stúlku hélt Harpa á vit ævintýra til Frakklands til að öðlast frelsi að loknu stúdentsprófi.

„Þetta var árið sem ég ætlaði að nýta til að læra frönsku og koma svo heim. Ævintýralegur tími svo á endanum leitaði ég leiða til að koma ekki strax aftur heim. Ég fékk dyggan stuðning foreldra minna og skilning. Þeim fannst það ágæt ákvörðun að koma ekki heim til að fara í lögfræði eins og ég hafði ætlað. Ég valdi listasögu og fann á fyrsta árinu mínu hvað ég var langt á eftir samnemendum í þekkingu á myndlist og sögu hennar, Frakkarnir þekktu alla liststrauma 20. aldar en ég kannaðist helst við einhver hugtök úr bókmenntunum,“ segir Harpa.

Hún telur enn mikla þörf fyrir að auka þekkingu innan skóla hérlandis, eiginlega þarf átaksverkefni til að koma kennslu í listasögu og almennri menningarsögu okkar betur að. Harpa vill sjá brú frá skólakerfinu inn í listasöfnin. „Þetta eru ýmist stór eða lítil söfn sem er að finna víðs vegar um landið og mér finnst við verða að skoða betur hvernig megi kenna menningarsögu okkar með mun markvissari hætti í gegnum söfnin á hverjum stað.“

Listasöfn þurfa sterkari grunn

Harpa starfaði fyrst um sinn hjá Listasafni Íslands eftir að hún kom heim úr námi og söðlaði svo um og tók við sem forstöðumaður Hönnunarsafns Íslands 2008 sem þá var að komast á legg. Það má segja að Harpa hafi fengið óvænta áskorun í nýju starfi. Verkefnið breyttist fljótlega eftir að hún tók við stjórnar­taumum því fjármálakerfið féll og sú efnahagslæð sem fylgdi í kjölfarið setti strik í reikninginn.

„Ég tók við safninu haustið 2008, þá stóð til að byggja nýtt hús yfir Hönnunarsafn Íslands. Þessi tími var með ólíkindum en í mínum huga var ekki eftir neinu að biða, því það var búið að taka ákvörðun um að starfrækja hönnunarsafn í Garðabæ. Fyrsta verkefnið var því að finna safninu húsnaði þar sem áform um nýbyggingu voru lögð til hliðar. Bæjaryfirvöld sáu til þess að safnið fékk þokkalegt húsnaði við Garðatorg á efri hæð verslunarhúss. Safnið átti töluverðan safnkost af íslenskri hönnun en mikill skriður kom á hönnun á þessum tíma og áhugi jókst.“

Í þessari efnahagslæð breyttust áherslur og forgangs­röðun ríkis og sveitarfélaga. Öll áhersla var lögð á lögbundna starfsemi. Harpa nefnir að við slíkar aðstæður liggi menningin vel við höggi en listasöfn, eins og önnur söfn að frátöldum bókasöfnum, falla ekki undir þá skilgreiningu. Þegar Harpa lítur til baka telur hún að ríkið og mörg sveitarfélög hefðu átt að leggja sérstaka áherslu á söfnin þegar ljóst var að uppgangur var í ferðaþjónustunni.

„Söfn gefa samfélaginu mikið til baka en það þarf að skapa þeim hagstæðar aðstæður. Starfsemi þeirra hefur ekki verið skoðuð í því augnamiði að sjá virðið sem þau veita samfélaginu. Menntunarhlutverk safna er óumdeilt en það er vannýtt í dag. Við þurfum að gera miklu betur og kenna menningarsögu okkar almennilega!“

Hönnunarsafnið var opnað á Garðatorgi í maí 2010 og Harpa segir að þá hafi verið mikilvægt að taka næstu skref og halda áfram því starfi að safna íslenskri hönnun. „Þau voru tekin eitt af öðru. Þetta gekk mjög vel, sýningarnar vöktu athygli en það er alltaf sýnilegasti hlutinn í starfi safnanna og safnið naut þess og nýtur þess að vera hluti af sterkri heild bæjarfélags í góðum rekstri.“

Hrósið að heiman

Íslensk listasaga telst ung í alþjóðlegum samanburði og hefur verið sérstaklega horft til síðustu rúmu 100 ára.

„Bókmenntaarfur okkar er ríkulegur og fléttast inn í sögu lands og þjóðar en sjónlistararfurinn er ekki síðri. Í huga Hörpu er Listasafn Íslands einn af mikilvægu hornsteinunum í innviðakerfi okkar, varðveitir mikilvæga sögu og dýrmætan menningararf okkar. Listamenn okkar hafa haldið utan og vakið athygli.“

Bládamaður veltir því upp hvort íslensk myndlist eigi erindi á erlenda grundu?

„Við eigum myndlistarmenn sem hafa vakið verðskuldaða athygli erlendis og margir þekkja til þeirra. Svo eru aðrir sem hafa náð árangri en það fer ekki endilega eins hátt. Erlend listasöfn hafa mörg hver mikinn áhuga á íslenskum myndlistarmönnum. En þessi heimur er stór og flókinn og lagskiptur og á stundum er aðgangurinn takmarkaður. Í mínum huga þurfum við alltaf að gæta þess að það sé hvati fyrir listamenn okkar að fara utan. Það er mikilvægt að tengja Ísland við umheiminn, afla sér sambanda, mynda tengslanet og skilja hvað það er sem skilur okkur frá öðrum, en það gerist ekki síst þegar við sýnum og tölum um okkar myndlist. Við fáum viðbrögð og staðsetjum okkur.“

Ísland hefur löngum vakið áhuga og laðað að fólk sem vill skilja þann kraft sem býr meðal fólksins sem byggir landið. Harpa nefnir í því sambandi að erlendir listamenn vilji koma hingað og sjá þessa náttúru, skilja kraftinn og af hverju við erum svona orkumikil og skapandi. „Þetta er blanda sem fer vel saman,

erlendir listamenn sem koma hingað til að kynnast landinu okkar og það aðdráttarafl eða sú ásýnd, sem íslenskir listamenn sem hér búa, skapa. Við megum ekki tapa þeim mælikvarða að upphefðin á okkar myndlistarmenn komi að heiman fremur en að utan. Það er aðdráttarafl að eiga listamenn sem eru mjög local eða staðbundnir, og það er mikilvægt að hlúa að því og um leið að gæta þess að okkar listamenn hafi gott veganesti að heiman þegar þeir halda út, ef svo mætti að orði komast.“

Íslensk menning er verðmæt

Harpa vill að við veltum því vel fyrir okkur, hver séu okkar gömlu gildi og hvar okkar eigin hefðir liggi til að standa vörð um íslenska menningu. „Við þurfum að skilja hvað skóp íslenskt samfélag og hver sérstaða okkar er, t.a.m. eins og hefðir og nálægðin í íslensku samfélagi sem „gerir okkur að okkur“. Hraði er óvinur þessa og mikilvægt að rækta fjölbreytni, sköpun og gróanda. Ef við hættum að hafa áhuga á að gera vel þá sinnum við fjöreggið okkar. Mér finnst slæmt að þegar við ræðum einkenni okkar sem þjóðar og þess hlutverks að hlúa rækilega að íslenskri menningu er stutt í að hugtakið „þjóðernishyggja“ heyrist í neikvæðri merkingu. Við verðum að átta okkur á að við þurfum að næra stoltið, menningarstoltið. Þannig gengur smáþjóð, sem á eigin menningu, hnarreist um heiminn því mark er á henni takandi.“

Ísland hefur styrkt námsmenn til náms erlendis og skólakerfið hefur hvatt myndlistarmenn til að fara utan. Hvað annað þarf til hér á landi svo að jarðvegurinn sé sem fjólastur?

„Við eigum marga góða listamenn og þeir hafa komið fram þó umgjörðina skorti á stundum. Ýmsar liststofnanir eiga undir högg að sækja, þær eiga að afla tekna til að sinna verkefnum sínum. Það er klárlega skortur á sjóðakerfi sem hægt er að sækja í og þá vantar þá hugsun eða hvata til að einstaklingar og fyrirtæki geti fært liststofnunum gjafir eða fjármuni sem reynist báðum hagkvæmt. Þetta er ekki hluti af samtímanum í dag.“

Harpa nefnir í því samhengi að Listasafn Íslands á sérstaka sögu því það er byggt upp að miklu leyti fyrir atbeina og ákefð einstaklinga sem unnu t.a.m. að því að safnið fengi sitt eigið húsnaði. „Sú forsaga á að fela í sér þá viðurkenningu að Listasafn Íslands sé skilgreint sem hluti af innviðakerfi og máttarstólpi bæði menntunar og menningar. Listasafn Íslands á ekki að þurfa að berjast fyrir skilningi á verkefnum sínum til að safna íslenskri myndlist, sýna hana og miðla henni á sama hátt og nágrannaþjóðir okkar gera gagnvart sinni myndlist. Við þurfum á því að halda.“

Mikilvægt að hlúa að listinni

Á Íslandi eru fjölmörg listasöfn og myndlistarsenan er öflug þrátt fyrir ádurnefnda smæð. Áður en við sleppum hendinni af Hörpu er ekki úr vegi að spyrja hvað það sé sem sker íslenska myndlist úr því sem er að gerast úti í hinum stóra heimi?

„Íslensk myndlist er rödd frá lítilli þjóð sem hefur vakið heimsathygli á skömmum tíma og valdið því að hingað streyma ferðamenn til að skoða land okkar og samfélag.

Það sem íslenskir myndlistarmenn fást við og túlka í verkum sínum hefur alla tíð skírskotað til alþjóðlegra strauma, en uppsprettan kemur héðan. Úr öllum þessum andstæðum sem við búum við og er stór hluti af því sem við erum. Núna er glugginn opinn upp á gátt, heimurinn hefur áhuga á því sem við erum að gera.“

Hvert er best geymda leyndarmálið í þinni heimasveit?

Rakel Sveinsdóttir atvinnurekandi

Ævintýri, fegurð og hamingja

ÖLFUS Perlurnar eru ótrúlega margar í Ölfusi og eflaust er sú þekktasta Reykjadalurinn. Ein þekktasta kirkja landsins er líka í Ölfusi en það er Strandarkirkja sem oft er sögð sú ríkasta í landinu. Það er vegna þess að á hana hafa Íslendingar heitið í aldanna rás. Einar Ben skáld bjó seinni hluta ævi sinnar í Herðisarvík þar sem eitt sinn var stórbyli í Selvogi. Sumir myndu líka segja að eitt best geymda leyndarmálið í sveitarfélaginu væri sundlaugin í Þorlákshöfn sem er ótrúlega flott og þá ekki síst vinsæl hjá yngstu kynslóðinni. Leyndarmálið sem mig langar hins vegar að deila með ykkur er útsýnisstaður við sjóinn í Þorlákshöfn þar sem fegurðin fangar augað þegar horft er yfir hafið og til fagurra fjalla. Hekla, Eyjafjallajökull, Ingólfsfjall og Vestmannaeyjar. Það sem gerir útsýnisstaðinn líka svo spennandi er að þaðan er hægt að fylgjast með ótrúlegum tilþrifum brimbrettakappa sem heimsækja staðinn frá öllum heimshornum. Það skýrist af því að ströndin við Þorlákshöfn telst hreinlega fullkomin fyrir brimbrettaiðkun. Eða góðan jóгатíma á ströndinni. Eftir góðan dag og hressilegt sund er síðan tilvalið að fá sér einn Hamingjuborgara á veitingastaðnum Hendur í höfn. Því í Ölfusi gengur allt út á hamingjuna, til viðbótar við ævintýrin og fegurðina.

Valgerður Sigurðardóttir borgarfulltrúi í Reykjavík

Fallegasti staður landsins

HORNAFJÖRÐUR Ég er bara hógvær þegar ég staðhæfi að ég sé frá fallegasta stað landsins, Hornafirði. Þar faðmar náttúran mann hvert sem maður fer, fegurð og fjölbreytileikinn er mikill. Það er því ekki auðvelt fyrir mig að benda ykkur einungis á tvo staði því þeir eru svo fjölmargir í minni heimasveit. Síðan er gríðarlegt magn af afþreyingu og þjónustu sem hægt er að finna í sýslunni. Ég er þó viss um að flest ykkar hafa ekki komið á þessa tvo staði og þeir eiga eftir að koma ykkur skemmtilega á óvart þegar þið heimsækið þá. Þeir eru báðir úr alfaraleið en samt auðvelt að komast á þá. Það eru aðallega heimamenn sem sækja þá. Heimamenn eru reyndar það besta við Austur-Skaftafellssýslu enda einstaklega skemmtilegt fólk. Þið eruð því heppin að rekast á þá.

Staður eitt er Stafafellsfjöll, svæðið austan Jökulsár í Lóni. Þar eru sumarbústaðalönd Hornfirðinga og það ekki að ástæðulausu. Þar er gríðarleg náttúrufegurð, auðvelt að fara í skemmtilegar göngur, fara í nestisferð og njóta þess sem fyrir augu ber.

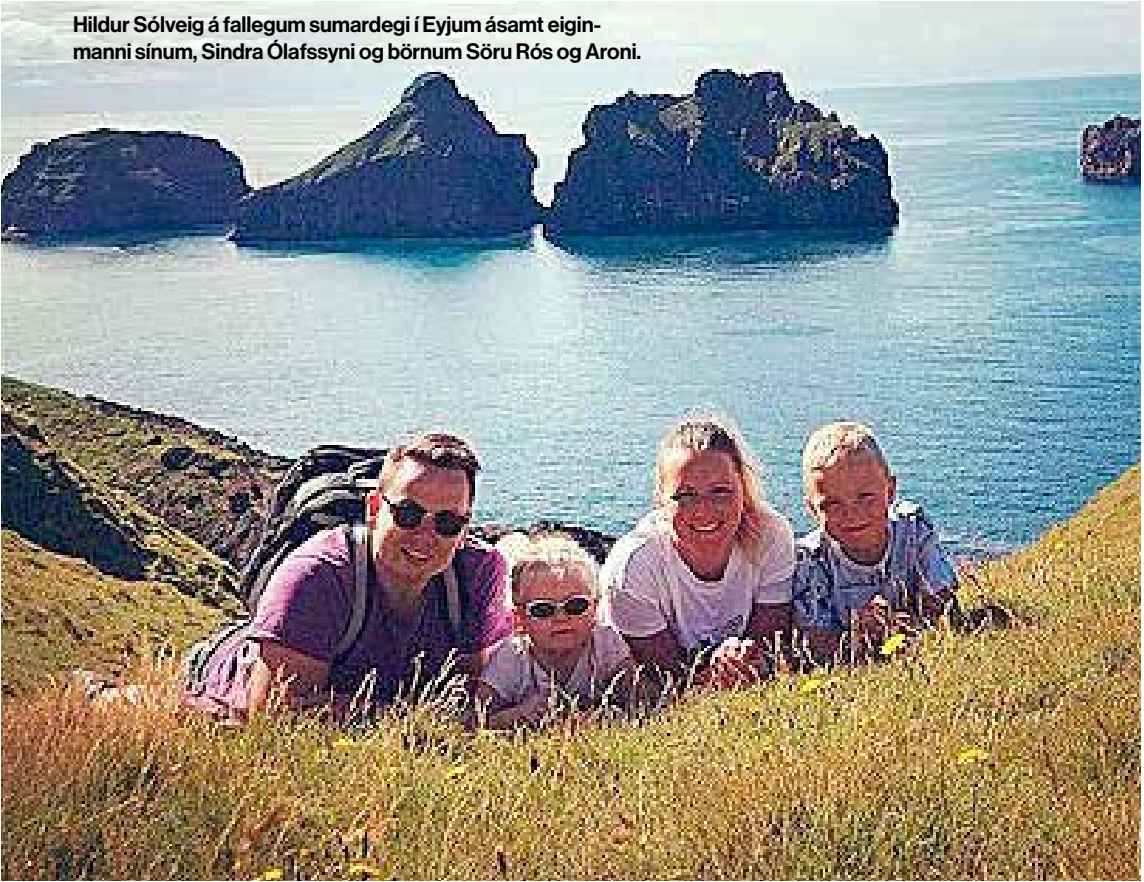
Staður tvö er Haukafell á Mýrum. Þar er tjaldstaði, gaman að fara í gönguferðir, stutt í jökullón við Fláajökul. Gríðarlega fjölbreytt og fallegt svæði sem er kjörið til margskonar útivistar.

Nú ef þið eruð ekki fyrir fjallgöngur þá eigum við Hornfirðingar fallegasta golfvöll landsins. Síðan eftir góðan dag er tilvalið að fara í sund enda frábær sundlaug á Höfn og fara svo út að borða á einhvern af þeim fjölmörgu góðu veitingastöðum sem eru á Höfn. Já, endilega látið heimasveit mína koma ykkur á óvart og njótið vel.

Hildur Sólveig Sigurðardóttir oddviti Sjálfstæðisflokksins í Vestmannaeyjum

Stórbrotin náttúrufegurð

VESTMANNAEYJAR Vestmannaeyjar eru margrómaðar fyrir stórbrötna náttúrufegurð og ævintýrlega byggðasögu. Einn dagur endist stutt, enda spennandi gönguleiðir og útivistarperlur víða. Skemmtilegar gönguleiðir eru t.d. á Eldfell, Helgafell og Heimaklett. Heimsókn á golfvöllinn, í Sprönguna og Gaujulund eru auðvitað löngu orðnar sígildar og glæsileg söfn bæjarins eru heimsóknarinnar meira en vel virði. En viljir þú eitthvað alveg einstakt, upplifun sem skilur eftir sig þá tilfinningu að þú gætir hugsanlega verið ein í heiminum, í sjálfri paradís, þá skal ég deila með ykkur einum af mínum eftirlætisstöðum í vestmannaeynskri náttúru, Stafnesi. Gönguleiðin í Stafnes er í upphafi nokkuð brött en algengast er að ganga beint úr Herjólfsdal og upp Dalfallið og þaðan niður hlíðina til vesturs. Á leiðinni niður Dalfallið gengur maður framhjá lundakofa veiðifélagsins í Heimaey. Þegar þú nálgast fjöruna blasir við dýröleg eyjasýnin til suðurs sem nokkurs konar verðlaun fyrir að hafa lagt gönguna á sig en þaðan má sjá Álsey, Brand, Hellisey og Súlnasker ásamt einni fegurstu og augljósustu Álfakirkju sem fyrirfinnst. Einna best er að hafa meðferðis handklæði/teppi og ganga aðeins um í ísköldum sjónum sem jafnast á við góða meðferð fyrir iljarnar, gott nesti og góðan vin. Þegar þú situr svo á sólríkum degi í steingrýttri fjörunni, með Atlantshafið leikandi ljúfa tóna þar sem það skellur á fjöruborðinu og fuglana að hamast við að draga björg í bú og fæða ungana sína er eins og allt annað gleymist. Gönguferðir á borð við ferðalag í Stafnes eru óviðjafnanlegar og ein besta núvitundarþjálfun sem ég hef nokkurn tímann iðkað.

Helena Sverrisdóttir Íslandsmeistari í körfubolta

Fyrirmyndir skipta máli

Helena Sverrisdóttir var ung að árum farin að vekja athygli með uppeldisliði sínu Haukum í Hafnarfirði. Hún hóf að spila 12 ára með meistaraflokki og varð strax atkvæðamikil á vellinum. Helena gekk til liðs við Val síðasta haust og fór fyrir ungu og öflugu liði þegar félagið tryggði sér í fyrsta sinn Íslandsmeistaratitilinn.

Valur varð í reynd þrefaldur meistari því liðið varð einnig bikar-meistari og fagnaði deildarmeistaratitlinum. Úrslitakeppnin í vor var spennandi og ljóst að körfuknattleikur á Íslandi er orðin vinsæl íþrótt.

Að mati Helenu eru það nokkrir hlutir sem koma þar saman. „Ég tel að með meiri umfjöllun, bæði í sjónvarpi og í gegnum samfélagsmiðla, hafi áhugi almennings aukist. Árangur karlalandsliðsins hefur vakið athygli en það tók þátt í tveimur Evrópumótum og þá eru fleiri leikmenn farnir að spila sem atvinnumenn. Það skilar sér í fleiri fyrirmyndum og eykur enn meiri áhuga, sérstaklega hjá yngri kynslóðinni.“

Óbílandi trú og vilji skipta máli

Umfjöllun um kvennakörfuna hefur líka aukist og Helena finnur fyrir því að yngri iðkendur líta upp til hennar. Þegar hún var sjálf að alast upp voru ekki margar fyrirmyndir í körfunni, nema kannski Michael Jordan. „Það var ekkert sýnt frá eða talað um kvennadeildina í Bandaríkjunum eða Evrópudeildunum. Ég vissi ekkert af þessum frábæru leikmönnum sem þar spiluðu fyrr en ég varð eldri. Fyrirmyndir eru mikilvægar. Ég hef alltaf gert eins vel og ég get til að vera besta fyrirmyndin sem ég get orðið,“ segir Helena af sinni einstöku hógvæð.

Helena telur mikilvægt að börn stundi íþróttir því það kenni þeim svo ótrúlega margt gott sem þau geti notað í daglegu lífi. „Stundvísí, virðingu, vinna saman með öðrum og svona mætti lengi telja. Það skiptir svo höfuðmáli að stelpur og strákar hafi sömu tækifæri í íþróttum eins og á öðrum stöðum.“

Íslendingar hafa átt láni að fagna í að byggja upp afreksíþróttafólk en hvað þarf til að ná árangri í íþróttum? „Það er samspil ýmissa þátta,“ segir Helena. „Líkamleg geta, góð þjálfun, tækni og keppnisskap eru m.a. það sem þarf. Hins vegar eru það óbílandi trú og vilji til þess að ná langt sem ég tel að skipti mestu máli. Þetta verður að koma frá einstaklingnum sjálfum, það krefst mikillar vinnu og það þarf að leggja sig allan fram.“

Karfan opnar dyr að tækifærum erlendis

Helena er margfaldur Íslandsmeistari, hún lék um tíma í bandarísku háskóladeildinni og á að baki 75 landsleiki með A-landsliði Íslands. Hún er þriðja leikjahæsta landsliðskonan frá upphafi og þarf aðeins fimm leiki til viðbótar til að verða leikjahæsti leikmaður kvennalandsliðsins. Tækifæri liggja víða fyrir körfuknattleiksfolk og það hefur færst í aukana að leikmenn fari í háskóla í Bandaríkjunum.

„Þar er hægt að fá skólastyrk til að stunda nám og spila á mjög háu stigi. Það er frábær leið til þess að ná sér í menntun en einnig spila gegn sterkum andstæðingum og kynnast og læra á nýja hlið í körfuboltanum,“ segir Helena. „Einnig eru lið í Evrópu og um allan heim þar sem hægt er að komast á atvinnumannasamning,“ bætir hún við.

Sjálf spilaði Helena og lagði stund á nám í fjögur ár í Bandaríkjunum. „Þetta þroskaði mig mikið sem einstakling. Ég þurfti að standa á eigin fótum langt frá fjölskyldu og vinum og finna mig í öðrum menningarheimi en við erum vön á Íslandi. Þessi ár í Texas voru mikil upplifun og alveg gríðarlega skemmtileg og þroskandi. Ég útskrifaðist með B.Sc.-gráðu í almannatengslum og sögu, og fékk á sama tíma að æfa og spila undir handleiðslu mjög hæfileikaríkra þjálfara og ferðast um alla Norður-Ameríku.“

Vill aðstoða fleiri við að fara utan

Þessi reynsla Helenu og áhugi á að styrkja íslenskan körfuknattleik enn frekar hefur leitt til þess að Helena er komin í samstarf við Sports and Education USA, íslenskt fyrirtæki, sem aðstoðar íþróttafólk við að komast á skólastyrk í Bandaríkjunum.

„Við höfum þegar komið tveimur leikmönnum út og þeir verða vonandi fleiri á næstu árum. Það skiptir miklu máli að byrja snemma í ferlinu, vera vel undirbúinn og þar komum við inn. Við aðstoðum við allt ferlið, m.a. við að finna skóla sem hæfir bæði þér sem leikmanni og námsáhuga og erum svo leikmanninum innan handar á meðan á skólagöngunni stendur.“

Helena segir að það fari töluverð vinna í að undirbúa sig og gera hlutina rétt til þess að kveikja áhuga skólanna. „Það þarf að taka inntökuþróf, enskuþróf og ganga frá ýmiss konar pappírsvinnu. Svo er það stærsta verkefnið, sem er að koma sér á framfæri við skóla sem falla að áhugasviði umsækjenda hvað varðar menntun og staðsetningu.“

Öll vinnan er þess virði

Þótt Helena sé hvergi nærri hætt og sé ung að árum þá er ekki úr vegi að spyrja hana hvaða ráð hún mundi gefa sjálfri sér fyrir 20 árum. „Öll vinnan og förnirnar sem fara í að ná langt eða til að verða atvinnumaður eru þess virði þegar maður fær að lifa drauminn. Það kostar blóð, svita og tár en að fá að búa í nýju landi, kynnast nýju fólki og spila körfubolta að atvinnu er algjörlega þess virði,“ segir hún án þess að hika en bætir svo við að það sé líka mikilvægt að rækta samband við fjölskyldu og vini þegar öllu er á botninn hvolft þá skiptir fólkið í kringum mann mestu máli.“

Íslands-, deildar- og bikarmeistarar 2019. Systurnar Guðbjörg og Helena með afrakstur keppnistímabilsins 2018-2019. Ljósmynd: Pétur Pétursson

Foringjarnir í vinabæjunum Akureyri og Hafnarfirði

Bæjarstjórnarnir **Rósa Guðbjartsdóttir** og **Ásthildur Sturludóttir** hafa vakið mikla athygli undanfarið. Báðar eru með BA-próf í stjórnmálafræði en leið þeirra í stólana var annars ólík; Rósa, uppalin Hafnfirðingur, er orðin bæjarstjóri heimabæjar síns en Ásthildur, sem er á tíunda ári sem bæjarstjóri, ólst upp í Stykkishólmi og var fyrst bæjarstjóri á Vestfjörðum en er nú bæjarstjóri Akureyrar.

En Akureyri og Hafnarfjörður eru vinabær. Við hittumst í kaffi heima hjá Rósu í Hafnarfirði klukkan fimm. Ásthildur kemur of seint og það fyrsta sem hún segir er: „Það er rétt að þessi umferð í höfuðborginni er hræðileg, hér er þörf á samgöngubótum.“ Báðar eru forystumenn í sveitarstjórnarmálum, báðar uppaldar í Sjálfstæðisflokknum og því liggur beinast við að spyrja hver kynni þeirra af hvorri annarri hafi verið. En því er auðsvarað, þær þekkjast eiginlega ekki neitt. Leiðir þeirra hafa ekki legið saman.

Ásthildur ólst upp á pólitísku heimili, foreldrar hennar eru Sturla Böðvarsson fyrrverandi bæjarstjóri, ráðherra og forseti Alþingis fyrir Sjálfstæðisflokkinn og Hallgerður Gunnarsdóttir lögfræðingur. En hún hefur samt í hvorugt skiptið farið í bæjarstjórastólinn á pólitískum forsendum. Rósa Guðbjartsdóttir ólst ekki upp á mjög pólitísku heimili, foreldrar hennar eru Guðbjartur Jónsson prentari, sem er látinn, og Margrét Lovísa Jónsdóttir skrifstofukona. En hún kom í bæjarstjórastólinn á pólitískum forsendum, eftir að hafa leitt lista Sjálfstæðisflokksins til sigurs í annað sinn, í síðustu bæjarstjórnarkosningum.

Þegar maður les um,feril þinn Ásthildur er eins og þú hafir alltaf ætlað að verða bæjarstjóri,ferð meira að segja í framhalds-nám í opinberri stjórnsýslu í New York og allt á ferilskránni virðist benda til þess að þú hafir stefnt að þessu?

Ásthildur: Það er hárrétt. Alveg frá því að ég var krakki langaði mig til að verða bæjarstjóri. Menntaði mig með það í huga og sótti í starfsreynslu með það í huga. Eftir nám vann ég fyrir Portus við byggingu Hörpunnar, eftir hrun fór ég til starfa í Há-skóla Íslands, samhliða því hafði ég unnið mikið fyrir Samband sveitarfélaga. Árið 2010 varð ég bæjarstjóri í Vesturbyggð og síðastliðið haust tók ég við sem bæjarstjóri Akureyrar. Þetta er það eina sem mig hefur langað til að gera.

Þannig að það hefur þá ekki verið sjokk að taka við störfum í Vesturbyggð?

Ásthildur: Nei. Eða jú annars, það var sjokk. Ég tek við rétt eftir hrun, það var enginn peningur til, ég vissi ekki hvernig ég átti að borga út launin, öll sveitarfélögin á landinu voru meira og minna á hausnum. Við bættust áralangir erfiðleikar í atvinnulífinu í Vesturbyggð.

Mitt fyrsta verk var að fara og semja við kröfuhafa. Það var mjög flókið, fyrst þegar ég mætti á fund hjá bönkunum til að semja sem bæjarstjóri Vesturbyggðar að þá vildu þeir ekkert fyrir mig gera. Það var ekki fyrr en ég mætti með stórskotalið með mér, hóp af lögfræðingum og vðskiptafræðingum, þá fór þetta að ganga betur. Bankamennirnir höfðu ekki ætlað sér að gefa þumlung eftir. En með stórskotaliðinu tókst okkur að ná fram viðunandi samningum við þessar erfiðu aðstæður. Brátt fóru hlutirnir að ganga upp hjá okkur í sveitarfélaginu. Það var ýmislegt sem kom til. Það var ljóst að uppgangur var handan við hornið, laxeldið var að koma og íbúafjöldun, þannig að margir samverkandi þættir urðu þessa valdandi að við náðum að vinna á skuldasúpunni og koma rekstrinum í lag.

En þú Rósa, ætlaðir þú alltaf að verða bæjarstjóri?

Rósa: Nei, ég ætlaði að verða blaðamaður. Gekk ekki með stjórnmálamanninn í maganum. Var samt pólitískt leitandi á unglings-árunum og með mikinn áhuga á samfélagsmálum, mætti á fundi hjá nokkrum stjórnmálaflokkum á þessum árum en dróst samt fljótt í Sjálfstæðisflokkinn. Eitt af ævintýrunum sem ég tók þátt í og er alltaf minnisstætt er baráttan fyrir frjálðu útvarpi með félögum úr Valhöll á níunda áratugnum. Kjartan Gunnarsson og fleira gott fólk notaði tækifærið þegar RÚV hætti útsendingum í verkfalli opinberra starfsmanna og setti á laggirnar frjálst útvarp sem auðvitað var ólöglegt en vakti mikla athygli. Stöðin starfaði í níu daga uns lögreglan gerði öll tæki hennar upptæk. Ég sem var 18 ára gömul fékk að taka þátt í þessu og lesa auglýsingar og fréttir. Parna var háð raunveruleg pólitísk barátta. Var síðan einn af fyrstu útvarpsmönnum Bylgjunnar þegar hún var stofnuð og vann síðan í mörg ár við fjölmiðlun, lengst af á fréttastofu Bylgjunnar og Stöðvar 2. Það var ekki fyrr en um fertugt sem ég

byrjaði í pólitík. Þá var ég komin með ágæta reynslu og fannst það skemmtileg áskorun að fá að taka þátt í að byggja upp bæinn minn. Hér er ég uppalin og hef mikla ástríðu fyrir bæjarmál-unum.

Hvernig var leið þín í bæjarmálin?

Rósa: Ég bauð mig fyrst fram í prófkjöri árið 2005 í annað sætið á lista Sjálfstæðisflokksins. Fjórum árum síðar sóttist ég eftir forystusætinu en tapaði því kjöri með tveimur atkvæðum. Ég bauð mig síðan aftur fram í fyrsta sætið næst og vann þá kosningu. Fyrstu tvö kjörtímabilin vorum við í minnihluta, þriðja kjörtímabilið unnum við góðan sigur og mynduðum meirihluta með Bjartri framtíð og ég varð formaður bæjarráðs. Nú er ég á fjórða kjörtímabilinu og tók að mér bæjarstjórastarfið í góðu meirihlutasamstarfi við Framsókn og óháða.

Kom aldrei til greina að þú yrðir bæjarstjóri strax á síðasta kjörtímabili?

Rósa: Nei, við hjá Sjálfstæðisflokknum og Bjartri framtíð vorum sammála um að ráða óháðan aðila sem væri með sérþekkingu í því að taka út rekstur sveitarfélaga. Fjárhagsstaðan var verulega slæm þegar við tókum við völdum á síðasta kjörtímabili og það var töluvert átak að koma þessu á réttan kjöl.

En Ásthildur nú ert þú með reynslu frá tveimur sveitarfélög-um, hver er munurinn á því að vera bæjarstjóri á Vestfjörðum og síðan Akureyri?

Ásthildur: Þetta er auðveldara en flóknara á Akureyri. Akureyri er 19 þúsund manna sveitarfélag með mjög sterka stjórnsýslu en Vesturbyggð er þúsund manna samfélag þar sem þú ert alltaf í framlinunni. Nálægðin er mikil. Ég þekki nánast alla íbúana persónulega og þar með þekkti ég aðila allra mála sem voru til lausnar á borði mínu það getur verið erfitt. Í litlu samfélagi þarf maður að gera allt sjálfur. Á Akureyri eru í meirihlutanum þrír flokkar og ákvörðunartökuferlið getur verið langt. En það gengur vel, samstarfið er gott og bæjarfulltrúarnir eru frábærir. Á Akureyri starfa fulltrúarnir í umboði Framsóknarflokks, Sam-fylkingar og L lista. En í Vesturbyggð starfaði ég í umboði hreins meirihluta Sjálfstæðismanna bæði kjörtímabilin. Á því seinna voru ekki einu sinni kosningar sem var að sjálf sögðu mjög slæmt.

Bæjarstjórnin á Akureyri er mjög samstíga sem er sérstakt fyrir svo stórt sveitarfélag. Ég vil sérstaklega nefna að nýverið var samþykktur samskiptasáttmáli bæjarstjórnar sem varð til í kjöl-far Metoo-hreyfingarinnar. Ég er sannfærð um að hann verður fyrirmynd fyrir önnur sveitarfélög.

Ög rekstur sveitarfélagsins gengur vel?

Ásthildur: Já, almennt séð gengur hann þokkalega. Það verður hins vegar að fara yfir reksturinn reglulega, því annars getur myndast fita af verkefnum sem eru fin en kannski ekki brýn. Okkur er treyst fyrir peningum fólksins og maður þarf að fara eins vel með þá og mögulegt er.

Rósa: Það er mikilvægt að gera það. Við í Hafnarfirði finnum fyrir ákveðinni lægð.

Ásthildur: Fyrir norðan finnum við fyrir byr og það er engan bilbug að finna á fyrirtækjunum. Það er oft sitthvor sagan á höfuðborgarsvæðinu og á landsbyggðinni. Þegar það er lægð úti á landi er uppsveifla í höfuðborginni og öfugt.

Rósa: Sveitarfélögin á höfuðborgarsvæðinu finna flest fyrir ákveðinni efnahagslegri lægð þessi misserin, bankar og aðrir halda að sér höndum, en ég hef fulla trú á að hún verði ekki langvarandi.

Ásthildur: Það er gott að heyra, mér hefur alltaf liðið vel í Hafnar-firði. Ef ég myndi flytja á höfuðborgarsvæðið myndi ég flytja hingað. Þetta er bær með sál. Höfnin er yndisleg, miðbærinn, verslanir og menningarlífið, þetta er eina sveitarfélagið sem hent-ar fyrir þá sem koma utan af landi.

Rósa: Já, og það er mikil áskorun að halda í þennan bæjarbrag, halda á sjarmann. Passa uppá gömlu húsin og gömlu byggðina í bænum og öll sérkennin. Íbúar sækjast eftir lífi í bænum sínum og við höfum undanfarin ár lagt mikið upp úr því að stýðja undir blómlegt miðbæjarlíf. Eitt af því sem við höfum verið að gera er að leigja út rekstur Bæjarbíós og hefur starfsemin þar slegið í gegn. Húsið er orðið geysivinsælt tónlistarhús sem gestir

alls staðar að sækja heim. Þetta hefur haft góð samlegðaráhrif á aðra starfsemi í miðbænum, ekki síst veitingastaðina. Öflugt menningarlíf og menningarstofnanir hafa mikla þýðingu fyrir mannlífið í bænum.

Ásthildur: Við sjáum það líka fyrir norðan hvað menningarstofn-anir skipta miklu máli. Við erum mini-höfuðborg fyrir norðan. Alla menningarstarfsemi sem er í gangi í Reykjavík endum við á að starfrækja líka á Akureyri í einhverri mynd. Leikhús, tónlistarhús (Hof) o.s.frv. Við erum í samkeppni um íbúa og menningarlífið er íbúum mikilvægt.

Rósa: Við erum nær höfuðborginni þannig að samkeppnin er öðruvísi hér.

Ásthildur: Ég kem frekar hingað til Hafnarfjarðar fyrir jólin en til Reykjavíkur, fer í jólaþorpið, í Siggu og Tímó, á Súfistann, á Brikk, Von og Krydd og Rif í firðinum.

Rósa: Þetta er þróun sem við viljum viðhalda. Halda bænum lif-andi og laða að fólk hingað með líflegu menningarlífi og heilandi staðaranda.

Nú eruð þið báðar komnar með mikla reynslu af sveitar-stjórnarmálum en lokka landsmálin ykkur ekki til sín?

Ásthildur: Landsmálin heilla ekki, nei. Ég er alin upp á heimili stjórnmálamanns og sveitarstjórnarmálin hafa alltaf heillað mig. Þá sem framkvæmdastjóri, ekki sem kjörinn fulltrúi. Sem bæjarstjóri sér maður daglega afrakstur verka sinna. Ef þú ert í landsmálunum eru menn alltaf að biða eftir að verða ráðherra til að sjá einhvern afrakstur verka sinna. En í sveitarstjórnarmálum getur þú haft bein áhrif á að gamla fólkið hafi það betra, að skól-arnir verða betri, það er öll þessi mál sem snerta fólk á hverjum einasta degi.

Rósa: Ég tek undir það, sveitarstjórnarmálin finnast mér mun meira spennandi en þingmennska. Það er mjög gefandi að geta haft með beinum og oft skjótvirkum hætti áhrif á sitt nær-samfélag og séð góða hluti gerast hratt. Stjórnmálaláþttaka er skemmtileg en auðvitað oft lýjandi, eins og svo margt annað. Það á ekkert við alla að standa í þeirri hörku sem stundum fylgir í pólitíkinni þegar gagnrýnin verður hörð og óvægin. Þá er betra að hafa þykkan skráp. En átökin sem stundum fylgja valda því að endurnýjun verður of mikil á milli kosninga því reynsla er mikilvæg. Þetta á ekki síst við á vettvangi sveitarstjórnanna þar sem kjörin og starfsaðstæðurnar eru kannski ekki í takti við þá ábyrgð og miklu vinnu sem bæjarfulltrúar þurfa að inna af hendi hafi þeir metnað til að vinna vel fyrir íbúana.

Stundum finnst manni sem það sé voða lítill pólitík í sveitar-stjórnarmálum, það séu allir flokkar sammála um meginatriði við reksturinn?

Rósa: Það getur nú alveg birst mikill áherslumunur um leiðirnar að markmiðunum. Nýlegt dæmi hjá okkur er þegar við lækkuð-um útsvarsprósentuna, þá var það gagnrýnt af hörku af minni-hlutanum sem fannst það ábyrgðarlaust að hafa ekki álagn-ingarhlutfall eins hátt og lög leyfa. Svipuð gagnrýni hefur komið upp þegar við lækkuðum álagningarhlutfall fasteignaskatts á atvinnuhúsnæði sérstaklega. Það birtast reglulega mál í sveitar-stjórnarpólitíkinni sem hægt er að flokka undir grundvallar skoðanaágreining á milli flokka.

Áður en ég sleppi ykkur, hvað er fram undan?

Rósa: Hjá Hafnarfjarðarbæ erum við að leggja áherslu á að bæta og efla þjónustuna og nýta stafrænu tæknina til fullnustu í þeim efnun. Höfum því verið í ákveðnum skipulagsbreytingum til að skilgreina verkefni og ferla eins vel og hægt er. Þetta er liður í því að þróa og efla sveitarfélagið í takti við nútímann og gerast „snjallari“ í orðsins fyllstu merkingu. Framtíðin er núna og við erum á fleygiferð í að taka þátt í henni.

Ásthildur: Fjárhagsáætlun er langstersta verkefnið á haust-mánuðum. En einnig mun talsverður tími fara í norðurslóða-samstarf. Akureyri tekur ríkan þátt í samstarfi sveitarfélaga á norðurslóðum — og í október var formlegur vettvangur stofn-aður sem kallast Arctic Mayors. Þetta er mjög spennandi og í þessari samvinnu felast fjölmörg tækifæri. Síðast en ekki síst er undirritun á yfirlýsingu á barnvænu samfélagi á vegum UNICEF í Köln.

Pórunn Reynisdóttir forstjóri Úrvals Útsýnar

Íslenskt rekstrarumhverfi ekki samkeppnishæft

Íslendingar hafa aldrei ferðast jafn víða og mikið og síðustu ár. Ferðir eru fjölbreyttari, úrval áfangastaða er meira og mikið framboð er af ferðamöguleikum. Pórunn Reynisdóttir, forstjóri Úrvals Útsýnar, hefur starfað í yfir 40 ár á sviði ferðaþjónustu og segir þróunina hafa verið um margt jákvæða en segir að liðka þurfi fyrir rekstri fyrirtækja hér á landi svo þau geti stað-ist alþjóðlega samkeppni.

„Tækni og tækniframfarir hafa haft mikil áhrif og aukið sveigjanleika fyrirtækja til að hagræða. Hins vegar hafa gjöld og álögur jafnframt aukist á fyrirtæki hér á Íslandi á síðustu árum sem þyngir reksturinn. Við erum í alþjóðlegri samkeppni og það er erfitt að mæta henni því laun og launatengd gjöld eru lægri víða erlendis.“

Pórunn hefur áhyggjur af því að sum gjöld eigi ekki lengur við og segir þau fara hækkandi frekar en að þau séu afnumin.

„Hvort sem þú ert launþegi eða launagreið-andi er mikilvægt að vita hvernig fjármunum sem þú greiðir til ríkis er varið. Sum gjöld hanga enn inni, voru sett á fyrir löngu og hafa jafnvel engan tilgang. Við viljum að laun séu góð en ef að við getum ekki skapað atvinnu vegna aukins kostnaðar þá rýrna lífskjör“, segir Pórunn.

Að njóta þjónustu færir áhyggjuleysi

Margir töldu að með tilkomu Netsins myndi hlutverk ferðasöluaðila minnka en Pórunn segir að fólk vilji enn þjónustu.

„Netið er eins og búðargluggi, fólk skoðar og gerir samanburð. Stóru stökkin urðu þegar markaðurinn opnaðist, tíðni flugs jókst og valið varð fjölbreyttara. Fólk biður um aðstoð því að það vill öryggi og það skiptir engu á hvaða aldri fólk er. Sumir eru að fara í kostnaðarsöm ferðalög með alla fjölskylduna. Stundum er um

flóknar ferðir að ræða t.d. marga eða fjarlæga áfangastaði. Þá nýta fyrirtæki þjónustu okkar enda mikið hagræði að haldið sé utan um ferða-lög starfsfólks og hagstæðustu fargjöld fundin hverju sinni. Þar ráða viðskipti við íslenska

ferðaskrifstofu með íslenskar tryggingar för því fólk vill geta ferðast áhyggjulaust.“

Sviptingar hafa orðið í rekstri fyrirtækja á undanförunum árum og ferðaþjónustan hefur ekki farið varhluta af því. Fréttir af falli

ferðaþjónustufyrirtækisins Thomas Cook komu mörgum í opna skjöldu. Pórunn segir mikilvægt að fyrirtæki geti staðið við samninga sína.

„Orðspor skiptir miklu í ferðaþjónustunni og það tekur tíma að byggja það upp. Þegar einn rekstraraðili hverfur af markaði hefur það áhrif á alla. Birgjar og söluaðilar verða óöruggir og traust minnkar. Það fylgir mikil ábyrgð að selja ferðir á milli landa.“

En finnst Pórunni að það megi setja betra regluverk og eftirlit um ferðaskrifstofur hér á landi?

„Eftirlit er mikilvægt í ferðaþjónustunni og að samningar standi.“

Getur fyrirtæki, sem eru jafnvel með neikvætt eigið fé ár eftir ár, staðið við skuldbindingar sínar?

„Kerfið þarf að vera skilvirkt því um leið og breyting verður á þá hrikir í öllum stöðum þess.“

Uppbygging kostuð af erlendum ferðamönnum

„Í þeim öra vexti eins og Ísland hefur séð á síð-ustu árum er mikilvægt að fyrirtæki og ríkið fari í naflaskoðun því landslagið hefur breyst“, segir Pórunn og bætir við að sveigjanleiki og skilvirkt kerfi sé lykill að árangri.

„Við erum með of mikið af stofnunum og átaksverkefnum en markmiðin eru ekki alltaf skýr. Við sjáum jafnvel ekki tilganginn. Til dæmis þarf betri upplýsingagjöf um ferðaþjón-ustuna, hverjir það eru sem koma til landsins og hvernig markaðurinn er að þróast. Það þarf að minnka flækjustigið í regluverkinu og skoða hvernig fjárfest er í uppbyggingu. Kannski er kominn tími til að skoða komugjöld erlendra ferðamanna til að standa undir henni. Við erum fámenn þjóð og getum ekki ein byggt upp þjón-ustu fyrir milljónir ferðamanna“, segir Pórunn að lokum.

Aldís Hafsteinsdóttir er bæjarstjóri í Hveragerði og formaður Sambands íslenskra sveitarfélaga

Sveitarfélög gegna lykilhlutverki til framtíðar

Sveitarfélög á Íslandi hafa gegnt mikil-vægu hlutverki allt frá þjóðveldisöld og allar götur síðan hafa þau veitt íbúum landsins mikilvæga grunn- og nærþjónustu. Á undanförunum áratug-um hefur verkefnum þeirra fjölgað til muna og kröfur íbúa um þjónustu og íbúasamráð aukist að sama skapi.

Þegar sveitarfélögin voru flest voru þau 224. Árið 1992 voru þau 197 og núna árið 2019 eru þau 72. Sveitarstjórnarstigið hefur því tekið stórstigum breytingum í gegnum árin. Það hefur aðlagð sig að breyttum aðstæðum og lýðfræðilegum breytingum og tekið með stolti á móti fjölmörgum nýjum verkefnum og skyldum, á fjölmörgum sviðum. En þrátt fyrir að sveitar-félögin séu mjög ólík og misjöfn hvað varðar landfræðilegar stærðir og íbúafjölda hafa þau öll sömu stöðu og skyldum að gegna samkvæmt lögum. Í þeirri staðreynd felst mikil áskorun.

Þróun sveitarstjórnarstigsins

Breytingar í samfélaginu hafa aldrei verið hraðari en nú. Síðustu árin hefur fjórða iðn-byltingin hafið innreið sína og enginn getur í raun séð fyrir hvaða áhrif hún mun hafa á dag-legt líf fólks. Hvað þá þegar reynt er að rýna enn frekar fram í tímann varðandi þá þróun sem síðar á eftir að líta dagsins ljós. Sveitarstjórnar-stigið á Íslandi er ekki undanskilið þegar kemur að þessari þróun. Verkefni framtíðarinnar kalla

á fjölbreyttar lausnir. Það er nauðsynlegt að í framtíðinni verði til stærri og öflugri sveitarfé-lög sem verði fær um að taka þátt í þeim tækni-byltingum og þeirri þróun sem er óumflýjanleg. Rætt hefur verið um flutning nýrra verkefna frá ríki í sveitarfélöga en til að það geti orðið að veruleika verður ríkisvaldið að sýna því skilning að tryggja þarf fjármögnun þeirra svo þjónustan verði með sambærilegum hætti sem víðast um landið

Í dag er um helmingur sveitarfélöga með 1.000 íbúa eða færri. Tölf sveitarfélög eru með færri en 100 íbúa. Það er morgunljóst að eigi sveitarfélög að fylgja þeirri þróun sem fram undan er þá verða þau að eflast, til hagsbóta fyrir byggðirnar, til hagsbóta fyrir íbúana og landið sem heild.

Jafnrétti í reynd

Jafnrétti í sveitarstjórnnum er ekki bara í orði heldur er það þegar staðreynd. Sveitarstjórnir landsins eru nú skipaðar svo til jafnmörgum konum og körlum. Hefur þar orðið gjörbreyting á síðustu misserum en að afloknum sveitar-stjórnarkosningum árið 1998 var hlutfall kvenna einungis 28,2% og hefur hlutfall þeirra því nánast tvöfaldast á síðustu tveimur áratug-um. Margar öflugar konur hafa í gegnum tíðina skipað sæti í sveitarstjórnnum og rutt þannig brautina fyrir okkur sem á eftir komum. Er full ástæða til að færa þeim góða hópi þakkar fyrir þeirra framlag til jafnréttismála en ekki síður

til sveitarstjórnarmála. Enn má þó gera betur og konur eru enn í minnihluta þegar kemur að skipan efstu sæta og í hópi framkvæmdastjóra sveitarfélaga.

Framtíðin kallar á breytingar

Framtíðin í sveitarstjórnnum landsins mun fela í sér stórar áskoranir. Bygðaðþróun landsins veldur áhyggjum. Milli Hvítánnar tveggja á suð-vesturhorninu búa nú um 84% þjóðarinnar. Það er verkefni framtíðarinnar og ekki síst sveitar-stjórnarmanna að greina hvað veldur og með hvaða hætti þessari þróun verður mætt. Það er í mínum huga alveg ljóst að við verðum að huga að heildarhagsmunum. Það verður að horfa til framtíðar og hugsa um það hvað börnin okkar og barnabörn munu vilja. Þau vilja góða þjónustu og blómlegt líf í byggðunum. Þau vilja góðar samgöngur, kröftugt íþróttalíf, góða skóla og að ábyrgð sé tekin á umhverfismálum svo fátt eitt sé talið. Allt eru þetta verkefni sem sveitar-félögin sinna í dag og munu sinna til framtíðar. Þau vilja líka að sveitarfélagið sitt sé fært um að taka þátt í bygðaðþróun, að það geti tekið að sér verkefni til hagsbóta fyrir samfélagið og að það sé fært um að taka þátt í þeim verkefnum sem framtíðin mun færa.

Stærri og öflugri sveitarfélög munu gera slíkt mögulegt þannig að ungt fólk sjái bjarta framtíð, fulla af tækifærum sem víðast í okkar víðfeðma landi.

Arnbjörg Sveinsdóttir

Auður Auðuns

Ásta Möller

Björk Guðjónsdóttir

Drífa Hjartardóttir

Sjálfstæðis- konur á Alþingi frá upphafi

Elin Hirst

Guðfinna S. Bjarnadóttir

Guðrún Lárusdóttir

Hanna Birna Kristjánsdóttir

Herdís Þórðardóttir

Hildur Sverrisdóttir

Ingibjörg H. Bjarnason

Katrín Fjeldsted

Kristín L. Sigurðardóttir

Kristín S. Kvaran

Lára Margrét Ragnarsdóttir

Ólöf Nordal

Ragnheiður E. Árnadóttir

Ragnheiður Rikharðsdóttir

Ragnhildur Helgadóttir

Salome Þorkelsdóttir

Sigríður A. Þórðardóttir

Sigríður Ingvarsdóttir

Sigurlaug Bjarnadóttir

Sigurrós Þorgrímsdóttir

Sólveig Pétursdóttir

Unnur Brá Konráðsdóttir

Valgerður Gunnarsdóttir

Þorgerður Katrín Gunnarsdóttir

Þessar sitja á þingi

Áslaug Arna Sigurbjörnsdóttir

Bryndís Haraldsdóttir

Sigríður A. Andersen

Þórdís Kolbrún Reykfjörð Gylfadóttir

Við viljum fjölga sjálfstæðiskonum á Alþingi

Spurt og svarað

Björg Fengler, bæjarfulltrúi í Garðabæ

Hvað varstu að lesa síðast?

Ég er alltaf með nokkrar bækur í gangi, ég er nýbúin að klára Brúðuna eftir Yrsu Sigurðardóttur, sem er einn af uppáhalds glæpasagnahöfundum mínum. Það er svo eitthvað við matreiðslubækur sem ég elska og kaupi mjög reglulega slíkar bækur og þá sérstaklega þær sem fjalla um hollari valkosti.

Hvað er best við Ísland?

Það besta við Ísland er að fá að alast upp í landi þar sem fólk finnur fyrir öryggi og friður ríkir. Börn geta verið úti að leika í frjálsum leik ásamt því að fá tækifæri til að taka þátt í öflugum íþróttum, tónlistar- og tómstundastarfi sem hefur einmitt skilað okkur íþrótt- og tónlistarfólki í fremstu röð í heiminum.

Fyrirmyndir?

Ég er svo lánsöm að hafa haft fjölmargar fyrirmyndir þegar ég var að alast upp og er enn að horfa til ólíkra einstaklinga og tileinka mér góða hluti. En að öðrum ólöstuðum verð ég að nefna hana ömmu mína Borghildi B. Fengler sem er hefur gefið hugtakinu að „gefast ekki upp“ nýtt viðmið. Jafnframt veitir það mér innblástur að umgangast fólk sem eru sigurvegarar í eðli sínu og eru ófeimin við að leggja mikið á sig til að ná markmiðum sínum.

Regína Valdimarsdóttir, forseti sveitarstjórnar í Skagafirði

Hvað varstu að lesa síðast?

Starfsskilyrði stjórnvalda.

Hvað er best við Ísland?

Lýðræðislegt samfélag, fjölbreytt atvinnulíf, náttúran og auðlindir hennar, lambakjötið og áfram mætti telja.

Fyrirmyndir?

Auður Auðuns, Ruth Bader Ginsburg og Þórdís Kolbrún Reykfjörð Gylfadóttir.

NÝTT ÍSEY SKYR

ÁN VIÐBÆTTIS SYKURS
OG SÆTUEFNA!

Ísey skyr kynnir til leiks tvær nýjar bragðtegundir án viðbættis sykurs og sætuefna. Hvort sem þú kýst suðræna ávexti eða perur og banana er alltaf rétta augnablikið fyrir Ísey skyr.

• Laktósaleust

Dýrunn Pála er varaformaður LS og bæjarfulltrúi í Fjarðabyggð

Spegilsléttur sjórinn, kyrrðin og róin

Ég ólst upp við sjóinn; húsið okkar stóð aðeins örfáa metra frá fjörinni. Þær voru ófáar stundirnar við fjöruborðið, horft út á sjóinn og látið sig dreyma um stór ævintýri handan hafsins, flekar smíðaðir og árabátar fengnir að láni til þess að komast aðeins lengra. Eftir að ég flutti aftur heim sem fullorðin í fjörðinn minn fann ég að sjórinn togaði enn í mig, spegilsléttur og kyrrlátur. Það var því úr að ég fékk mér kajak og þvílíkt frelsi. Það er eitthvað einstakt við það að setjast í kajak og róa um firði og vötn. Það er frelsandi og það liður úr manni öll streita og þreyta. Í fyrstu var ég frekar rög við það að fara ofan

í kajak og gerði mér upp alls konar grillur um örlög mín ef honum myndi hvolfa. Svokallaður Sit-on-top kajak var lausnin við því, það er kajak sem er alveg opin. Hann er stöðugur og það er hægt að velja um sæti eftir því sem hentar manni best. Hann skríður kannski ekki eins hratt en alveg nógu hratt. Sjókajakinn, sá sem maður fer ofan í og ég hræddist, er skemmtilegur og algjörlega fyrir þá sem vilja fara í langan róður og setja ævintýramennskuna á enn hærra plan. Fyrir nokkru auglýsti ég og vinkona mín kvennaróðrarkvöld og mættu 12 konur á öllum aldri. Úr varð að við stofnuðum róðrarklúbb, sem fer ört stækkandi og verður gaman að sjá hvað við gerum og í hvaða leiðangra við höldum

þegar fram líða stundir. Það er skemmtilegra að vera í góðum félagsskap það dregur mann alltaf aðeins lengra. Að fara í klukkutímaróður eftir langan vinnudag er eins og innri hreinsun, maður algjörlega endurnærir. Það tók ekki langan tíma að verða algjörlega heilluð af þessari útivist. Ég og sambylismaður minn förum iðu-lega með kaffi á brúsa, róum upp í fallega fjöru og látum líða úr okkur. Stundum er veiðistöngin tekin með og við komum heim með nýveiddan og ferskan fisk. Hver ferð er ný upplifun; birtan, straumurinn, fuglarnir, selirnir, flóð og fjara. Yfir vetrartímann er engu líkt að róa undir dansandi norðurljósunum. Að róa í spegilsléttu er yndislegt, en það að róa öldu er meira krefj-

andi en ekki síður skemmtilegt. Ég mæli ein-dregið með því að fá góða leiðsögn hjá reyndum ræðurum, hvernig sé best að nota árina, hvað maður gerir ef maður dettur út fyrir eða hvolfir og annað sem gerir róðurinn áreynslulausan og öruggan. Það er mikilvægt að hafa öryggið ofar öllu og vera í þurrbúningi og í vesti. Að róa á kajak er íþrótt sem hentar fyrir alla fjölskylduna og í reynd lítið mál að hafa með sér litla farþega ef maður er á opnum kajak. Bátana er auðvelt að smella á toppinn á bíln-um og alls staðar er hægt að finna skemmtilegt vatn eða fallegan fjörd og upplifa ný ævintýri. Ekki hika við að prófa, það þarf ekki að fara langt og upplifunin er engu lík.

Katrín Atladóttir hjólar um fjöll og firnindi

Forréttindi að vera nálæggt náttúrunni

Hjólreiðar eru góðar fyrir líkama og sál. Hvort sem ferðast er milli staða eða sér til yndisauka er þetta kærkomin hreyfing. Katrín Atladóttir borgarfulltrúi hefur verið viðloðandi íþróttir frá unga aldri og er margfaldur Íslandsmeistari í badminton. Þegar kom að því að leggja spaðann á hilluna fann hún sig í fjallahjólreiðum og þá var ekki aftur snúið. „Maðurinn minn hefur stundað hina ýmsu útivist og kynnti mig fyrir fjallahjólreiðum sem ég kolféll strax fyrir. Ég stunda þær aðallega í góðu veðri, hvort sem það er þá um sumar eða vetur skiptir ekki máli. En mér finnst skemmtilegast að hjóla á fjöllum og það er auðvitað bara hægt á sumrin vegna snjóá.“ Katrín segir að hjólreiðar fari betur með líkamann en mörg önnur hreyfing. Þá er þetta kjörið hvort sem þú vilt hjóla einn eða með hópi. „Mér finnst skemmtilegast að fara með mannum mínum. Hjólreiðar eru frábærar til að komast yfir stórt svæði í einu og upplifa og sjá margt. Við höfum farið í ferðir í Alpana sem eru skemmtilegustu frí sem ég hef farið í. Ég á líka fullt af vinum og vinkonum sem hjóla og það er yfirleitt auðvelt að finna einhvern til að fara út að hjóla með. Annars finnst mér líka mjög skemmtilegt að vera ein úti í náttúrunni á hjólinu.“ Sumrin eru ákjósanlegur tími til að hjóla og á veturna stundar Katrín lyftingar þó ástundun mætti vera betri. En hún velur alltaf að fara út að hjóla til að finna tíma til að hreyfa sig. „Það sem mér finnst best við að hjóla, fyrir utan hvað þetta er góð líkamsrækt, er þessi núvítund sem ég næ með hjólinu. Þegar ég er að hjóla á fallegum stað eða jafnvel reyna að hjóla einhvers staðar sem er erfitt eða krefjandi,

kemst ekkert annað að en staður og stund. Mér þykir ótrúlega nærandi og gott að fara út í hjólatúr.“ Katrín nefnir að það þurfi ekki að eiga allar græjurnar eða flottasta og dýrasta hjólið í byrjun. „Bara að skella sér! Finna einhverja góða vinkonu eða vin sem þekkir skemmtilegar leiðir og fá hana til að bjóða sér með í prufutúr. Það verður ekki aftur snúið!“ Meðal uppáhaldsstaða Katrínar í Reykjavík eru Öskjuhlíðin og Heiðmörkin. „Laugardalurinn og nágrenni eru í algjöru

uppáhaldi. Ég bjó þar frá níu ára aldri og valdi svo að flytja þangað aftur þegar ég eignaðist fjölskyldu. Það eru forréttindi fyrir börn að alast upp í nálægð við paradís eins og Laugardalinn þar sem þau geta einnig stundað nánast hverja þá íþrótt sem þau dreymir um að stunda. Ég elska að hjóla í Öskjuhlíðinni. Þar eru margir mismunandi erfiðir og krefjandi stígar. Heiðmörkin er klassísk og svo er æðislegt að hjóla á þessi ýmsu fell í kringum Mosfellsbæ. Fyrir aðeins lengri leiðangur og erfiðari er gaman að ganga upp Esjuna og hjóla niður og svo er auðvitað alveg frábært að fara í hjólagarðinn í

Skálafell bike þegar þar er opið. Þá er farið upp með skíðalyftunni með hjólið og hjólað niður skemmtilegar leiðir.“ Það verður ekki komist hjá því að tala um grænu svæði borgarinnar og Katrín segir að sé mikilvægt að vernda. „Öskjuhlíðin, Elliðaárdalurinn og Laugardalurinn, þar sem ég bý, eru í algjöru uppáhaldi hjá mér. Þegar lífvænleiki borga er mældur er nágrenni svæða sem hægt er að stunda útivist og græn svæði tekin inn í myndina. Það eru rosaleg forréttindi að þurfa ekki að fara langt til að komast út í íslenska náttúru.“

Karlar mjólka ekki

Eftir Ásdísi Höllu Bragadóttur

Áfallegum sumardeg, fimmtudaginn 13. júlí 1995, birtist grein í Morgunblaðinu eftir fjórar ungar konur undir fyrisögninni Jöfnum rétt til fæðingarorlofs. Höfundarnir voru Áslaug Magnúsdóttir, Elsa Valsdóttir, Lísar Yoder og Sigríður Björk Guðjónsdóttir sem þá störfuðu með hópi kvenna í Sjálfstæðisflokknum sem kallaði sig Sjálfstæðar konur. Í greininni vörpuðu þær fram þeirri hugmynd að réttur kynjanna til fæðingarorlofs væri jafnaður en hugmyndin þótti róttæk því fæðingarorlof hafði að mestu verið bundið við mæður allt frá því að fyrstu lögin voru sett árið 1946. Af og til voru gerðar breytingar á lögunum en alltaf var meginmarkmið þeirra að huga að heilsu móður og barna með þeirri undantekningu að þegar þriggja mánaða fæðingarorlof til allra kvenna var samþykkt árið 1975 fylgdu ákvæði um að faðirinn gæti tekið einn mánuð með samþykki móður. Með endurskoðun laganna 1989 varð foreldraorlofið 6 mánuðir; einn mánuður var festur móðurinni en foreldrar gátu skipt hinum að vild milli sín. Afar fáir feður nýttu sér réttinn og reyndin var sú að flestar mæður nýttu allt orlofið.

Áherslur Sjálfstæðra kvenna á jafnan rétt kynjanna til fæðingarorlofs og sjálfstæðan rétt feðra til fæðingarorlofs vöktu ekki síst athygli fyrir það að þær þóttu ekki vera í anda þeirrar jafnréttisbaráttu sem þá hafði verið rekin um langt árabil. Vinstriflokkarnir í nafni kvenréttinda lögðu þá megináherslu á að konur fengu lengra fæðingarorlof með þeim rökum að það væri til að styrkja stöðu kvenna á vinnumarkaði og um leið efnahagslegt sjálfstæði þeirra. Í fyrrnefndri Morgunblaðsgrein, sem ógraði þessu viðhorfi, sagði orðrétt:

„Á þinginu nú í vor lögðu þingkonur Kvinnalista fram tillögu til þingsályktunar um aðgerðir til að bæta stöðu kvenna á vinnumarkaði. Þar kom m.a. fram sú tillaga að lengja skyldi fæðingarorlof í níu mánuði en þar af skyldi a.m.k. einn mánuður ætlaður feðrum. Sjálfstæðar konur telja að beiting slíks úrræðis væri ekki eingöngu gróft brot á réttri feðra sem uppalendur heldur jafnframt til þess fallið að gera konum erfiðara um vik á vinnumarkaði og skekkja samkeppnisstöðu þeirra enn frekar.“

Ungar konur í Sjálfstæðisflokknum héldu því fram að staða kynjanna á vinnumarkaði væri ekki jöfnuð nema hluti fæðingarorlofs yrði beinlínis bundinn feðrum og til að koma á jafnrétti í reynd væri æskilegt að bæði feður og mæður kæmu að umönnun ungra barna. Um það leyti sem þær hófu baráttuna fyrir fæðingarorlofi feðra komu fram svipaðar hugmyndir frá karlanefnd Jafnréttisráðs sem vísaði í reynslu á öðrum Norðurlöndum en þar fyrir utan voru fáir sem áttuðu sig á mikilvægi þess að feður hefðu sjálfstæðan rétt til töku fæðingarorlofs.

Til að vinna hugmyndunum brautargengi tóku Sjálfstæðar konur virkan þátt í málefna-starfi Sambands ungra sjálfstæðismanna (SUS) og þegar Fjölskyldustefna SUS var samþykkt í október 1998 sagði orðrétt:

„Ungir sjálfstæðismenn vilja að báðum foreldrum sé tryggður jafn réttur til fæðingarorlofs eða foreldraorlofs. Lagt er til að það verði gert með þeim hætti að hvort foreldri um sigi eigi rétt á þriggja mánaða sjálfstæðu fæðingarorlofi en þar að auki eigi foreldrar sameiginlega rétt á þriggja mánaða orlofi til viðbótar sem þeir ráða hvernig þeir skipta á milli sín.“

Þar tók SUS forystu meðal ungliðahreyfinga stjórnmálaflokkanna um að setja sjálfstætt fæðingarorlof feðra á oddinn. Víða í samfélaginu máttu heyra raddir um fáránleika þess að karlar væru skyldaðir í fæðingarorlof og m.a. var gripið til þeirra raka að konur ættu að vera heima hjá börnum því karlar mjólki ekki! Efasemdaraddir um að binda hluta fæðingarorlofs við feður mátti finna innan Sjálfstæðisflokksins líkt og í öðrum flokkum og nokkuð heit umræða varð um málið á landsfundi í mars 1999. Þorri fundarmanna var sammála um mikilvægi þess að fæðingarorlof væri langt en tvenn sjónarmið toguðust á; annars vegar voru það þeir sem sögðu að það að binda hluta fæðingarorlofs annars vegar við feður og hins vegar við mæður

Ásdís Halla Bragadóttir og Hanna Birna Kristjánsdóttir að kynna nýjar hugmyndir innan flokksins á Sauðárkróki sumarið 1997.

gengi gegn frelsishugsjónum og einstaklingsfrelsi. Mun nær væri að lengja fæðingarorlofið en að foreldrar hefðu frelsi um hvernig fæðingarorlofið skiptist á milli þeirra.

Hins vegar voru það þeir sem sögðu að svo rík hefð væri fyrir því að einungis mæður tækju fæðingarorlof að allar líkur væru á að sú hefð héldi áfram nema hluti orlofsins væri bundinn við feður. Það að væri eina leiðin til að vinnumarkaðurinn „sleppti hendinni“ af körlum og hleypti þeim inn á heimilin. Jafnframt voru rökin sú að ef faðirinn kæmi í meiri mæli inn á heimilið þá auðveldaði það móðurinni að fara aftur út á vinnumarkaðinn eftir fæðingu. Hið opinbera hefði í hálfu öld bundið fæðingarorlof við konur og til að brjóta upp þá miðstýringu og sterku hefð væri óhjákvæmilegt að binda hluta orlofsins við feður og hluta við mæður.

Jafnt og þétt þroskaðist umræðan, konur í flokknum héldu baráttunni áfram bæði innan flokks og utan. Stærstu tímamótin urðu í apríl 1999 þegar Sjálfstæðisflokkurinn gaf út kosningayfirlýsingu þar sem orðrétt sagði:

„Foreldrum á vinnumarkaði verði tryggður réttur til 10 mánaða fæðingarorlofs. Á kjörtímabilinu verði hvoru foreldri um sig tryggður réttur til fullra launa í a.m.k. 3 mánuði. Sjálfstæðisflokkurinn vill að íslenskir stjórnendur taki í auknum mæli tillit til nýrra lífshátta og þarfa fjölskyldunnar.“

Kosningayfirlýsingunni var víða fagnað. Undirrituð var þá formaður SUS og í grein í Morgunblaðinu leyfði ég mér að fullyrða að ef Sjálfstæðisflokkurinn fengi „umboð til að láta þessa stefnu verða að veruleika er það eflaust eitt stærsta skref í jafnréttisátt sem stigið hefur verið í íslensku samfélagi“.

Sjálfstæðisflokkurinn náði góðum árangri í kosningunum vorið 1999 og myndaði að þeim loknum ríkisstjórn með Framsóknarflokknunum sem einnig hafði lagt fram hugmyndir um aukin rétt feðra til töku fæðingarorlofs þó að ekki hefðu þær verið jafn róttækar og Sjálfstæðisflokksins um sjálfstæðan rétt feðra. Í nýrri ríkisstjórn lögðust ýmsir á árararnar við að koma hugmyndunum í framkvæmd en að öðrum ölstuðum má þó segja að Geir H. Haarde sem þá var fjármálaráðherra hafi leikið lykilhlutverk og í maí 2000 voru samþykkt ný lög um fæðingar- og foreldraorlof. Réttur feðra til töku fæðingarorlofs var rýmkaður þannig að feður öðluðust í byrjun árs 2001 sjálfstæðan rétt til fæðingarorlofs og nú er staðan sú að foreldrar eiga sjálfstæðan rétt til fæðingarorlofs í allt að þrjá mánuði hvort um sig vegna fæðingar, frumættleiðingar eða töku barns í varanlegt fóstur. Auk þess eiga foreldrar sameiginlegan rétt á þremur mánuðum til viðbótar sem annað foreldrið getur tekið í heild eða foreldrar skipt með sér.

Nú nýtir mikill meirihluti feðra sér réttinn til fæðingarorlofs og ungir feður koma í mun ríkari mæli að uppeldi barna sinna en fyrir 20-30 árum. Enn er þó töluvert í land til að hægt sé að segja að árangurinn sé fullnægjandi — mikilvægt er að gera betur og engin ástæða til annars

en að finna leiðir til að enn fleiri feður annist ung börn sín.

Forsaga þess að feður öðluðust sjálfstæðan rétt til töku fæðingarorlofs er saga um svo margt;

- Hún er saga um það hvernig seigla, óþrjótandi vinna og þolinmæði getur breytt hugmynd í veruleika.
- Hún er saga um það hvernig stjórnmálamenn geta búið til betra samfélag með þátttöku í ríkisstjórn og lagasetningu á Alþingi.
- Hún er saga um það að konur í Sjálfstæðisflokknum tóku afgerandi forystu í því að koma á þessu stærsta jafnréttismáli síðustu áratuga.

- En hún er ekki síst saga um það að hugmyndafræði Sjálfstæðisflokksins skapar jafnrétti í reynd — hugmyndafræðin um að það sé sameiginlegt verkefni foreldra að skapa betra samfélag — og hlúa að fjölskyldu og börnum. Við vitum það nú að ung börn þurfa ekki bara mjólk til að nærast — þau þurfa tilfinningasamband og tíma — nóg af ást og umhyggju sem foreldrar af öllum kynjum geta veitt.

Ásdís Halla Bragadóttir var formaður SUS árin 1997-1999 — og einn af stofnendum Sjálfstæðra kvenna árið 1994.

HÓTEL
LAKI

GÍGUR
RESTAURANT

VIÐ
ERUM
HÉR
FYRIR
ÞIG

Gerum tilboð í hópa

EFRI-VÍK, KIRKJUBÆJARKLAUSTUR
/GIGUR-RESTAURANT.IS / HOTELLAKI.IS /

HOTEL.LAKI

FB.COM/HOTELLAKI.IS

45

Bjarni Benediktsson
formaður Sjálfstæðisflokksins

Fjölbreytni gerir okkur sterkari

Á þeim 90 árum sem Sjálfstæðisflokkurinn hefur verið við lýði hefur margt breyst í íslensku samfélagi. Við höfum farið frá því að vera eitt fátækasta ríki Evrópu til þess að vera meðal fremstu ríkja álfunnar og samhliða efnahagslegum ávinningi höfum við knúið fram félagslegar framfarir sem eiga sinn þátt í þeirri velsæld sem við, nútíma Íslendingar, eru svo lánsamir að búa við.

Þáttur kvenna í þessum framförum hefur verið ríkur og mikilvægur. Óvíða er atvinnuþátttaka kvenna meiri en hér og við höfum verið og erum öðrum þjóðum fyrirmynd þegar kemur að jafnréttismálum, bæði hvað varðar lagalegt umhverfi og jafnrétti í reynd. Þar er lenging fæðingarorlofsins og jafn réttur foreldra oft nefndur, sem var komið á undir stjórn Sjálfstæðisflokksins. Þar sem ég hef fengið tækifæri til að ræða þessi mál á alþjóðavettvangi hef ég fundið hversu miklu við höfum að deila og hversu stolt við getum verið af þeim árangri sem við höfum náð.

Sjálfstæðisflokkurinn hefur átt margar baráttukonur og brautryðjendur gegnum tíðina. Fyrsta konan á Alþingi, Ingibjörg H. Bjarnason, var félagi í Sjálfstæðisflokknum eftir að Íhaldsflokkurinn og Frjálslyndi flokkurinn sameinuðust

árið 1929. Auður Auðuns ruddi braut á mörgum sviðum, var fyrsta íslenska konan til að ljúka lögfræðiprófi, verða borgarstjóri og til að gegna embætti ráðherra. Það verður samt að segjast eins og er að þrátt fyrir þessar öflugu konur, sem vörðuðu leiðina í upphafi, eru myndir af þingflokki Sjálfstæðisflokksins, langt fram eftir síðustu öld, mjög einsleitar. Baráttan tók langan tíma og kostaði mikla vinnu af hálfu þeirra kvenna sem tóku þátt í stjórnmalastarfi í viðum skilningi.

Ein þessara kvenna var Kristín L. Sigurðardóttir, fyrsti formaður Landssambands sjálfstæðiskvenna. Hún taldi ekki eftir sér að taka að sér ýmis ábyrgðarstörf í félagsmálum, tók þátt í að stofna Hvöt, félag sjálfstæðiskvenna í Reykjavík og sat þar í stjórn í mörg ár, var í stjórn Kvenréttindafélagsins og barðist fyrir byggingu Hallveigarstaða, svo eitthvað sé nefnt. Í viðtali sem Morgunblaðið tók við Kristínu í tilefni 70 ára afmælis hennar var hún spurð út í félagsmálaþátttökuna og aðdraganda þess að hún var svo kjörin á þing árið 1949. Svárið var ósköp hógvært: „Það var með það eins og svo mörg önnur af þeim störfum, sem ég tókst á hendur, að ég fór í þau þegar ekki fékkst nein önnur“. Kristín sat á þingi til 1953, önnur tveggja alþingiskvenna á þessum tíma, og var varaþingmaður kjörtímabilið á eftir.

Ég kann Landssambandi sjálfstæðiskvenna miklar þakkir fyrir störf þess í gegnum áratugin. Það hafa komið tímabil

þar sem umræða um að sameina félög kvenna almennu sjálfstæðisfélögunum hefur verið fyrirferðarmikil, en ég tel að sú staðreynd að LS og aðildarfélög þess eru enn í fullu fjöri sýni einfaldlega þörfina fyrir þennan vettvang, þótt sem betur fer sé ekki lengur um það að ræða að konur gefi kost á sér einungis vegna þess að „ekki fékkst nein önnur“. Enginn flokkur með sjálfsvirðingu teflir fram lista án þess að taka tillit til kynjasjónarmiða, enda er ljóst að fjölbreytni styrkir og gerir hvaða hóp sem er betri, hvort sem um er að ræða framboðslista, stjórnendur fyrirtækis eða ríkisstjórn. Ég hef því lagt ríka áherslu á að hafa jafnt hlutfall karla og kvenna í embætti ráðherra og hef skipað fleiri konur en fyrri formenn Sjálfstæðisflokksins samanlagt.

Sjálfstæðisflokkurinn á og hefur í gegnum tíðina átt margar öflugar konur í sveitarstjórnunum og á þingi. Nú eru þær um helmingur fulltrúa okkar í sveitarstjórnunum og getur enginn flokkur státað af betra hlutfalli. Á þinginu getum við samt sem áður gert mun betur. Af því tilefni langar mig að nefna þá augljósu staðreynd að kjörtímabilið er hálfnað og tíminn líður hratt! Það getur verið stór ákvörðun að hella sér út í stjórnmálin, en við þurfum á fleiri hægri konum að halda á Alþingi Íslendinga. Ég treysti því á liðsinni Landssambands sjálfstæðiskvenna, nú sem endranær, til að hvetja konur um land allt til að bjóða sig fram.

APPOLO LAKKRÍS KURL

Tilvalið í baksturinn

Allar þrjár tegundirnar af lakkriskurlinu henta mjög vel í bakstur og eftirrétti. Reyndar finnst mörgum Appolo lakkriskurlið okkar vera alveg ómótstæðilegt – bara eitt og sér.

Uppskrift að góðum lakkrístoppum

3 stk eggjahvítur
200 g púðursykur
150 g Lindu mjólkursúkkulaði, smátt saxað
300 g (2 pokar) Appolo lakkriskurl að eigin vali

Ofninn hitaður í 150 °C. Stíffbeytið eggjahvítur og púðursykur í u.þ.b. 15 mín. Lakkriskurli og Lindu mjólkursúkkulaði blandað varlega saman við með sleif. Gerið litla toppa með tveimur teskeiðum og setjið á pappírsklædda bökunarplötu. Bakið í u.þ.b. 14 mín. Ath. að hiti og tími getur verið breytilegur eftir ofnum.

Íslandsbanki

Ánægðustu viðskiptavinirnir

Komdu í hópinn. Viðskiptavinir Íslandsbanka eru þeir ánægðustu í bankapjónustu, sjötta árið í röð, samkvæmt Íslensku ánægjuvuginni 2018.

Skráðu þig í viðskipti strax í dag á islandsbanki.is

